Peranan Bank

8 **Menggalakkan Kestabilan Monetari**

12 **Menggalakkan Kestabilan Kewangan**

20 *Rencana: Risiko Perubahan Iklim dan Peluang: Respons Secara Berhemat*

26 **Menggalakkan Sistem Kewangan yang Progresif dan Terangkum**

36 *Rencana: Transformasi Ekonomi dan Masyarakat Menerusi Kewangan Islam*

40 *Rencana: Merungkai Potensi Inovasi: Persediaan ke Arah Masa Hadapan Digital*

43 *Rencana: Penambahbaikan Proses Tuntutan Insurans Kenderaan Bermotor*

45 *Rencana: Mengawal Inflasi Tuntutan Insurans Perubatan*

47 **Menggalakkan Sistem Pembayaran dan Pengiriman Wang yang Selamat dan Cekap**

54 **Pengeluaran Mata Wang**

59 **Mengekalkan Integriti Kewangan**

Peranan Bank

Peranan Bank

Bank Negara Malaysia merupakan bank pusat Malaysia. Matlamat utama Bank adalah untuk menggalakkan kestabilan monetari dan kestabilan kewangan yang kondusif bagi pertumbuhan ekonomi Malaysia yang mampan. Mandat dan kuasa Bank diberikan menurut Akta Bank Negara Malaysia 2009 dan undang-undang lain yang ditadbirnya[1].

Dalam melaksanakan usaha untuk mendorong kestabilan monetari, Bank merumus dan mengendalikan dasar monetari supaya inflasi kekal rendah dan stabil, selain memastikan dasar monetari menyokong pertumbuhan ekonomi yang mampan. Bank juga diberi mandat untuk menggalakkan rejim kadar pertukaran yang selaras dengan asas-asas ekonomi negara.

Bagi menggalakkan kestabilan kewangan, Bank mengawal dan menyelia institusi kewangan bagi memelihara keselamatan dan kekukuhan institusi-institusi tersebut. Bank mengawasi pasaran wang dan pasaran pertukaran asing untuk mengekalkan integriti pasaran dan memastikannya berfungsi dengan teratur. Sistem pembayaran juga berada di bawah pengawasan Bank agar sistem pembayaran dan instrumen pembayaran kekal selamat, cekap dan diyakini. Selain itu, Bank juga mengawal selia amalan dalam kalangan institusi kewangan dan syarikat perantara yang terlibat bagi menyediakan perlindungan yang sewajarnya kepada pengguna kewangan.

Bank memainkan peranan penting dalam mendorong sistem kewangan yang progresif dan inklusif. Usaha ini dilaksanakan dengan mengambil kira keperluan ekonomi dan rakyat Malaysia yang berubah-ubah serta peranan utama kewangan dalam kemajuan sosioekonomi negara. Langkah Bank untuk membangunkan dan memperdalam sistem kewangan konvensional dan kewangan Islam dilaksanakan dengan mengakui bahawa sistem kewangan yang lebih maju ialah sistem yang dapat membantu menyerap kejutan, dan seterusnya menyumbang kepada daya tahan negara.

Selain itu, Bank juga melaksanakan beberapa fungsi penting lain. Antaranya ialah pengeluaran mata wang serta pemegangan dan pengurusan rizab antarabangsa negara. Bank juga merupakan penasihat kewangan, jurubank dan ejen kewangan Kerajaan. Bersama-sama dengan agensi kerajaan dan penguatkuasaan undang-undang lain, Bank memainkan peranan dalam membantu mencegah jenayah penyalahgunaan perkhidmatan kewangan.

Semua peranan dan tindakan yang diambil oleh Bank ini adalah demi menjaga kepentingan negara.

[1] Perundangan utama yang lain antaranya termasuk Akta Perkhidmatan Kewangan 2013; Akta Perkhidmatan Kewangan Islam 2013; Akta Institusi Kewangan Pembangunan 2002; Akta Pencegahan Pengubahan Wang Haram, Pencegahan Pembiayaan Keganasan dan Hasil daripada Aktiviti Haram 2001; Akta Perniagaan Perkhidmatan Wang 2011; dan Akta Mata Wang 2020.

Menggalakkan Kestabilan Monetari

Peranan utama Bank adalah untuk melaksanakan dasar monetari yang bertujuan mengekalkan kadar kenaikan harga barangan dan perkhidmatan yang rendah dan boleh dijangka serta mengambil kira perkembangan ekonomi semasa. Keputusan dasar monetari dibuat secara autonomi oleh Jawatankuasa Dasar Monetari (*Monetary Policy Committee,* MPC) yang bermesyuarat enam kali setahun.[1] Bank menjalankan operasi monetari untuk melaksanakan keputusan yang dibuat oleh MPC.

Dasar monetari pada tahun 2019

Tahun 2019 merupakan tahun yang mencabar. Pada peringkat global, berlaku ketegangan perdagangan yang berlarutan, aktiviti pelaburan dan perdagangan yang lembap, volatiliti pasaran kewangan yang ketara, risiko khusus pada negara-negara tertentu dan ketidakpastian geopolitik. Sebagai sebuah ekonomi yang sangat terbuka, ekonomi Malaysia terjejas akibat perkembangan global ini. Selain itu, aktiviti pelaburan yang lemah dan gangguan bekalan dalam sektor komoditi turut menjejaskan aktiviti ekonomi dalam negeri. Oleh itu, pertumbuhan ekonomi berkembang sebanyak 4.3% pada tahun 2019 (2018: 4.7%), disokong oleh perbelanjaan sektor swasta. Khususnya, perbelanjaan isi rumah disokong oleh pertumbuhan pendapatan dan guna tenaga yang berterusan, serta langkah yang dilaksanakan oleh Kerajaan. Sementara itu, tekanan harga adalah lemah sepanjang tahun. Purata inflasi keseluruhan pada tahun 2019 ialah 0.7% (2018: 1.0%). Kadar inflasi yang rendah ini disebabkan terutamanya oleh dasar terhadap harga runcit bahan api dan harga kawalan semasa musim perayaan, serta perubahan dasar cukai penggunaan pada tahun 2018, lantas menyebabkan pengurangan tekanan harga.

Pada setiap mesyuarat, MPC membuat keputusan sama ada kadar semasa bagi Kadar Dasar Semalaman (*Overnight Policy Rate*, OPR), penunjuk pendirian dasar monetari, berada pada kadar yang wajar untuk memelihara kestabilan harga dan pada masa yang sama menyokong aktiviti ekonomi. Memandangkan dasar monetari mengambil masa sekurang-kurangnya dua atau tiga suku tahunan sebelum memberi kesan terhadap ekonomi, MPC membuat keputusannya dengan menilai dan membincangkan prospek pertumbuhan ekonomi dalam negeri dan inflasi. Kakitangan Bank memudahkan proses ini melalui pembentangan analisis pemantauan, hasil simulasi, hasil penyelidikan dan unjuran mereka kepada ahli-ahli MPC. MPC juga mengambil kira risiko ketidakseimbangan kewangan yang boleh menjejaskan sektor ekonomi yang lebih luas.
Pada tahun 2019, MPC membuat keputusan untuk mengurangkan OPR sebanyak 25 mata asas pada mesyuarat MPC yang berlangsung pada bulan Mei. Susulan keputusan itu, kadar OPR menjadi 3.00%, dan kekal pada kadar tersebut sepanjang tahun 2019. Keputusan mengurangkan kadar OPR dibuat bagi menyediakan persekitaran monetari yang kondusif untuk pertumbuhan yang mampan dalam keadaan harga yang stabil.[2]

[1] Maklumat lanjut mengenai dasar monetari Malaysia dan MPC boleh dibaca di bahagian Tadbir Urus dalam laporan ini.

[2] Butiran yang lebih terperinci mengenai analisis yang menjadi asas kepada keputusan MPC boleh didapati dalam Pernyataan Dasar Monetari, dan Buletin Suku Tahunan BNM di laman sesawang BNM, serta Bab 1 Tinjauan Ekonomi dan Monetari 2019.

Operasi monetari dilaksanakan dengan memastikan paras mudah tunai yang wajar dalam sistem perbankan bagi mempengaruhi kadar antara bank semalaman purata (*average overnight interbank rate*, AOIR) supaya terus diurus niaga pada kadar sekitar paras OPR. Kadar ini seterusnya menjadi panduan bagi kadar faedah lain dalam ekonomi, supaya keputusan dasar monetari memberikan kesan sepenuhnya terhadap aktiviti ekonomi seperti yang dihasratkan. Bank juga menggunakan pelbagai instrumen dalam operasi monetari seperti peminjaman tanpa cagaran dan repo pelbagai tempoh jangka pendek bagi memastikan mudah tunai dalam pasaran kewangan domestik mencukupi untuk menyokong pengantaraan kewangan dalam ekonomi. Salah satu instrumen monetari adalah Keperluan Rizab Berkanun (*Statutory Reserve Requirement*, SRR), yang merupakan instrumen untuk menguruskan mudah tunai, biasanya apabila lebihan mudah tunai dalam sistem perbankan adalah besar dan berjangka panjang. Pada bulan November 2019, nisbah SRR diturunkan daripada 3.50% kepada 3.00% untuk terus menyokong operasi pasaran kewangan domestik yang cekap.

Kadar pertukaran ringgit

Kadar pertukaran ringgit memainkan peranan penting dalam ekonomi kerana kadar ini dapat memberi kesan terhadap harga eksport, import dan paras hutang mata wang asing. Salah satu peranan Bank adalah untuk memastikan operasi pasaran pertukaran asing berjalan dengan cekap dan berkesan. Malaysia masih meneruskan dasar kadar pertukaran yang fleksibel bagi ringgit. Kadar pertukaran ringgit yang fleksibel ini memainkan peranan penting bagi memastikan ekonomi mampu bertahan daripada kejutan luaran. Walau bagaimanapun, sebagai sebuah ekonomi terbuka yang terdedah kepada pergerakan aliran modal merentas sempadan yang besar, fleksibiliti ini juga ada kalanya boleh menyebabkan volatiliti dalam pergerakan ringgit, khususnya apabila sentimen pelabur terjejas dengan ketara akibat perkembangan global. Dalam hal ini, Bank terus memastikan volatiliti kadar pertukaran tidak melampau supaya tidak mengganggu aktiviti ekonomi dalam negeri seperti perdagangan dan pelaburan. Matlamat ini dicapai dengan menyediakan mudah tunai yang mencukupi sepanjang masa dalam pasaran pertukaran asing domestik, termasuk melalui campur tangan pertukaran asing dua hala oleh Bank.

Analisis dan penyelidikan

Sepanjang tahun 2019, Bank terus memperkukuh pengawasan dan penyelidikan beranalisis termasuk dari pejabat wilayah Bank Negara Malaysia bagi menyokong usaha MPC membuat keputusan dasar monetari. Dalam persekitaran ketegangan perdagangan yang berterusan, Bank sentiasa mengemas kini penilaian awalnya mengenai kesan ketegangan perdagangan terhadap ekonomi global dan juga ekonomi Malaysia.[3] Bagi meningkatkan pemahaman tentang dinamik inflasi, Bank telah mengkaji hubungan antara inflasi makanan yang diimport dengan kadar pertukaran,[4] serta bagaimana isi rumah membentuk jangkaan inflasi mereka[5] serta menambah baik penunjuk untuk mengukur inflasi asas dalam ekonomi. Kesimpulan penting telah dibuat dalam memahami trend dan amalan pemberian pinjaman bank.[6] Bank juga telah menghasilkan alat pengawasan aliran modal yang terdedah pada risiko (*capital flows-at-risk*) dan pertumbuhan global yang terdedah pada risiko (*global growth-at-risk*), yang serupa dengan alat yang digunakan oleh Tabung Kewangan Antarabangsa (*International Monetary Fund,* IMF). Alat ini masing-masing bertujuan menilai dan menyatakan kuantiti risiko ketara yang boleh menjejaskan aliran modal dan pertumbuhan global menjadi perlahan pada masa hadapan.

Bank turut menjalankan penyelidikan terhadap isu jangka lebih panjang dan struktur yang dihadapi oleh ekonomi. Penyelidikan pada tahun 2019 memberikan penekanan pada kaedah untuk merancakkan semula pelaburan swasta di Malaysia. Usaha ini telah menghasilkan kerjasama dengan Bank Dunia (*World Bank*) untuk memperbaik ekosistem pelaburan secara keseluruhan di Malaysia. Usaha ini memberi tumpuan kepada tiga bidang pembaharuan utama termasuk mewujudkan objektif pelaburan negara, menyelaraskan promosi pelaburan dan perkhidmatan pelabur, serta meningkatkan kecekapan pentadbiran insentif cukai. Bank turut memberikan sokongan khidmat nasihat kepada

[3] Rujuk rencana Buletin Suku Tahunan BNM Suku Kedua 2019 bertajuk 'Pertikaian Perdagangan Yang Belum Selesai - Setahun Kemudian' di laman sesawang BNM untuk mengetahui analisis tersebut.

[4] Rujuk rencana Buletin Suku Tahunan BNM Suku Ketiga 2019 bertajuk 'Import Makanan dan Kadar Pertukaran: Tidak Seperti Yang Disangka' di laman sesawang BNM untuk mengetahui analisis tersebut.

[5] Rujuk rencana Laporan Tahunan Bank Negara Malaysia 2018 bertajuk 'Apabila Masa Depan Bermula Hari Ini: Jangkaan Inflasi Isi Rumah Malaysia' di laman sesawang BNM untuk mengetahui analisis tersebut.

[6] Rujuk rencana Buletin Suku Tahunan BNM Suku Ketiga 2019 bertajuk 'Harapan Terhadap Bank: Adakah Pemberian Pinjaman Mencukupi?' di laman sesawang BNM untuk mengetahui analisis tersebut.

Penolong Gabenor Marzunisham Omar menyampaikan pembentangan di Persidangan Dasar Monetari pada tahun 2019.

Kerajaan dalam mengkaji semula dasar pelaburan negara menerusi penyertaan dalam kumpulan kerja yang penting seperti untuk Pelan Induk Perindustrian yang baharu dan untuk Rancangan Malaysia Kedua Belas (RMKe-12). Sebagai penasihat kewangan kepada Kerajaan, Bank merupakan ahli Jawatankuasa Dasar Fiskal dan Jawatankuasa Pengurusan Hutang, dan menyediakan input berhubung dengan strategi untuk mengukuhkan rangka kerja fiskal negara.

Komunikasi dan jangkauan

Pada tahun 2019, Bank mempergiat usaha untuk meluaskan jangkauan komunikasi dalam bidang ekonomi monetari dan ekonomi kewangan. Bank telah menganjurkan Persidangan Dasar Monetari (*Monetary Policy Conference*) yang keenam, yang tertumpu pada tema cabaran semasa yang

Tiga mahasiswa muda telah muncul sebagai juara dalam Cabaran Tun Ismail Ali (Tun Ismail Ali Challenge) yang kedua pada tahun 2019.

dihadapi oleh dasar monetari. Persidangan yang menghimpunkan wakil dari bank-bank pusat, golongan akademik dan institusi dasar antarabangsa ini telah membincangkan ruang dasar monetari yang semakin sempit, kesan pengagihan akibat dasar monetari, dan sama ada pandangan baharu daripada bidang lain boleh menawarkan sudut pandangan yang baharu tentang dasar monetari.[7] Ucapan dasar oleh Profesor Barry Eichengreen telah menyentuh tentang cabaran penstabilan makroekonomi dalam persekitaran kadar faedah yang rendah, serta kesan limpahan daripada tindakan bank pusat terhadap dasar fiskal dan dasar keredaan perubahan iklim.

Kerusi Tun Ismail Ali (*Tun Ismail Ali Chair*), yang diwujudkan oleh Bank di Universiti Malaya pada tahun 2001 untuk meningkatkan kepakaran dalam bidang ekonomi monetari dan ekonomi kewangan, telah menganjurkan wacana awam dan bengkel penyelidikan untuk para ahli akademik, sektor swasta dan penggubal dasar, serta menyalurkan geran penyelidikan. Tahun 2019 juga menampilkan siri kedua *Tun Ismail Ali Challenge*, yang mempamerkan penyelesaian oleh mahasiswa untuk menangani isu-isu kos sara hidup.

Bank berusaha untuk terus memaklumkan kepada masyarakat yang lebih luas mengenai dasar monetari dan analisis ekonomi. Pernyataan Dasar Monetari memberikan penilaian MPC tentang prospek ekonomi dan rasional di sebalik keputusan jawatankuasa ini.[8] Sorotan Bulanan memberikan maklumat terkini tentang perkembangan ekonomi, monetari dan kewangan bagi setiap bulan. Analisis ekonomi yang lebih mendalam pula diterbitkan dalam Buletin Suku Tahunan Bank.[9] Bagi memastikan maklumat ini tersebar dengan lebih meluas dan lebih mudah diakses, Bank menerapkan infografik ke dalam Laporan Tahunan dan Buletin Suku Tahunan Bank, yang turut disebarkan melalui platform media sosial.

Langkah selanjutnya

Dalam keadaan dunia yang sedang menghadapi penularan COVID-19, Bank akan terus memberikan tumpuan pada usaha menangani kesan krisis kesihatan global yang tidak pernah dialami sebelum ini ke atas ekonomi Malaysia. Dalam hal ini, MPC akan terus membuat penilaian ke atas semua data yang berkaitan serta perkembangan ekonomi dan monetari sebelum membuat keputusan mengenai tindak balas dasar monetari yang sesuai. Operasi monetari akan terus menjurus kepada usaha untuk memastikan mudah tunai adalah mencukupi dalam pasaran pertukaran asing, pasaran bon dan pasaran mata wang supaya pengantaraan kewangan tidak terganggu. Bank akan terus memberikan nasihat secara bebas dan profesional kepada Kerajaan berhubung dengan langkah-langkah dasar yang sesuai agar Malaysia boleh menghadapi tempoh yang mencabar ini.

[7] Bahan persidangan boleh diperoleh di laman sesawang BNM.

[8] Pernyataan Dasar Monetari boleh diperoleh di laman sesawang BNM.
[9] Sorotan Bulanan dan Buletin Suku Tahunan BNM boleh diperoleh di laman sesawang BNM.

Menggalakkan Kestabilan Kewangan

Mandat Bank adalah untuk memastikan kestabilan kewangan kondusif untuk pertumbuhan ekonomi yang mampan. Bank melaksanakan mandat ini dengan memastikan sistem kewangan kekal berdaya tahan sepanjang kitaran ekonomi dan berupaya menghadapi kejutan. Dalam hal ini, Bank perlu memastikan institusi kewangan yang berdaya tahan dan diurus dengan baik, membangunkan sistem penjelasan dan penyelesaian yang selamat dan boleh diyakini, serta memastikan pasaran kewangan berfungsi dengan teratur. Hal ini seterusnya membolehkan aktiviti kewangan dijalankan dengan cara yang selamat, cekap dan berkesan serta memberikan keyakinan kepada pengguna apabila berurusan dengan institusi kewangan.

Keutamaan kestabilan kewangan pada tahun 2019

Pada tahun 2019, persekitaran ekonomi berhadapan dengan pelbagai cabaran. Oleh itu, keutamaan Bank adalah untuk memastikan sistem kewangan

Jawatankuasa Kestabilan Kewangan

Jawatankuasa Kestabilan Kewangan (*Financial Stability Committee*, FSC) yang dipengerusikan oleh Gabenor, merupakan jawatankuasa dalaman peringkat tinggi Bank. Jawatankuasa ini bertanggungjawab memantau dan mengambil tindakan untuk mengurangkan atau mengelakkan risiko kepada kestabilan kewangan, yang berpunca daripada perkembangan pada peringkat sistem secara keseluruhan dan pada peringkat institusi.

FSC menilai dan memutuskan:

- dasar kehematan makro untuk mengurangkan atau mengelakkan risiko yang dikenal pasti kepada sistem kewangan;
- tindak balas pengawalseliaan penting untuk menangani risiko yang timbul dalam setiap institusi kewangan yang dikawal selia oleh Bank;
- tindakan penyelesaian suatu institusi kewangan yang tidak lagi berdaya maju, atau hampir tidak berdaya maju; dan
- saranan kepada Jawatankuasa Eksekutif Kestabilan Kewangan mengenai pelaksanaan mandat di bawah bidang kuasanya.

Antara peranan FSC yang penting adalah untuk memantau keberkesanan dasar dan tindakan yang diambil, serta memastikan langkah tersebut tetap relevan, dengan mengambil kira perkembangan risiko.

terus menyokong ekonomi supaya berfungsi dengan berkesan. Oleh yang demikian, agenda pengawalseliaan Bank tertumpu pada usaha memastikan institusi kewangan bersikap proaktif dalam menguruskan risiko, dan pada masa yang sama menyediakan persekitaran yang menggalakkan persaingan yang sihat serta membangunkan produk dan perkhidmatan yang inovatif bagi memenuhi keperluan individu dan perniagaan. Bank juga terus menambah baik sistem dan proses penyeliaan dan pengawasan bagi menyokong usaha mengenal pasti dan mengurus risiko terhadap kestabilan kewangan dari awal.

Jawatankuasa Kestabilan Kewangan bermesyuarat sebanyak empat kali pada tahun 2019 untuk menilai perkembangan kestabilan kewangan. Meskipun risiko telah meningkat dalam beberapa bidang, sistem kewangan kekal berdaya tahan. Hal ini terus disokong oleh penampan modal institusi kewangan yang kukuh dan amalan pengurusan risiko yang mantap. Butiran lanjut mengenai penilaian risiko semasa dan risiko yang mungkin timbul terhadap kestabilan kewangan disediakan dalam Tinjauan Kestabilan Kewangan.

Bank menerbitkan Tinjauan Kestabilan Kewangan sebanyak dua kali setahun untuk menyampaikan penilaian kestabilan kewangan. Perkembangan berkaitan bidang pengawalseliaan juga disiarkan dalam Buletin Suku Tahunan yang diterbitkan oleh Bank.

Aktiviti pengawalseliaan

Bank mengeluarkan peraturan untuk menggalakkan amalan pengambilan risiko yang berhemat oleh institusi kewangan. Bank juga berusaha untuk memastikan pengguna menerima layanan yang adil daripada institusi kewangan melalui peraturan yang dapat memupuk amalan perniagaan yang adil, bertanggungjawab dan profesional. Untuk tujuan itu, Bank memberi penekanan terhadap peranan lembaga pengarah dan pengurusan kanan institusi kewangan untuk menguruskan risiko dengan berkesan.

Pada tahun 2019, Bank terus memastikan rangka kerja pengawalseliaan Bank kekal konsisten dengan piawaian antarabangsa dan menggalakkan daya tahan sistem kewangan negara. Bank juga terus memberi tumpuan pada usaha memperkukuh tadbir urus dan kawalan dalaman institusi kewangan, serta menetapkan piawaian bagi memastikan risiko teknologi dan siber diurus dengan berkesan. Sebagai sebahagian daripada usaha Bank yang berterusan untuk menggalakkan

Gambar Rajah 1: Ringkasan dasar dan dokumen rundingan penting yang dikeluarkan pada tahun 2019

Nisbah Pendanaan Stabil Bersih (*Net Stable Funding Ratio*, NSFR)
Dasar ini memerlukan institusi kewangan mengekalkan sumber pendanaan yang stabil bagi menyokong aset mereka untuk mengurangkan risiko pendanaan. Dasar ini berkuat kuasa 1 Julai 2020. NSFR akan dilengkapi oleh panduan lanjut mengenai prinsip pengurusan risiko mudah tunai yang mantap.

Pemetaan Tanggungjawab
Draf dedahan ini mengukuhkan akauntabiliti individu bagi mereka yang memegang jawatan kepimpinan dalam institusi kewangan. Hal ini adalah untuk menggalakkan tindakan dan keputusan yang konsisten dengan amalan tadbir urus yang baik dan pengurusan risiko yang teguh.

Rangka Kerja Tadbir Urus Syariah
Dasar ini bertujuan mengukuhkan keberkesanan tadbir urus Syariah dan menggalakkan penerapan tadbir urus Syariah yang lebih bersepadu dalam keputusan di seluruh organisasi dan inovasi dalam produk dan perkhidmatan kewangan Islam.

Rangka Kerja Operasi Takaful
Dasar ini bertujuan untuk memelihara kepentingan peserta takaful dengan meningkatkan kecekapan dalam pengurusan perniagaan takaful dan pengurusan dana takaful yang lebih berhemat.

Pengurusan Risiko Teknologi
Dasar ini menetapkan keperluan yang perlu dipenuhi oleh institusi kewangan untuk memastikan pengurusan risiko IT dan risiko siber yang berkesan, ketersediaan perkhidmatan yang berterusan serta daya tahan infrastruktur perniagaan yang kritikal bagi menghadapi risiko yang bakal timbul akibat teknologi yang semakin berubah.

Layanan Adil Terhadap Pengguna Kewangan
Dasar ini menetapkan piawaian untuk menggalakkan budaya yang mengutamakan kepentingan pengguna kewangan dalam strategi dan operasi institusi kewangan. Hal ini seterusnya akan memberikan keyakinan kepada pengguna kewangan bahawa mereka akan dilayan dengan adil apabila berurusan dengan institusi kewangan.

amalan dan budaya yang beretika dalam industri kewangan, Bank juga telah mengeluarkan piawaian mengenai layanan adil kepada pengguna kewangan. Dasar dan dokumen rundingan penting yang diterbitkan pada tahun 2019 dipaparkan dalam Gambar Rajah 1.

Bank terus komited untuk bersikap terbuka dan telus dalam proses pembentukan dasarnya. Bank juga menggunakan pendekatan berasaskan bukti dalam proses pembentukan dasar. Dalam hal ini, Bank mengadakan rundingan secara meluas melalui pelbagai saluran sebelum memuktamadkan dasar-dasar tersebut. Bank juga komited untuk mengkaji semula peraturan Bank secara berkala, bagi memastikan peraturan tersebut masih berkesan dalam mencapai hasil yang dikehendaki, dan responsif terhadap perubahan keadaan pasaran dan perkembangan dalam piawaian antarabangsa.

Bank juga terus bekerjasama erat dengan institusi antarabangsa lain bagi menyokong usaha untuk menggalakkan kestabilan kewangan global. Khususnya, Bank menyertai beberapa badan penetapan piawaian antarabangsa dalam bidang kestabilan kewangan. Badan-badan ini menjadi saluran penting kepada Bank untuk berbincang dan berinteraksi dengan komuniti antarabangsa mengenai piawaian pengawalan bagi memastikan piawaian tersebut relevan dan sesuai untuk menangani risiko kestabilan kewangan yang diuruskan oleh Bank. Bank merupakan peserta yang aktif dalam inisiatif Lembaga Kestabilan Kewangan (*Financial Stability Board*, FSB), Jawatankuasa Penyeliaan Perbankan Basel (*Basel Committee on Banking Supervision*, BCBS), Persatuan Pengawal Selia Insurans Antarabangsa (*International Association of Insurance Supervisors*, IAIS), Jawatankuasa Pembayaran dan Infrastruktur Pasaran (*Committee*

on Payments and Market Infrastructures) serta Lembaga Perkhidmatan Kewangan Islam (*Islamic Financial Services Board*, IFSB). Perbincangan dan interaksi dengan badan-badan ini membolehkan Bank meraih manfaat dan menyumbang kepada khazanah ilmu pengetahuan secara kolektif yang memaklumkan tindakan pengawalseliaan Bank.

Aktiviti penyeliaan

Penyeliaan yang kukuh dan berkesan memainkan peranan yang penting dalam melengkapi aktiviti pengawalseliaan Bank bagi mendorong sistem kewangan kekal teguh dan berdaya tahan. Bagi mencapai tujuan ini, Bank mengamalkan pendekatan berasaskan risiko dan berpandangan jauh dalam menjalankan penyeliaan. Pendekatan ini memerlukan Bank memberikan tumpuan dan keutamaan pada risiko utama yang dihadapi oleh institusi kewangan dan sistem kewangan secara keseluruhan. Penilaian bagi penyeliaan Bank menggunakan input daripada pelbagai sumber. Sumber ini termasuk data khusus sesebuah institusi, perbandingan rakan setara dan faktor-faktor berkaitan lain yang menentukan profil risiko sesebuah institusi kewangan. Bank juga menilai kekukuhan dan keberkesanan fungsi kawalan sesebuah institusi kewangan serta lembaga pengarah dan pengurusan kanan institusi tersebut. Selain itu, Bank berbincang dan berinteraksi dengan juruaudit luar serta bekerjasama dengan pengawal selia berkaitan yang lain

Rangka kerja pengawalseliaan yang mampu merealisasikan potensi institusi kewangan pembangunan sepenuhnya

Institusi kewangan pembangunan (IKP) terus memainkan peranan penting dalam menyokong sektor ekonomi yang strategik dan mendorong objektif pembangunan sosioekonomi Malaysia. Pada tahun 2019, IKP meluluskan pembiayaan berjumlah RM44.9 bilion (2018: RM32.3 bilion), yang didorong oleh permintaan yang kukuh daripada sektor infrastruktur dan pertanian, serta isi rumah. Yang penting, lebih 14,600 Perusahaan Kecil dan Sederhana (PKS), termasuk perniagaan permulaan, mendapat pembiayaan berjumlah RM3.8 bilion yang telah diluluskan.

Berpandukan penilaian semula Bank terhadap mandat IKP untuk memastikan objektif pembangunan IKP sejajar dengan strategi ekonomi negara, Bank telah mula melaksanakan pendekatan pengawalan dan penyeliaan yang berbeza-beza secara lebih meluas untuk IKP, mengikut sifat, saiz, kerumitan dan peranan khusus serta mandat setiap IKP. Pendekatan ini penting bagi meminimumkan gangguan pasaran dan memastikan rangka kerja yang sedia ada terus sesuai dengan profil risiko khusus bagi setiap IKP. Pada tahun 2019, tumpuan dasar Bank terhadap IKP menjurus ke arah usaha memupuk budaya impak pembangunan, inovasi serta akauntabiliti dan ketelusan yang lebih baik. Dasar dan dokumen rundingan penting yang dikeluarkan khusus untuk IKP dipaparkan seperti di bawah.

Tadbir Urus Korporat
Dasar ini bertujuan mengukuhkan amalan tadbir urus korporat IKP melalui jangkaan yang lebih tinggi terhadap lembaga pengarah dan pengurusan kanan untuk memupuk budaya risiko yang mantap. Dasar ini juga mempertingkatkan penzahiran IKP terhadap mandat dan rangka kerja pengukuran prestasi mereka.

Pelaporan Kewangan
Draf dedahan ini bertujuan meningkatkan ketelusan mengenai prestasi IKP, khususnya pencapaian mereka dalam memenuhi mandat pembangunan dan keberkesanan mereka menggembleng dana/skim kerajaan.

Pelan Strategik Korporat
Draf dedahan ini memberikan tumpuan pada pembangunan strategi korporat yang kukuh dan berpandangan jauh yang sejajar dengan mandat pembangunan IKP, disokong oleh amalan pengurusan risiko yang mantap untuk memastikannya berterusan untuk jangka panjang. Perkara ini termasuklah jangkaan untuk mengukur kejayaan menerusi penambahbaikan rangka kerja pengukuran prestasi.

seperti Suruhanjaya Sekuriti Malaysia, untuk memaklumkan penilaian Bank.

Aktiviti penyeliaan Bank terus tertumpu pada penilaian risiko yang ketara terhadap institusi kewangan dan memastikan institusi kewangan mengurus risiko tersebut dengan berkesan pada tahun 2019. Aktiviti penyeliaan Bank juga termasuk penilaian berhubung dengan amalan tatakelakuan institusi kewangan. Aktiviti ini melibatkan penilaian yang disasarkan terhadap amalan jualan institusi kewangan dan keadilan terma kontrak untuk produk kewangan runcit umum.

Pada tahun 2019, Bank juga telah selesai membuat penilaian kedudukan kewangan, tadbir urus, pengurusan risiko dan model operasi Lembaga Tabung Haji (LTH). Penilaian ini dibuat berikutan keputusan Kerajaan untuk meletakkan LTH di bawah penyeliaan pentadbiran Bank. Memandangkan Bank tidak mempunyai kuasa penyeliaan secara formal terhadap LTH, Bank telah mengemukakan penilaian dan cadangannya kepada Kerajaan dan Lembaga Pengarah LTH.

Bank terus menambah baik dan memodenkan pendekatan dan instrumen penyeliaannya. Hal ini termasuk mengautomasikan infrastruktur pelaporan penyeliaan Bank, memanfaatkan instrumen analitik yang telah ditambah baik dan melaksanakan sistem pengawasan yang lebih bersepadu bagi memperkukuh proses penyeliaan Bank. Bank juga telah meningkatkan penilaian penyeliaan Bank untuk lebih memahami cara budaya mendorong tingkah laku pengambilan risiko dalam institusi kewangan.

Terdapat beberapa institusi kewangan antarabangsa yang beroperasi di Malaysia. Begitu juga dengan sebilangan kumpulan kewangan Malaysia yang telah memperkukuh kedudukan mereka di rantau ini. Sehubungan dengan itu, Bank bekerjasama rapat dengan institusi rakan sejawat antarabangsa dalam bidang penyeliaan. Pada tahun 2019, Bank menyertai enam forum penyeliaan[1] dan satu mesyuarat dua hala sebagai penyelia tuan rumah, dan menganjurkan satu forum penyeliaan untuk sebuah institusi kewangan Malaysia yang mempunyai operasi pada peringkat antarabangsa. Perbincangan dan interaksi ini, yang meliputi penilaian keadaan ekonomi dan kewangan di negara asal dan negara tuan rumah serta isu penyeliaan yang utama, telah memberikan input penting kepada penilaian penyeliaan Bank. Sehingga kini, Bank telah menandatangani enam Memorandum Persefahaman (*Memoranda of Understanding*, MoU) dengan pihak berkuasa penyeliaan asing. Hal ini sejajar dengan komitmen Bank untuk bekerjasama dan menyelaras dengan pihak berkuasa penyeliaan asing untuk berkongsi maklumat, memudahkan penyeliaan di premis dan membanteras jenayah kewangan. Bank juga merupakan salah satu pihak yang menandatangani MoU Pelbagai Hala IAIS, yang memudahkan kerjasama Bank dengan penyelia insurans pada peringkat global berhubung dengan perkongsian maklumat dan penyeliaan ke atas syarikat insurans.

Pada tahun 2019, Bank turut bekerjasama dengan Perbadanan Insurans Deposit Malaysia untuk terus membangunkan rangka kerja rancangan pemulihan dan penyelesaian dalam negeri bagi Malaysia. Rangka kerja rancangan pemulihan itu menetapkan jangkaan Bank terhadap institusi kewangan supaya cukup bersedia dalam melaksanakan rancangan pemulihan akibat kerugian kewangan dalam tempoh tekanan. Bank telah mengeluarkan draf dedahan, bermula dengan menjelaskan keperluan terhadap institusi perbankan, bagi mendapatkan maklum balas daripada industri tersebut. Keperluan ini seterusnya akan dilanjutkan kepada penanggung insurans dan pengendali takaful. Bank menjangkakan proses perancangan ini akan berterusan, dengan perbincangan dan interaksi yang erat dengan institusi kewangan untuk merangka pelan yang kukuh.

Tindakan penyeliaan dan penguatkuasaan

Bagi memastikan institusi kewangan yang kukuh dan diurus dengan baik, Bank mengambil tindakan penyeliaan pada peringkat awal bagi menjamin komitmen daripada institusi kewangan untuk memperbaiki kelemahan dalam tadbir urus, pematuhan dan pengurusan risiko (Rajah 1). Hal ini termasuk mengehendaki institusi kewangan melaksanakan langkah-langkah pembetulan, memperkukuh lembaga pengarah atau pengurusan kanan, atau meningkatkan sumber dengan ketara bagi menjalankan penambahbaikan sistem dan kawalan. Tindakan penyeliaan ini terus menjadi

[1] Forum penyeliaan merupakan forum untuk badan-badan penyeliaan bagi kumpulan kewangan yang mempunyai operasi rentas sempadan bertukar maklumat dan menyelaras aktiviti penyeliaan.

Rajah 1: Bahagian tindakan penyeliaan dan penguatkuasaan yang diambil

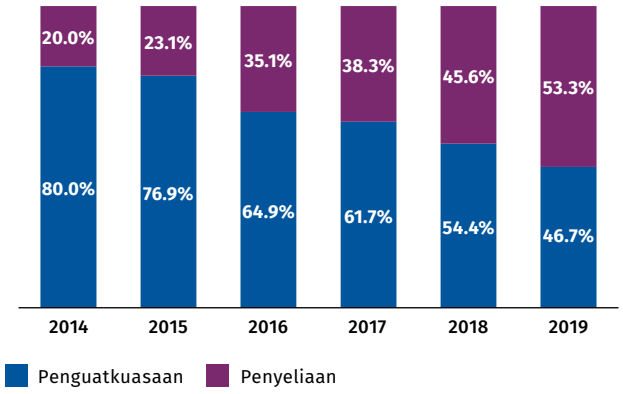

Sumber: Bank Negara Malaysia

pendekatan yang berkesan untuk menghasilkan penambahbaikan yang positif dan berterusan dalam pengurusan risiko dan budaya pematuhan institusi kewangan.

Selain tindakan penyeliaan, Bank juga mengambil tindakan penguatkuasaan formal terhadap institusi kewangan yang tidak memenuhi piawaian pengawalseliaan, atau mengenakan hukuman terhadap aktiviti yang menyalahi undang-undang yang boleh menimbulkan risiko terhadap orang ramai atau integriti sistem kewangan. Pada tahun 2019, Bank menilai 34 kes pelanggaran undang-undang dan peraturan Bank termasuk individu dan entiti yang tidak dikawal selia oleh Bank (Rajah 2 dan 3). Bank juga telah mengenakan kompaun jenayah berjumlah RM3.45 juta dan penalti

Rajah 2: Bilangan kes berdasarkan jenis kesalahan

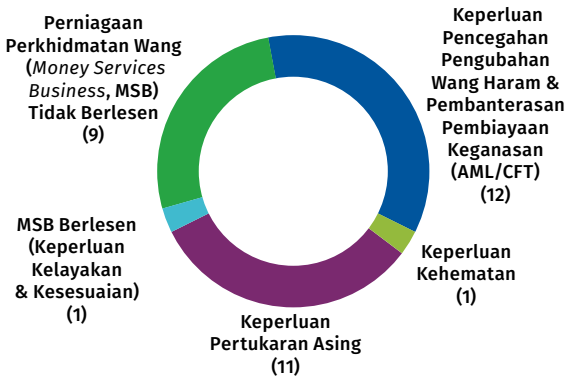

Sumber: Bank Negara Malaysia

Rajah 3: Bilangan kes berdasarkan jenis institusi

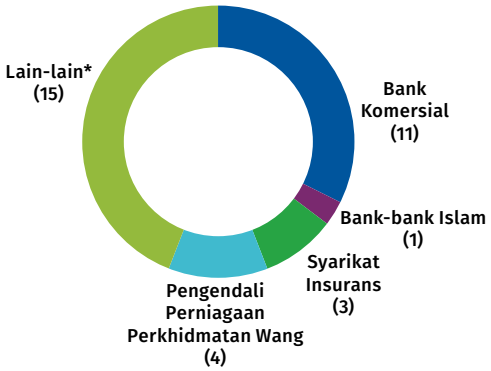

* Individu dan entiti yang tidak dikawal selia oleh Bank

Sumber: Bank Negara Malaysia

monetari pentadbiran sebanyak RM0.9 juta. Pada tahun 2019, Bank mula menyiarkan butiran bagi setiap tindakan penguatkuasaan dalam laman sesawang Bank.

Bank juga memulakan 33 penyiasatan baharu dan membuat 33 pertuduhan terhadap entiti dan individu yang bukan di bawah pengawalseliaan Bank. Pertuduhan ini adalah untuk kesalahan yang berkaitan dengan perniagaan perkhidmatan wang secara haram, pengambilan deposit secara haram dan aktiviti pengubahan wang haram. Pada tahun 2019, Bank berjaya memperoleh 43 sabitan, termasuk pertuduhan yang dimulakan pada tahun-tahun sebelumnya. Sabitan ini melibatkan penalti jenayah berjumlah RM1.5 bilion.

Pemerkasaan pengguna

Bank berusaha untuk memastikan institusi kewangan bersikap adil, bertanggungjawab dan profesional apabila berurusan dengan pengguna. Selain aktiviti pengawalan dan penyeliaan Bank terhadap amalan tatakelakuan institusi kewangan bagi memastikan pengguna dilayan secara adil, Bank juga berusaha untuk memperkasa pengguna dengan meningkatkan tahap literasi kewangan. Usaha ini termasuk melengkapi individu dengan pengetahuan dan kemahiran yang diperlukan dalam pengurusan kewangan.

Pada bulan Julai 2019, Bank melancarkan Strategi Literasi Kewangan Kebangsaan 2019-2023. Strategi ini merupakan pelan lima tahun yang dibangunkan oleh Bank dan beberapa agensi kerajaan untuk

meningkatkan tahap literasi kewangan dan kesejahteraan rakyat Malaysia. Strategi ini menetapkan keutamaan dan pelan tindakan bagi melengkapkan rakyat Malaysia dengan pengetahuan dan maklumat yang mencukupi untuk membuat keputusan kewangan serta menggalakkan pengurusan kewangan yang bertanggungjawab (Gambar Rajah 2). Pelaksanaan strategi ini dipacu dan disokong oleh Jaringan Pendidikan Kewangan[2].

Bagi memperkasakan pengguna, Bank juga membangunkan dan memastikan saluran yang berkesan untuk pengguna menyelesaikan aduan dan pertikaian mereka dengan institusi kewangan. Sebagai saluran pertama untuk pengguna, Bank mengehendaki semua institusi kewangan mempunyai proses dan prosedur pengurusan aduan yang mudah diakses dan berkesan. Bank menilai semula pengaturan ini bagi memastikan institusi kewangan mengurus aduan dengan pengawasan yang mencukupi serta dilakukan secara bebas dan profesional. Sejak beberapa tahun yang lalu, Bank mendapati peningkatan yang ketara dalam tahap responsif institusi kewangan terhadap aduan pengguna. Sehubungan dengan itu, lebih banyak aduan yang telah diselesaikan sendiri oleh institusi kewangan dan kurang aduan yang perlu ditangani oleh Bank.

Ombudsman Perkhidmatan Kewangan (*Ombudsman for Financial Services*, OFS), yang dahulunya dikenali sebagai Biro Pengantaraan Kewangan (*Financial Mediation Bureau*), bertindak sebagai saluran tambahan untuk pengguna mendapatkan nasihat dan bantuan penyelesaian alternatif. Satu kajian bebas telah dijalankan terhadap operasi OFS pada tahun 2019 untuk menilai keberkesanannya. Secara keseluruhan, kajian ini mendapati bahawa OFS berkesan dalam menyediakan penyelesaian yang bebas dan tidak berpihak bagi pertikaian dan tuntutan yang dibuat terhadap institusi kewangan. Beberapa saranan diberikan untuk membolehkan khidmat OFS lebih mudah diakses oleh pengguna dan mengurangkan lagi tempoh masa untuk menyelesaikan pertikaian. Saranan-saranan ini sedang dipertimbangkan oleh pihak OFS.

Bank juga memainkan peranan dalam membantu pengguna dan PKS melalui BNMLINK yang merupakan pusat khidmat pelanggan Bank. Antara lain, BNMLINK menyediakan maklumat dan bantuan kepada orang ramai mengenai hak dan tanggungjawab mereka. BNMLINK juga membantu orang ramai yang mempunyai aduan terhadap institusi kewangan.

Pada tahun 2019, OFS menerima 1,047 kes (2018: 761), manakala BNMLINK mengendalikan 5,332 kes aduan (2018: 5,704).

Langkah selanjutnya

Pada tahun 2020, Bank akan memberi tumpuan pada usaha memantau dan mengesan potensi tekanan dalam sistem kewangan bagi membolehkan tindakan segera diambil untuk menangani sebarang risiko kepada kestabilan kewangan. Keutamaan pengawalseliaan dan penyeliaan juga akan ditumpukan semula kepada usaha memastikan sistem kewangan terus kukuh, dan dapat memenuhi keperluan kewangan ekonomi dalam tempoh yang mencabar ini. Usaha ini melibatkan penyesuaian yang dilakukan oleh Bank terhadap pendekatan pengawalseliaan dan penyeliaan bagi menangani risiko-risiko yang ketara dalam sistem kewangan, sambil mengurangkan beban pematuhan bagi membolehkan institusi kewangan menumpukan usaha dan sumber mereka dalam mengurus risiko dan memberikan sokongan kepada pelanggan secara proaktif. Bank juga akan memberikan tumpuan pada usaha mengukuhkan daya tahan sistem kewangan dengan memastikan bahawa institusi kewangan mengambil tindakan tepat pada masanya untuk membina semula penampan institusi apabila ekonomi pulih.

[2] Ahli Jaringan Pendidikan Kewangan termasuk Kementerian Pendidikan Malaysia, Bank Negara Malaysia, Suruhanjaya Sekuriti Malaysia, Kumpulan Wang Simpanan Pekerja, Agensi Kaunseling dan Pengurusan Kredit, Perbadanan Insurans Deposit Malaysia dan Permodalan Nasional Berhad.

Gambar Rajah 2: Strategi Literasi Kewangan Kebangsaan 2019 – 2023: Strategi Utama dan Pelan Tindakan

FEN FINANCIAL EDUCATION NETWORK

Strategi Utama 1: Menyemai nilai murni sejak usia muda
- Memperluas elemen asas pendidikan kewangan dalam kurikulum sekolah dari peringkat prasekolah, sekolah rendah sehingga menengah
- Memperkukuh pendidikan kewangan melalui aktiviti kokurikulum
- Memperkenalkan pembangunan keupayaan dan sokongan kepada guru
- Menggalakkan penyertaan pendidikan kewangan dalam kalangan murid, kumpulan ibu bapa dan masyarakat

Strategi Utama 2: Meningkatkan akses orang ramai kepada maklumat, alat kewangan serta sumber berkaitan pengurusan kewangan
- Menjadikan maklumat asas pendidikan kewangan difahami, diperoleh dan diakses dengan mudah oleh semua
- Meningkatkan kesedaran dan mempergiat inisiatif pendidikan kewangan melalui kempen mendekati masyarakat di seluruh negara

Strategi Utama 3: Memupuk tabiat kewangan yang positif dalam kalangan kumpulan sasaran
- Menyampaikan pengetahuan kewangan untuk menggalakkan tabiat kewangan yang positif dalam kalangan belia
- Menggalakkan pendidikan kewangan di tempat kerja untuk meningkatkan daya tahan kewangan yang seterusnya akan memberi impak positif terhadap produktiviti pekerja
- Memupuk amalan pengurusan wang secara bijak melalui pendidikan kewangan dalam komuniti
- Melengkapkan individu yang bekerja sendiri dengan pengetahuan kewangan bagi menggalakkan kemapanan diri dan perniagaan

Strategi Utama 4: Memperkasa amalan perancangan kewangan jangka panjang dan persaraan
- Menggalakkan penggunaan alat bantu dan panduan kewangan yang inovatif bagi menambah baik perancangan kewangan jangka panjang
- Mewujudkan kesedaran dan mempromosi manfaat mendapatkan nasihat profesional tentang perancangan kewangan
- Menggalakkan kepelbagai dalam pendapatan melalui promosi saluran dan platform untuk simpanan secara sukarela
- Mendidik rakyat Malaysia supaya membuat perancangan kewangan jangka panjang untuk persaraan mereka

Strategi Utama 5: Mengumpul dan melindungi harta
- Meningkatkan pemahaman tentang risiko dan pulangan untuk mengumpul harta
- Meningkatkan kesedaran tentang inovasi produk dan perkhidmatan kewangan serta implikasinya
- Meningkatkan kesedaran tentang skim penipuan kewangan
- Menyediakan dan menerbitkan bahan barkaitan produk dan perkhidmatan kewangan yang sofistikated

Sumber: Strategi Literasi Kewangan Kebangsaan 2019–2023

Risiko Perubahan Iklim dan Peluang: Respons Secara Berhemat

Perubahan iklim menimbulkan risiko sebenar kepada ekonomi

Perubahan iklim menimbulkan risiko yang besar dan semakin ketara terhadap masa depan kita bersama. Peningkatan paras air laut, banjir dan kemarau menyebabkan manusia terpaksa berpindah, perniagaan tergendala, sumber alam terancam serta punca pendapatan terjejas. Malaysia juga tidak terlepas daripada risiko fizikal dan peralihan akibat perubahan iklim.

Peningkatan intensiti dan kekerapan peristiwa berkaitan iklim mengakibatkan peningkatan risiko fizikal dan liabiliti kepada ekonomi negara. Dalam dua dekad yang lalu, Malaysia telah mengalami lebih 50 bencana alam yang menjejaskan kehidupan lebih tiga juta penduduk yang meliputi perpindahan secara terpaksa, kecederaan dan kematian. Kekerapan dan keseriusan banjir besar dan kemarau telah menjejaskan punca pendapatan dengan teruk – terutamanya terhadap penduduk yang terlibat dalam sektor pertanian. Antara tahun 1998 sehingga 2018, ekonomi Malaysia telah menanggung kerosakan berjumlah kira-kira RM8 bilion akibat bencana ini (Rajah 1).

Rajah 1: Kesan kejadian berkaitan iklim ke atas Malaysia

[1] Merujuk bank, penanggung insurans dan pengendali takaful.
[2] Termasuk sektor pembinaan, minyak dan gas, ultiliti, pengangkutan, perkilangan automotif, perkilangan getah dan plastik, serta pertanian utama.

Sumber: Zurairi, A.R. (2018); Yaacob, O. & Chau, Q.P. (2005), anggaran Bank Negara Malaysia

Usaha untuk mencapai masa depan yang lebih lestari juga menimbulkan risiko peralihan serta-merta terhadap pelbagai pekerjaan dan industri. Sekiranya hal ini tidak diurus dengan baik, perubahan dasar, teknologi dan pasaran boleh menjejaskan penilaian aset dan meningkatkan risiko perniagaan dengan ketara dalam industri seperti arang batu, minyak dan gas, dan tenaga. Keadaan ini seterusnya boleh menyebabkan kerugian yang besar dan mendadak dalam pelaburan yang dibuat atau pinjaman yang diberikan oleh institusi kewangan dalam industri ini, dan dengan itu mendedahkan institusi kewangan tersebut kepada risiko hakisan modal dan kedudukan kewangan.

Gambar Rajah 1: Impak risiko fizikal, peralihan dan liabiliti terhadap sistem kewangan

[1] Aset terkandas ialah aset yang mengalami penurunan nilai yang tidak dijangka atau terlalu awal

Sumber: *The Central Banks and Supervisors Network for Greening the Financial System* (NGFS) 1st *Comprehensive Report*

Risiko iklim juga boleh menjejaskan ekonomi dan sistem kewangan

Perubahan iklim dan kesannya merupakan isu penting kepada ekonomi dan sistem kewangan. Bank-bank, penanggung insurans dan pengendali takaful terdedah kepada risiko liabiliti, jejas nilai aset, dan peningkatan tuntutan (Gambar Rajah 1). Memandangkan kira-kira 11.7% daripada aset institusi kewangan Malaysia tergolong dalam sektor yang berpotensi terdedah kepada perubahan iklim (Rajah 2), institusi-institusi tersebut hendaklah menangani risiko iklim sama seperti risiko kewangan lain yang berpotensi menjejaskan keuntungan dan kedudukan kewangan mereka serta menjejaskan keupayaan institusi kewangan untuk memperoleh dana. Sekiranya perkara ini tidak ditangani dengan sewajarnya, perubahan iklim juga boleh mengakibatkan risiko sistemik. Secara kolektif, semua ini boleh menyebabkan penguncupan dalam aktiviti kewangan penting yang menyokong ekonomi.

Keadaan iklim yang teruk atau berlarutan juga boleh menjejaskan keseluruhan pertumbuhan secara langsung. Satu contoh terkini ialah kemarau berpanjangan yang berlaku pada tahun lepas yang telah mengakibatkan gangguan bekalan dalam pengeluaran minyak sawit. Bencana ini memberikan kesan yang nyata terhadap pertumbuhan ekonomi Malaysia terutamanya pada suku keempat tahun 2019. Pengurangan bekalan komoditi negara dan antarabangsa, atau barangan makanan yang disebabkan oleh keadaan cuaca juga boleh mengakibatkan tekanan inflasi.

Atas sebab ini, perubahan iklim berkait secara langsung dengan mandat Bank untuk memelihara kestabilan monetari dan kewangan melalui beberapa cara (Gambar Rajah 2).

Rajah 2: Dedahan institusi kewangan Malaysia dalam sektor yang berpotensi terdedah kepada perubahan iklim

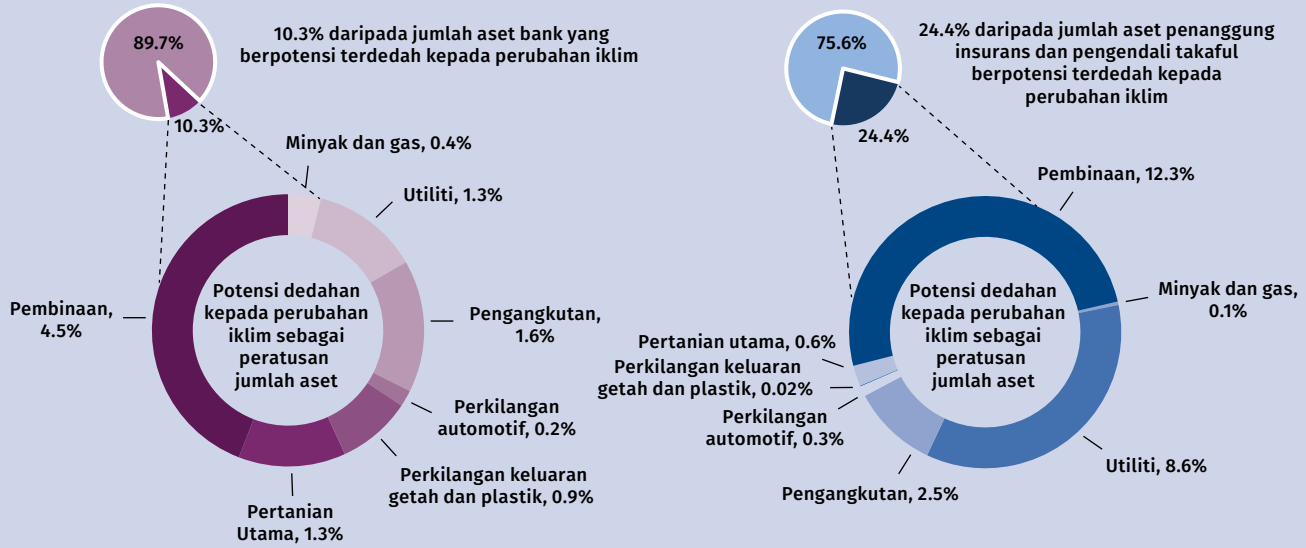

Data awalan sehingga bulan November 2019

Pembinaan termasuk kejuruteraan awam infrastruktur, kediaman dan bukan kediaman; utiliti termasuk elektrik & air; pengangkutan termasuk pengangkutan darat, air & udara; pertanian utama termasuk terutamanya minyak sawit
Nota: Dedahan berdasarkan keperluan pelaporan sedia ada dan boleh diperincikan apabila taksonomi lestari telah dibangunkan

Sumber: Anggaran Bank Negara Malaysia

Respons terhadap risiko iklim – dan peluang

Sebagai sebahagian daripada usaha untuk membina daya tahan iklim dalam kalangan institusi kewangan, Bank telah melaksanakan beberapa langkah untuk mengenal pasti dan mengukur dedahan risiko iklim secara teratur. Pada bulan Disember 2019, Bank telah mengeluarkan Kertas Perbincangan Perubahan Iklim dan Taksonomi Berasaskan Prinsip (*Climate Change and Principle-based Taxonomy Discussion Paper)* untuk mendapatkan maklum balas berhubung dengan pengelasan aset yang berkaitan dengan aktiviti pemerolehan dana, pemberian pinjaman dan pelaburan secara yang konsisten berdasarkan dedahan kepada risiko iklim. Inisiatif ini bertujuan untuk menangani isu kekurangan takrif umum dan data yang dipersetujui pada peringkat kebangsaan bagi membolehkan pengukuran impak risiko iklim terhadap institusi kewangan dan sistem kewangan secara keseluruhannya. Pelaksanaan taksonomi ini penting bagi menyokong keputusan berasaskan maklumat yang mencukupi dan analisis tentang dedahan risiko iklim dalam sistem kewangan.

Dengan adanya data dan pemahaman yang lebih mantap terhadap risiko berkaitan dengan iklim, taksonomi ini juga dijangka meningkatkan aliran kewangan kepada aktiviti yang akan menyokong peralihan kepada sesebuah ekonomi rendah karbon dan yang berdaya tahan terhadap iklim. Beberapa bank kini sudah pun menawarkan kadar keutamaan (*preferential rates*) atau diskaun untuk pembiayaan projek lestari dalam bidang seperti perkilangan hijau serta tenaga bersih dan yang boleh diperbaharui (*clean and renewable energy*). Pembiayaan berkaitan dengan kelestarian juga tersedia bagi membantu peralihan peminjam korporat. Peminjam yang mencapai sasaran prestasi kelestarian mereka akan mendapat manfaat dalam bentuk rebat dalam kadar faedah atau keuntungan yang dikenakan. Taksonomi ini akan membolehkan institusi kewangan mengenal pasti dan mengembangkan peluang yang serupa dan melakukannya dengan lebih yakin berdasarkan maklumat yang mencukupi.

Meskipun Bank menjangkakan berlaku tindak balas yang menyeluruh daripada sistem untuk menangani cabaran iklim, Bank juga menyedari bahawa institusi kewangan Islam berada pada kedudukan yang baik untuk menerajui bidang ini. Hal ini kerana kewangan Islam berlandaskan prinsip Syariah yang mengehendaki institusi kewangan Islam menerapkan amalan yang memberikan kesan yang positif dan impak yang berterusan kepada ekonomi, masyarakat dan alam sekitar. Dalam menilai kesan keputusan pembiayaan dan pelaburan,

Gambar Rajah 2: Perubahan iklim dan fungsi Bank

Rangka Kerja Penilaian Impak Pembiayaan dan Pelaburan Pengantaraan Berasaskan Nilai (*Value-based Intermediation Financing and Investment Impact Assessment Framework*, VBIAF) yang dikeluarkan pada tahun 2019 memberikan panduan secara menyeluruh kepada institusi kewangan Islam berhubung dengan pembangunan rangka kerja pengurusan risiko berasaskan impak. Rangka kerja ini meluaskan pendekatan pengurusan risiko tradisional dengan merangkumi impak kepada alam sekitar dan sosial[1]. Dengan sokongan Bank, industri sedang memuktamadkan dokumen panduan pelaksanaan pengurusan risiko berasaskan impak bagi sektor cekap tenaga (*efficient energy*), tenaga boleh diperbaharui (*renewable energy*) dan minyak sawit. Sehingga kini, institusi kewangan Islam mula menawarkan produk dan perkhidmatan yang selaras dengan kewangan lestari, seperti kadar pembiayaan keutamaan (*preferential financing rates*) untuk kenderaan hibrid dan harta tanah yang bersijil hijau (*green-certified*). Institusi kewangan konvensional dan Islam turut membantu peniaga kecil minyak sawit untuk mendapatkan Pensijilan Minyak Sawit Mampan Malaysia (*Malaysian Sustainable Palm Oil (MSPO) Certification*).

1 Untuk maklumat lanjut, rujuk Laporan Tahunan BNM 2019, bab bertajuk "Menggalakkan Sistem Kewangan yang Progresif dan Terangkum: Menggalakkan Penawaran Produk Kewangan yang Pelbagai dan Mampan"

Bank juga melaksanakan usaha ke arah membangunkan penyelidikan, instrumen dan rangka kerja untuk menilai risiko berkaitan dengan iklim terhadap kestabilan kewangan. Usaha sedang dijalankan bagi membangunkan rangka kerja analitis untuk mengukur impak perubahan iklim terhadap sistem kewangan dan ekonomi. Bank juga bekerjasama erat dengan pengawal selia dan pelabur institusi lain untuk menggalakkan penzahiran bagi meningkatkan ketelusan tentang cara pertimbangan risiko iklim diterapkan ke dalam keputusan perniagaan institusi kewangan. Isu berkaitan dengan iklim juga semakin banyak dibincangkan secara aktif dalam interaksi bersama institusi kewangan berlesen untuk lebih memahami amalan dan strategi pengurusan risiko institusi kewangan.

Bekerjasama dengan pihak lain

Risiko iklim merupakan satu isu yang rumit, dengan pelbagai aspek yang sentiasa berubah. Oleh itu, Bank telah menjalinkan kerjasama dengan Kerajaan, industri dan pengawal selia lain dalam negeri untuk menangani risiko iklim. Pada bulan September 2019, Bank dan Suruhanjaya Sekuriti Malaysia telah bersama-sama menubuhkan Jawatankuasa Bersama Mengenai Perubahan Iklim (*Joint Committee on Climate Change*, JC3) bagi memacu dan menyelaraskan tindak balas kolektif oleh institusi kewangan mengenai risiko iklim. Matlamat JC3 adalah untuk: (i) membina keupayaan melalui perkongsian pengetahuan, kepakaran dan amalan terbaik berhubung dengan usaha menilai dan mengurus risiko berkaitan dengan iklim; (ii) mengenal pasti isu, cabaran dan keutamaan yang dihadapi oleh sektor kewangan dalam mengurus peralihan ke arah ekonomi rendah karbon; (iii) memudahkan penyelarasan tindak balas terhadap cabaran dan isu; dan (iv) menyokong penerapan pertimbangan risiko iklim oleh institusi kewangan ke dalam operasi perniagaan mereka. Anggota dan pemerhati JC3 ini terdiri daripada wakil-wakil sektor kewangan, agensi Kerajaan utama dan pelabur institusi (Gambar Rajah 3).

Gambar Rajah 3: Jawatankuasa Bersama Mengenai Perubahan Iklim (*Joint Committee on Climate Change*, JC3)

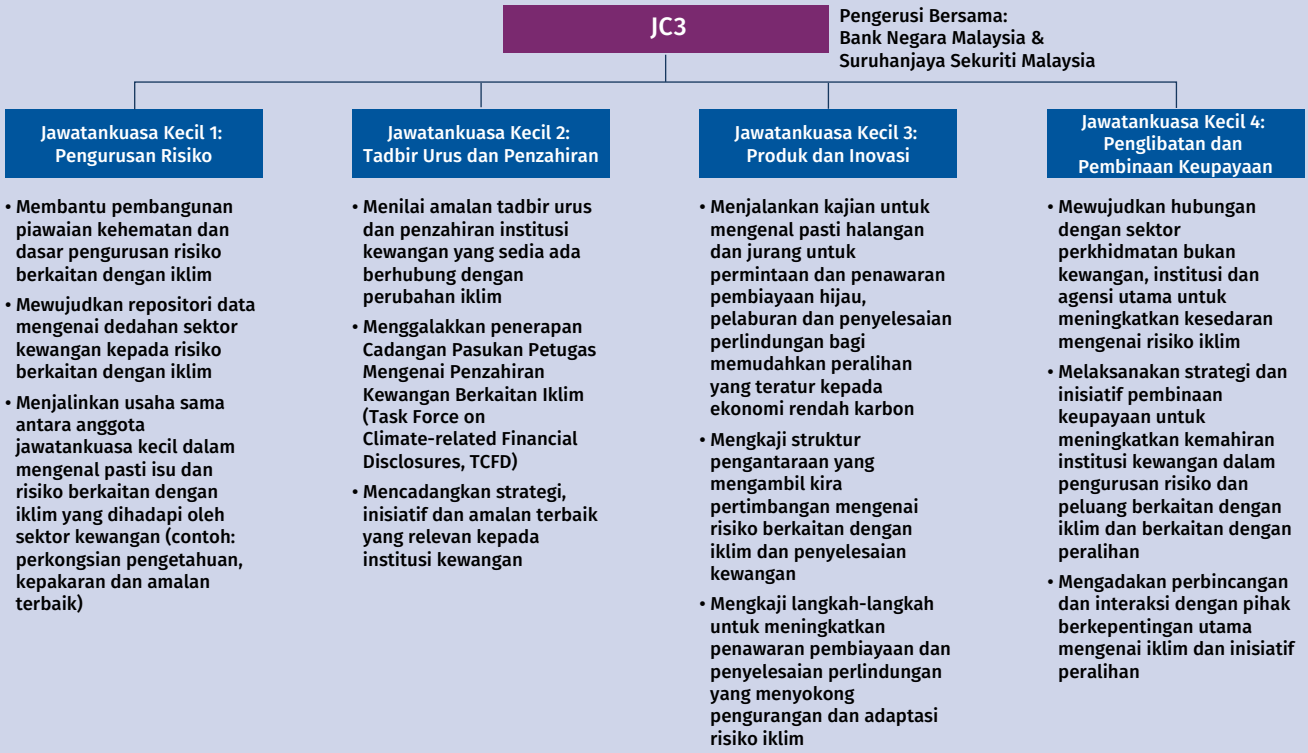

Bank juga merupakan sebahagian daripada Pasukan Petugas Pembiayaan Hijau Malaysia (*Malaysian Green Financing Taskforce*) yang dipengerusikan oleh Suruhanjaya Sekuriti Malaysia bagi memacu pembiayaan sektor swasta dalam sektor tenaga boleh diperbaharui (*renewable energy*). Bank juga terus berbincang dan berinteraksi dengan kementerian dan agensi berkaitan untuk meningkatkan penjajaran antara Kerajaan dengan sektor kewangan dari segi tindak balas terhadap risiko iklim.

Pada peringkat antarabangsa, Bank merupakan anggota Rangkaian Bank Pusat dan Penyelia untuk Menghijaukan Sistem Kewangan (*Central Banks and Supervisors Network for Greening the Financial System*, NGFS) pada bulan Oktober 2018. Keanggotaan NGFS terdiri daripada 55 bank pusat dan penyelia lain dari ekonomi maju dan ekonomi sedang pesat membangun. Rangkaian ini membolehkan Bank meraih manfaat daripada pengetahuan dan pengalaman yang mendalam berhubung dengan risiko berkaitan dengan iklim dan alam sekitar serta berkongsi amalan terbaik bagi menyokong tindak balas Bank terhadap risiko iklim dan peluang yang muncul. Bank menyumbang secara aktif terhadap usaha ini termasuk memberikan pandangan penting dari perspektif ekonomi sedang membangun untuk perbincangan dan penerbitan NGFS.

Menggalakkan Sistem Kewangan yang Progresif dan Terangkum

Bank terus komited untuk menggalakkan sistem kewangan yang progresif dan terangkum, yang mampu mengagihkan sumber kewangan secara berkesan dan cekap bagi memenuhi keperluan ekonomi dan rakyat Malaysia.

Pada tahun 2019, usaha Bank untuk membangunkan sektor kewangan tertumpu pada aspek menyesuaikan peraturan kawal selia untuk berhadapan dengan realiti inovatif baharu, memperdalam pasaran kewangan dan menggalakkan penawaran produk yang mampan dan terangkum. Bank juga terus menumpukan usaha untuk meningkatkan rangkuman kewangan dalam kalangan pengguna.

Menggalakkan pendigitalan perkhidmatan kewangan

Pendigitalan kewangan berpotensi untuk menambah baik penyampaian perkhidmatan kewangan kepada para pelanggan. Bagi pengguna dan entiti perniagaan, hal ini memungkinkan akses kepada perkhidmatan dan pengurusan kewangan yang lebih mudah, cepat dan murah. Bagi merealisasikan potensi ini, Bank berusaha untuk memastikan peraturan kawal selia Bank tidak menghalang pendigitalan kewangan yang lebih meluas dalam sektor kewangan dan pada masa yang sama, memastikan institusi kewangan mengurus risiko yang berkaitan dengan berkesan.

Pada tahun 2019, Bank telah mengeluarkan draf dedahan tentang penggunaan teknologi Kenali Pelanggan Anda Menerusi Platform Digital (*electronic*

Gambar Rajah 1: Usaha pembangunan pada tahun 2019

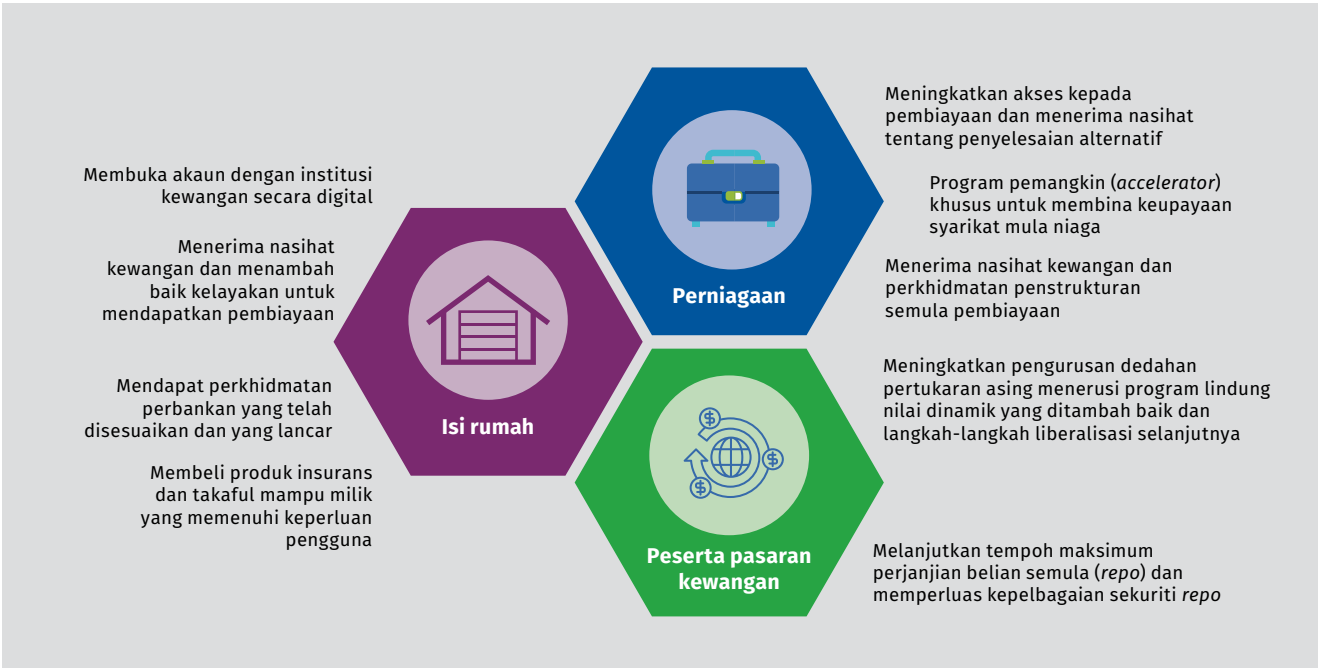

Gambar Rajah 2: Susunan aliran pembukaan akaun bank melalui e-KYC

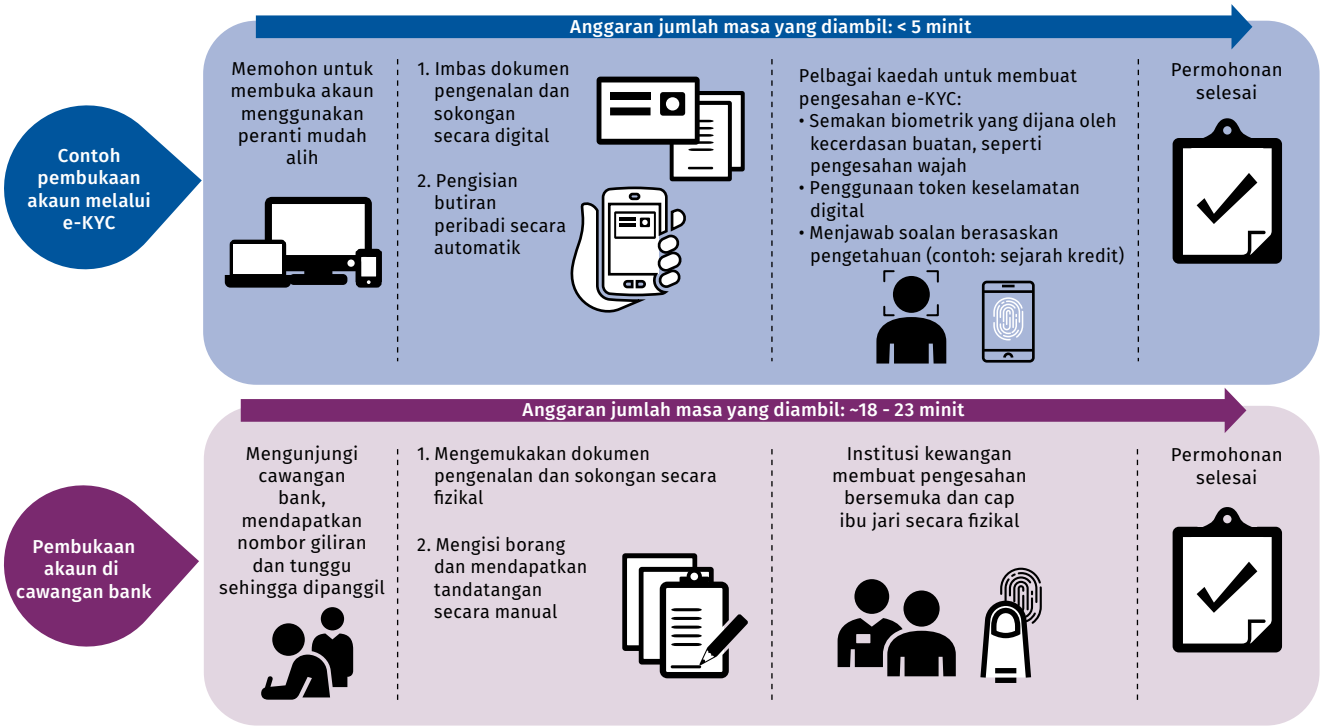

Know-Your-Customer, e-KYC) untuk pembukaan akaun individu dalam sektor kewangan. Penggunaan e-KYC membolehkan pelanggan membuka akaun secara digital, tanpa perlu hadir ke cawangan bank. Bagi institusi kewangan pula, e-KYC dapat mengurangkan kos dan masa yang diambil untuk mendaftarkan pelanggan baharu. Kemudahan ini boleh membantu meningkatkan penggunaan perkhidmatan kewangan, di samping memberikan lebih kemudahan kepada pelanggan. Ilustrasi pengalaman yang bakal dialami oleh pelanggan apabila menggunakan e-KYC ditunjukkan dalam Gambar Rajah 2. Meskipun Bank mengusulkan saranan untuk membolehkan penggunaan e-KYC, draf dedahan ini turut menetapkan beberapa syarat bagi memastikan penyelesaian e-KYC adalah selamat dan berkesan.

Pada tahun itu juga, Bank turut mengumumkan rancangan untuk melesenkan bank digital. Pelesenan peserta baharu yang mempunyai model perniagaan yang inovatif dijangka dapat memanfaatkan ekonomi dan menyumbang kepada kesejahteraan rakyat Malaysia. Bank digital boleh memainkan peranan penting dalam memastikan pengguna kewangan mempunyai akses yang bermakna kepada perkhidmatan kewangan serta penyelesaian yang sesuai dan mampu milik. Untuk tujuan ini, Bank telah mengeluarkan draf dedahan yang menjelaskan pendekatan yang diambil untuk pelesenan bank digital. Pendekatan pelesenan yang dicadangkan ini diolah untuk menggiatkan pertumbuhan bank digital secara selamat dan mampan, di samping menangani keperluan pelanggan yang belum dipenuhi, khususnya dalam segmen yang kurang mendapat perkhidmatan dan tidak mendapat perkhidmatan kewangan. Bank juga telah mengeluarkan butiran rangka kerja pengawalseliaan yang telah dipermudahkan untuk diterapkan kepada peserta baharu pada fasa awal operasi mereka. Hal ini bertujuan untuk mengurangkan halangan penyertaan peserta baharu dalam industri ini dan pada masa yang sama memberikan tempoh yang secukupnya untuk bank digital mencapai tahap kepatuhan peraturan yang setara dengan bank berlesen sedia ada.

Lazimnya, pembiayaan perdagangan melibatkan proses dan kertas kerja yang memakan masa. Pada tahun 2019, satu gabungan bersama sembilan bank telah membangunkan penyelesaian bagi mendigitalkan pembiayaan perdagangan. Dalam fasa pertama, Bank telah membangunkan konsep pembuktian (*proof-of-concept*) iaitu Spyder dalam makmal inovasi Bank. Spyder ialah penyelesaian berasaskan teknologi lejar teragih (*distributed ledger technology,* DLT) yang membolehkan bank-bank saling berkongsi maklumat invois antara satu sama lain secara terjamin. Penyelesaian ini membantu

Gambar Rajah 3: Spyder sekilas pandang

mengurangkan pemalsuan dan kesalahan dalam proses pembiayaan perdagangan. Bagi entiti perniagaan, penyelesaian ini turut menjanjikan pengalaman pembiayaan perdagangan yang lebih lancar. Pada bulan November 2019, Bank telah menamatkan fasa ujian Spyder. Berasaskan penyelesaian ini, kumpulan kerja bersama tersebut akan menyepadukan pihak-pihak ketiga di sepanjang rantaian bekalan, seperti syarikat perkapalan, kastam dan penanggung/pengendali insurans/takaful pada masa hadapan. Hal ini dilakukan supaya proses pembiayaan perdagangan hujung-ke-hujung menjadi lebih komprehensif.

Bagi menggalakkan ekosistem yang lebih komprehensif untuk memudahkan pembiayaan perdagangan, Bank menerbitkan dokumen dasar mengenai Insurans Kredit Perdagangan (*Trade Credit Insurance,* TCI) dan Takaful Kredit Perdagangan (*Trade Credit Takaful,* TCT) pada bulan Mei 2019. Penawaran TCI dan TCT melengkapi penyelesaian tradisional pengantaraan pembiayaan perdagangan oleh bank – seperti surat kredit – dan membuka saluran tambahan kepada peniaga untuk melindungi entiti mereka daripada risiko kegagalan pembeli melunas pembayaran ke atas barangan dan perkhidmatan. Penyelesaian ini juga memperkasa perniagaan untuk mengurus risiko negara dengan lebih baik, lantas membuka peluang kepada mereka untuk meneroka pasaran baharu.

Penggunaan teknologi dalam pasaran kewangan juga semakin meningkat sejak kebelakangan ini. Khususnya, usaha menjadikan pasaran kewangan semakin mesra elektronik menjanjikan kecekapan dan ketelusan yang lebih tinggi dalam proses pengantaraan dan penentuan harga. Dalam usaha menyokong perkembangan ini di Malaysia, Bank telah mengeluarkan rangka kerja Platform Dagangan Elektronik (*Electronic Trading Platform,* ETP) pada bulan November 2019. Rangka kerja ini menetapkan kehendak Bank terhadap kawalan dan tadbir urus pengendali ETP yang berdaftar di Malaysia,

Gambar Rajah 4: Minggu MyFintech dan Persidangan Industri Kewangan 2019

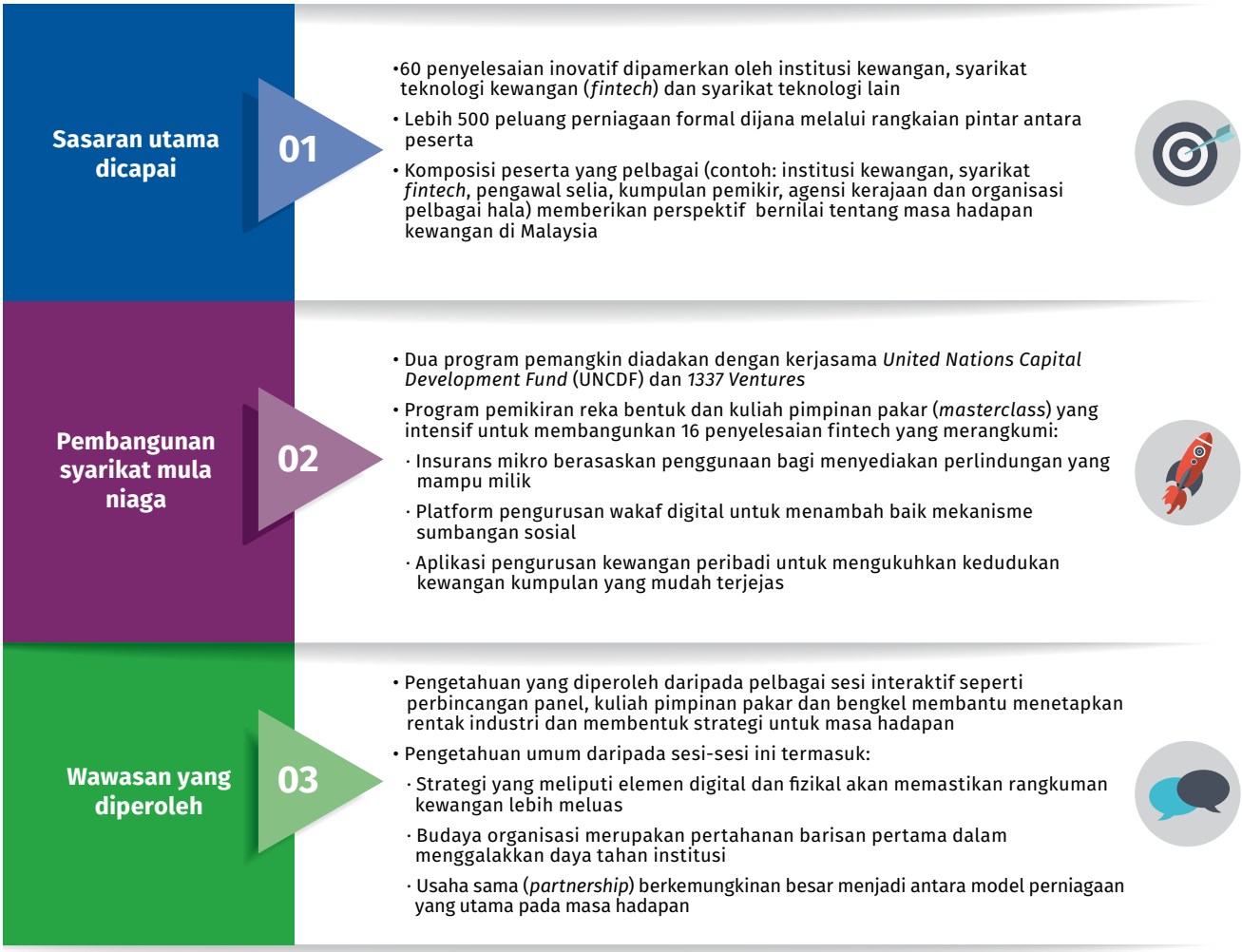

dengan tujuan untuk memastikan integriti dan keadaan pasaran yang teratur kekal terpelihara. Hal ini termasuk keperluan untuk memastikan pengendali ETP melindungi kerahsiaan pelanggan dan data perdagangan, di samping mengurus risiko teknologi bagi platform terbabit.

Bank terus mempergiat perbincangan dengan industri dan pihak berkepentingan lain untuk memacukan agenda pendigitalan maju ke hadapan. Pada bulan Jun 2019, Bank menganjurkan Minggu MyFintech dan Persidangan Industri Kewangan (*MyFintech Week and Financial Industry Conference*) yang menerima kehadiran lebih 2,000 peserta dan penceramah untuk membincangkan perkara yang membentuk masa hadapan kewangan di Malaysia. Meskipun Minggu MyFintech dan Persidangan Industri Kewangan mengandungi sesi-sesi yang merentas pelbagai bidang dan isu, namun pendigitalan kewangan merupakan tema yang paling menonjol. Acara ini turut mengetengahkan pelbagai penyelesaian kewangan yang berinovatif termasuk penyelesaian yang dibangunkan oleh 16 syarikat mula niaga Malaysia yang menyertai program pemangkin (*accelerator programme*) yang diadakan bersempena dengan acara ini. Sorotan penting daripada acara ini, termasuk penyelesaian yang diketengahkan dihuraikan lebih lanjut dalam Gambar Rajah 4.

Menggalakkan penawaran produk kewangan yang pelbagai dan mampan

Sistem kewangan yang progresif perlu bertindak balas terhadap perubahan keperluan individu dan entiti perniagaan. Hal ini bermaksud satu sistem kewangan yang menyediakan rangkaian penawaran kewangan yang sesuai bagi memenuhi keperluan

yang pelbagai ini. Produk baharu yang ditawarkan tidak hanya perlu memberi nilai ekonomi, tetapi juga menyumbang kepada impak persekitaran dan sosial yang positif.

Satu perkara penting yang menjadi tumpuan pada tahun 2019 ialah kerjasama Bank dengan sektor insurans dan takaful bagi merangka saranan untuk fasa pembaharuan kadar Tarif Motor dan Kebakaran yang seterusnya. Saranan ini akan berlandaskan langkah-langkah sebelum ini untuk menggalakkan inovasi dan kecekapan yang lebih tinggi dalam pasaran insurans/takaful, dan pada masa yang sama menyediakan insentif untuk individu dan perniagaan melaksanakan pengurusan risiko dengan lebih baik. Pada tahun 2019, industri ini telah memperkenalkan lebih 200 produk insurans motor dan kebakaran yang baharu bagi memenuhi keperluan perlindungan yang berbeza. Pembaharuan ini, antara lain termasuk pengecualian lebihan wajib bagi pemandu yang tidak dinamakan, bencana khas yang terhad dan perlindungan harian untuk e-panggilan (*e-hailing*). Pelaksanaan penentuan harga yang lebih fleksibel adalah perlu untuk industri membangunkan produk yang lebih inovatif dan yang telah disesuaikan. Namun, Bank juga akan memastikan perlindungan yang sewajarnya ditetapkan bagi memelihara akses dan kemampuan untuk memiliki produk insurans/takaful. Bank juga akan terus bekerjasama dengan pihak berkepentingan yang berkaitan untuk menangani isu struktur yang penting bagi mengurangkan masa yang diambil dan risiko pemalsuan semasa pemprosesan tuntutan. Untuk butiran lanjut, sila rujuk rencana 'Ketidakcekapan Tuntutan Insurans Motor' yang terkandung dalam penerbitan ini.

Pada tahun 2019, menerusi Pasukan Petugas bagi Membendung Kos Perubatan, industri telah memulakan usaha mengkaji punca inflasi tuntutan perubatan dan langkah-langkah pemulihan yang boleh dilaksanakan. Kajian ini akan memastikan strategi masa hadapan untuk perkhidmatan penjagaan kesihatan – termasuk tuntutan insurans/takaful perubatan dan kesihatan – kekal mampan, boleh diakses dan mampu dimiliki. Jika dibiarkan berlarutan, isu ini mungkin mengakibatkan peningkatan premium untuk semua pemegang polisi dalam jangka panjang, sekali gus menjadikan insurans/takaful tidak lagi mampu dimiliki dan di luar jangkauan kebanyakan rakyat Malaysia. Rencana 'Menguruskan Inflasi dalam Tuntutan Perubatan' yang terkandung dalam penerbitan ini cuba mengkaji faktor-faktor yang mendasari inflasi dalam tuntutan dan meneroka beberapa idea untuk menggalakkan kemampanan segmen insurans/takaful perubatan dan kesihatan.

Meskipun komitmen untuk menyokong pembangunan yang mampan didukung oleh semua institusi kewangan, institusi kewangan Islam, yang berteraskan Syariah, berada pada kedudukan yang cukup baik untuk merintis usaha menjana impak yang positif kepada persekitaran dan komuniti. Oleh itu, agenda Pengantaraan Berasaskan Nilai (*Value-based Intermediation,* VBI) telah dilancarkan pada tahun 2017 dalam usaha memperkasa objektif Syariah bagi menganjur kebaikan dan mencegah kemudaratan.

Pada bulan November 2019, Bank bersama-sama industri telah mengeluarkan satu rangka kerja penilaian VBI yang menggariskan panduan tentang faktor-faktor berasaskan impak yang perlu diambil kira oleh institusi kewangan Islam dalam menyediakan pembiayaan dan membuat pelaburan. Faktor-faktor ini termasuk faktor alam sekitar, sosial dan tadbir urus (*environmental, social and governance,* ESG). Menerusi rangka kerja ini, institusi kewangan Islam digalakkan untuk membimbing pelanggan, pelabur dan pihak berkepentingan mereka dalam menerapkan amalan yang lebih mampan. Sebagai contoh, semasa proses penilaian pembiayaan untuk projek pembinaan, pelanggan digalakkan untuk memenuhi keperluan penarafan infrastruktur mampan seperti *Sustainable* INFRASTAR yang dikeluarkan oleh Lembaga Pembangunan Industri Pembinaan Malaysia (*Construction Industry Development Board Malaysia,* CIDB). Penarafan kemampanan seperti ini merupakan alat panduan untuk pelanggan memastikan projek infrastruktur mereka telah menerapkan faktor-faktor ESG yang seimbang. Garis panduan ini bukan sahaja untuk rujukan institusi kewangan Islam, tetapi turut boleh digunakan oleh institusi kewangan konvensional.

Dalam sektor takaful, Bank sedang bekerjasama dengan industri untuk membangunkan panduan bagi penggunaan takaful berasaskan nilai. Persatuan Takaful Malaysia (*The Malaysian Takaful Association*) juga telah menerajui usaha untuk menyelaraskan perniagaan takaful semasa dengan objektif VBI. Beberapa pengendali takaful sudah mula mengenal pasti strategi yang memberi tumpuan pada penghasilan nilai dan impak untuk menangani rangkuman sosial dan keperluan kewangan

Pengantaraan Berasaskan Nilai (*Value-based Intermediation*, VBI)

VBI menerapkan saranan kepentingan aktiviti pengantaraan untuk mempunyai tumpuan yang jelas dan unik dalam menjana impak positif dan mampan kepada ekonomi, masyarakat dan persekitaran.

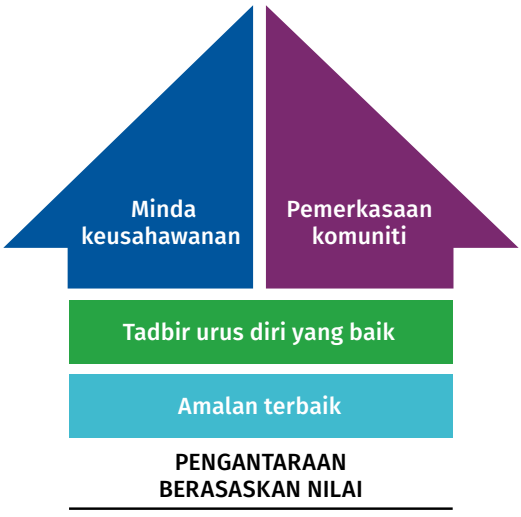

Teras utama yang menyokong VBI

Ciri-ciri VBI boleh diterima pakai di seluruh sektor kewangan (meliputi peserta kewangan konvensional dan kewangan Islam) –

- ***Tingkatan kepada matlamat menyeluruh, yang memberi penekanan kepada memaksimumkan nilai/kesan positif dan mencegah kesan negatif kepada ekonomi, masyarakat dan alam sekitar***
- ***Pertalian yang kukuh dengan ekonomi benar dan mengintegrasikan ciri pengurusan risiko (penghindaran daripada aktiviti spekulatif dan memudaratkan)***
- ***Perspektif yang holistik untuk mencapai perkembangan sosio-ekonomi***

VBI memberikan penekanan yang sama rata kepada penghasilan nilai ekonomi dan pendukungan nilai-nilai etika. Sehubungan itu, strategi dan prestasi perniagaan perlu dinilai dan diukur berdasarkan pertimbangan yang lebih meluas berbanding dengan penilaian keuntungan komersial semata-mata. Pendekatan penilaian risiko perlu juga mengambil kira amalan perniagaan yang mampan dalam pertimbangan penyediaan pembiayaan dan pelaburan.

Sebagai contoh, sebuah bank yang berorientasikan VBI turut boleh memberikan khidmat nasihat selepas pembiayaan bagi melengkapi penyediaan pembiayaannya kepada pelanggan korporat dalam sektor pertanian. Khidmat nasihat selepas pembiayaan ini merangkumi aspek operasi perniagaan yang berterusan seperti pengurusan sumber yang wajar untuk tujuan pengairan tanaman dan pemulihan alam sekitar.

segmen-segmen tertentu. Sebagai contoh, segmen yang secara tradisinya terpinggir seperti orang kurang upaya (termasuk pesakit mental) kini boleh mendapatkan perlindungan mampu milik yang meliputi kematian akibat kemalangan, kematian biasa, rawatan perubatan dan elaun hospital yang disebabkan oleh kemalangan.

Memperdalam pasaran kewangan

Bank juga telah melancarkan langkah-langkah untuk memperdalam lagi pasaran kewangan Malaysia dan meningkatkan akses pasaran.

Program lindung nilai dinamik mula diperkenalkan pada tahun 2016 bagi menyediakan saluran kepada pelabur untuk menguruskan dedahan risiko pertukaran asing mereka di dalam Malaysia. Program ini telah terus dipertingkatkan pada tahun 2019 untuk mengambil kira keperluan pelabur yang bertambah dan pelbagai. Bagi mencapai matlamat ini, Bank telah membuka penyertaan program ini kepada bank amanah dan kustodian global. Bank juga menyediakan pilihan untuk pelabur menandatangani kontrak hadapan bagi pembelian ringgit melebihi paras ambang semasa, iaitu 25%, setelah mendapat kelulusan Bank. Pembaharuan ini adalah untuk meningkatkan pengalaman pelabur dan menyumbang kepada mudah tunai yang lebih tinggi dalam pasaran. Setakat akhir tahun 2019, 105 peserta pasaran telah mendaftar dalam program ini, dengan pengurusan aset berjumlah USD38 bilion.

Pada tahun 2019, Bank turut mengumumkan beberapa langkah untuk meliberalisasikan dasar pentadbiran pertukaran asing. Liberalisasi ini bertujuan untuk memberikan fleksibiliti yang lebih besar kepada syarikat, peserta pasaran dan pelabur untuk menguruskan dedahan risiko pertukaran

asing dengan lebih baik. Langkah-langkah ini telah memberi manfaat kepada peserta pasaran dan korporat, terutamanya Perusahaan Kecil dan Sederhana (PKS) yang terlibat dalam rantaian bekalan global. Sejak liberalisasi ini diperkenalkan, kira-kira 1,200 PKS telah menggunakan fleksibiliti ini untuk menyelesaikan aktiviti perdagangan dalam negeri menggunakan mata wang asing, dengan jumlah keseluruhan urus niaga yang mempunyai nilai bersamaan RM327.6 juta. Sebagai sebahagian daripada usaha yang berterusan, Bank akan terus mengkaji semula penggunaan dan keberkesanan dasar Bank.

Bank juga telah memberikan fleksibiliti yang lebih besar kepada peserta pasaran dalam pasaran perjanjian belian semula (*repo*). Setelah mempertimbangkan maklum balas industri, Bank telah mengkaji semula rangka kerja *repo*, yang antara lain, melanjutkan tempoh *repo* maksimum untuk lima tahun dan memperluas kepelbagaian sekuriti *repo*. Fleksibiliti ini akan meningkatkan mudah tunai dalam pasaran *repo* dan menyokong aktiviti penggerak pasaran dalam pasaran bon.

Memudahkan akses kepada pembiayaan dan rangkuman kewangan

Rangkuman kewangan adalah penting bagi membina masyarakat yang lebih saksama. Sejajar dengan pendekatan negara untuk menggalakkan kemakmuran bersama merentas semua kumpulan, Bank terus mengambil langkah yang aktif untuk memperluas rangkuman kewangan.

Sektor kewangan memainkan peranan penting dalam membantu pemilikan rumah, khususnya bagi pembeli rumah kali pertama. Pada tahun 2019, lebih 365,000 akaun pembiayaan rumah berjumlah RM158 bilion telah diluluskan. Daripada jumlah ini, lebih daripada 53% adalah pembeli rumah kali pertama dan lebih 100,000 akaun adalah bagi pembelian rumah mampu milik berharga kurang daripada RM300,000. Bagi melengkapkan pembiayaan oleh industri, Bank telah menubuhkan Dana Rumah Mampu Milik berjumlah RM1 bilion pada tahun 2018. Sehingga bulan Januari 2020, dana ini telah digunakan sepenuhnya lantas membolehkan lebih 4,700 isi rumah membeli rumah pertama mereka bersempena dengan Kempen Pemilikan Rumah (Home Ownership Campaign) anjuran Kerajaan.

Meskipun tabung ini sudah digunakan sepenuhnya, pembeli rumah kali pertama masih boleh mempunyai akses kepada pembiayaan daripada sistem perbankan, dengan sebanyak tujuh daripada 10 permohonan pinjaman perumahan diluluskan oleh bank-bank.

Pembelian rumah adalah satu komitmen yang besar bagi mana-mana isi rumah, dan selalunya menjadi pelaburan tunggal terbesar bagi kebanyakan orang. Oleh sebab itu, inisiatif mengenai akses kepada kewangan juga perlu dilengkapi dengan usaha untuk memupuk peminjaman berhemat. Pada tahun 2019, Bank telah bekerjasama dengan Agensi Kaunseling Dan Pengurusan Kredit (AKPK) bagi melancarkan satu modul pendidikan kewangan dalam talian yang dikenali sebagai Rumahku. Modul ini telah membantu 40,000 individu meningkatkan pemahaman mengenai komitmen kewangan yang berkaitan dengan pemilikan rumah dan membuat pinjaman mengikut kemampuan masing-masing. Modul ini telah mendapat maklum balas positif dengan 90% peserta berpuas hati terhadap pengisiannya.

Pada bulan Oktober 2019, Bank memperluas kriteria kelayakan bagi entiti perniagaan yang memerlukan bantuan di bawah Skim Penyelesaian Pinjaman Kecil (SPPK). Langkah ini membolehkan skim tersebut membantu perniagaan dorman atau yang telah ditamatkan yang mempunyai sumber pendapatan alternatif untuk menyusun semula obligasi pembiayaan mereka. Matlamatnya adalah untuk mengelakkan kemuflisan dalam kalangan PKS, dan membantu mereka menyelesaikan obligasi hutang sebelum berdepan dengan tindakan undang-undang. Sejak penubuhannya, SPPK telah membantu penstrukturan semula lebih daripada 1,190 akaun entiti perniagaan, dengan pembiayaan berjumlah melebihi RM1.6 bilion.

Kewangan Islam memainkan peranan yang penting dalam menyokong pertumbuhan perusahaan mikro dan syarikat yang beroperasi dalam segmen perniagaan halal. Perbincangan dan interaksi dengan industri menunjukkan tahap kesedaran yang rendah berhubung dengan kemudahan pembiayaan perniagaan Islam dalam kalangan syarikat bersijil halal. Oleh itu, tumpuan telah diberikan pada usaha untuk menggalakkan penggunaan penyelesaian kewangan Islam dalam kalangan komuniti perniagaan halal. Usaha ini termasuk program perbincangan dan interaksi perniagaan yang diadakan sepanjang

Meningkatkan akses kepada pembiayaan melalui Khidmat Nasihat Pembiayaan (MyKNP) dan imSME

Pelbagai inisiatif telah dilaksanakan sejak beberapa tahun yang lalu untuk meningkatkan akses kepada pembiayaan dalam negara. Meskipun pelbagai usaha telah dilaksanakan, masih terdapat individu dan perniagaan tertentu yang menghadapi cabaran untuk mendapatkan kredit.

Pada bulan Ogos 2019, Bank – bersama-sama dengan Perbadanan Jaminan Kredit (*Credit Guarantee Corporation*, CGC) Malaysia, AKPK dan industri kewangan – melancarkan MyKNP, iaitu khidmat nasihat untuk membantu perniagaan dan pembeli rumah yang tidak berjaya dalam permohonan pembiayaan mereka.

Sebagai pusat sehenti, MyKNP membantu calon peminjam memahami dengan lebih jelas faktor-faktor yang menyebabkan kegagalan permohonan pembiayaan mereka, serta menerima khidmat nasihat mengenai cara meningkatkan peluang untuk mendapatkan pembiayaan pada masa akan datang. Khidmat nasihat ini termasuk membantu calon peminjam mempelajari jenis dokumen sokongan yang diguna oleh institusi kewangan untuk menilai kedudukan kredit individu atau perniagaan. Seseorang calon peminjam juga mungkin disarankan untuk membaiki kedudukan kewangannya, misalnya cara menjana lebih banyak pendapatan atau menyusun semula hutang sedia ada dan komitmen lain sebelum membuat permohonan semula. Bagi PKS, MyKNP juga boleh merujuk pemohon yang tidak berjaya kepada saluran alternatif untuk memenuhi keperluan pembiayaan mereka. Sehingga bulan Disember 2019, sejumlah 249 PKS dan pembeli rumah telah dibantu melalui MyKNP.

PKS juga boleh mengakses imSME, iaitu platform rujukan pembiayaan dalam talian yang dibangunkan oleh CGC. Platform ini memadankan PKS kepada produk pembiayaan yang sesuai mengikut profil perniagaan, skor kredit dan keperluan pembiayaan mereka. Melalui platform ini, PKS boleh mengemukakan permohonan pembiayaan secara dalam talian kepada pelbagai institusi kewangan secara serentak dan menerima maklum balas daripada pemberi pinjaman dalam tempoh dua hari selepas permohonan dikemukakan. Platform ini mengurangkan masa dan perbelanjaan yang lazimnya perlu ditanggung oleh PKS untuk mendapatkan sebut harga daripada beberapa bank. Sebanyak 25 institusi kewangan konvensional dan Islam kini menyediakan penyelesaian pembiayaan melalui platform ini.

PKS yang gagal dipadankan dengan institusi kewangan di imSME akan diberikan khidmat nasihat untuk meningkatkan daya maju kewangan mereka melalui program latihan pembinaan keupayaan bersasar. Sebagai contoh, sebuah syarikat pengedar makanan yang telah ditolak permohonannya kerana mempunyai rekod kewangan yang kurang memuaskan seterusnya dirujuk kepada program pembinaan keupayaan. Program ini akan meningkatkan pengetahuan pengedar makanan tersebut tentang pengurusan kewangan yang lebih baik serta kriteria lazim dalam penilaian untuk mendapatkan pembiayaan. Langkah ini merupakan salah satu cara untuk meningkatkan kelayakan mereka apabila membuat permohonan pada masa hadapan. PKS juga boleh dirujuk kepada penyedia kewangan alternatif. Di bawah imSME, lebih 1,800 PKS berjaya memperoleh pembiayaan berjumlah RM179 juta.

Gabenor Nor Shamsiah Yunus pada pelancaran inisiatif MyKNP yang membantu peminjam yang tidak berjaya untuk meningkatkan kelayakan kewangan.

imSME: Platform rujukan pembiayaan dalam talian untuk PKS

Meningkatkan kesedaran dalam kalangan PKS mengenai pilihan pembiayaan melalui imSME.

tahun. Program ini memberikan maklumat kepada perniagaan halal mengenai pelbagai penyelesaian kewangan Islam serta perkongsian pengalaman oleh perniagaan yang memanfaatkan kewangan Islam. Melalui sesi pemadanan perniagaan sepanjang program ini, permohonan pembiayaan berjumlah lebih RM320 juta dan perlindungan takaful sebanyak RM27 juta telah diterima. Rencana 'Nilai Transformasi Kewangan Islam kepada Ekonomi dan Masyarakat' yang terkandung dalam penerbitan Laporan Tahunan Bank Negara Malaysia 2019 memberikan penerangan lanjut mengenai kepentingan pematuhan Syariah secara menyeluruh untuk menyokong ekosistem halal.

Institusi kewangan pembangunan (IKP) memainkan peranan penting dalam menyokong akses kepada pembiayaan untuk sektor strategik dalam ekonomi. Bagi memperluas impak dan nilai yang ditawarkan oleh IKP, satu pelan telah diumumkan oleh Kerajaan dalam Ucapan Bajet 2020 untuk menggabungkan beberapa IKP. Penggabungan ini adalah untuk mewujudkan satu entiti yang lebih besar dan mempunyai kedudukan yang lebih baik untuk menangani keperluan pembiayaan ekonomi yang semakin meningkat pada masa akan datang. Dengan saiz dan keupayaan yang lebih besar, hal ini juga akan membolehkan IKP menguruskan risiko dan menghadapi kejutan dengan lebih baik.

Sesi pemadanan perniagaan antara usahawan dan institusi kewangan Islam semasa Islamic Finance Rendezvous Series di Pulau Pinang.

Langkah selanjutnya

Bagi tahun 2020, Bank akan meneruskan usaha untuk membangunkan sektor kewangan yang progresif dan terangkum untuk isi rumah dan perniagaan di Malaysia.

Selain memastikan pelaksanaan yang berkesan dalam inisiatif pembangunan sedia ada, Bank juga akan memberikan lebih tumpuan pada beberapa perkara. Ini termasuk:

- Mendasarkan hala tuju keutamaan pada masa hadapan dalam menghadapi perubahan pesat melalui pelan induk baharu untuk sektor kewangan;
- Memudahkan pertumbuhan yang mampan dan terangkum melalui pembaharuan struktur dalam sektor insurans, takaful dan IKP;
- Mengolah pengawalseliaan yang mantap untuk pendigitalan dan inovasi dalam perkhidmatan kewangan;
- Menambah baik strategi rangkuman kewangan untuk menggalakkan daya tahan kewangan dan menyumbang kepada Matlamat Pembangunan Mampan (*Sustainable Development Goal*, SDG);
- Memajukan inisiatif yang meningkatkan impak dan rangkuman kewangan Islam; dan
- Menggalakkan program jangkauan, pendidikan dan kesedaran untuk segmen sasaran seperti isi rumah berpendapatan rendah dan PKS.

Transformasi Ekonomi dan Masyarakat Menerusi Kewangan Islam

Kewangan Islam di Malaysia kini merupakan komponen utama dalam sistem dwi-kewangan negara. Kedua-dua sistem kewangan konvensional dan Islam merupakan pendorong penting bagi pertumbuhan ekonomi yang mampan. Sistem kewangan Islam telah mengalami perubahan yang ketara sejak permulaannya. Pada peringkat awal, sistem ini memberi tumpuan pada usaha menyediakan perkhidmatan perbankan asas bagi menggalakkan rangkuman kewangan dalam kalangan umat Islam. Kini, sistem ini telah berubah menjadi satu sistem yang komprehensif yang menyediakan penyelesaian kewangan yang pelbagai untuk isi rumah, perniagaan dan kerajaan.

Pertumbuhan kewangan Islam mencerminkan kesedaran yang meningkat dan penerimaan orang ramai yang lebih meluas terhadap penyelesaian kewangan Islam. Kewangan Islam dilihat sebagai alternatif yang berdaya saing yang mempunyai tawaran nilai yang tersendiri berbanding dengan kewangan konvensional. Bank turut melihat beberapa institusi kewangan mengamalkan strategi "mengutamakan kewangan Islam" pada peringkat kumpulan sebagai respons kepada tahap penerimaan yang semakin meluas. Hasilnya, sistem kewangan Islam telah berkembang pada kadar yang lebih pantas berbanding dengan sistem kewangan konvensional (Rajah 1). Pada akhir tahun 2019, pembiayaan oleh institusi kewangan Islam mencakupi 39.2% daripada jumlah pembiayaan keseluruhan sektor perbankan (2018: 37.7%). Jumlah dana yang disimpan dan diuruskan di bank-bank Islam kini mewakili 38.0% daripada jumlah keseluruhan deposit sektor perbankan (2018: 36.6%). Sumbangan bersih takaful kepada jumlah keseluruhan perniagaan insurans dan takaful terus meningkat kepada 18.3% (2018: 16.6%).

Rajah 1: Pertumbuhan perbankan Islam dan Takaful

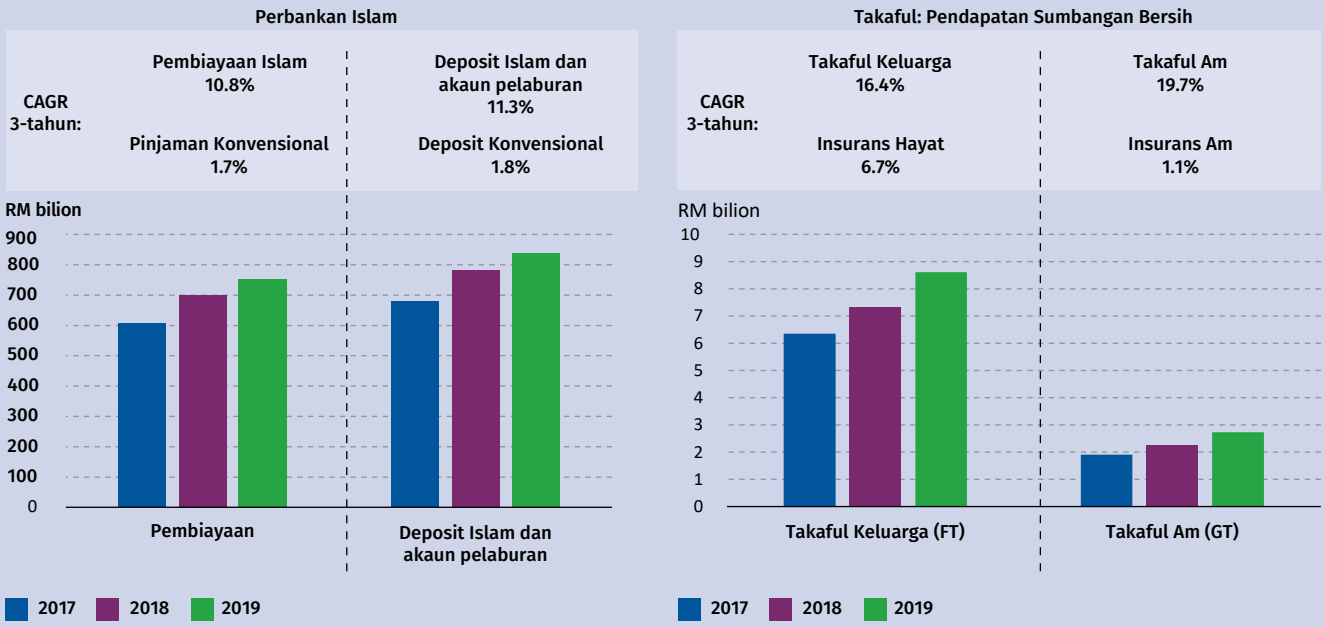

Sistem kewangan Islam kekal berdaya tahan dalam keadaan ekonomi dan kewangan yang mencabar. Penunjuk kekukuhan kewangan sistem kewangan Islam adalah setanding dengan sistem konvensional (Gambar rajah 1).

Gambar Rajah 1: Petunjuk kekukuhan kewangan yang terpilih pada 2019

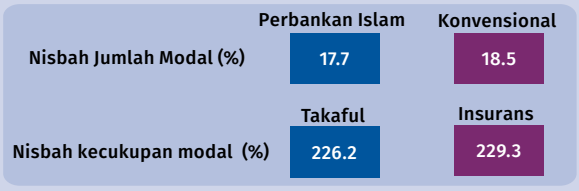

Mengukuhkan asas kewangan Islam

Sejajar dengan industri kewangan Islam yang semakin matang di Malaysia, Bank terus menumpukan usaha untuk mengukuhkan lagi nilai-nilai asas sistem kewangan Islam. Langkah ini bertujuan untuk merealisasikan sepenuhnya manfaat prinsip Syariah yang mendasari perkhidmatan kewangan patuh Syariah. Selaku penasihat kepada Bank mengenai hal-hal Syariah, Majlis Penasihat Shariah mengenai Kewangan Islam (MPS) memainkan peranan penting dalam menjelaskan prinsip-prinsip asas Syariah yang utama yang perlu diterapkan dalam perkhidmatan kewangan Islam (Gambar Rajah 2). Walaupun prinsip-prinsip ini adalah intrinsik untuk kewangan Islam, prinsip-prinsip ini turut terpakai secara universal dalam kewangan ke arah merealisasikan visi pertumbuhan ekonomi yang seimbang, mampan dan inklusif.

Gambar Rajah 2: Nilai intrinsik dalam kewangan Islam

Nilai intrinsik dalam kewangan Islam sejajar dengan aspirasi ekonomi dan sosial

Memajukan kewangan yang mampan dan inklusif

Sejak beberapa tahun yang lalu, bank-bank Islam dan pengendali takaful telah mula menawarkan penyelesaian kewangan baharu yang inovatif dalam menggalakkan rangkuman kewangan, memperkasa masyarakat dan usahawan, serta menyokong peralihan Malaysia ke arah ekonomi yang lebih mampan dan lestari (Gambar Rajah 3). Matlamat ini konsisten dengan objektif Syariah (*Maqasid Syariah*) dalam menggalakkan perkongsian kekayaan, merangsangkan produktiviti ekonomi dan memelihara alam sekitar.

Antara usaha untuk meningkatkan fokus terhadap Pengantaraan Berasaskan Nilai (*Value-based Intermediation*, VBI) industri perbankan Islam dan takaful juga telah meneroka penggunaan instrumen kewangan sosial seperti wakaf (*waqf*), derma (*sadaqah*) dan pemberian zakat bagi menyediakan perkhidmatan kewangan kepada golongan yang lebih memerlukan. Penerapan sumbangan kewangan sosial ini membuka peluang kepada usaha menggembleng sumber secara lebih berkesan ke arah penyediaan pembiayaan dan perlindungan kewangan kepada segmen berpendapatan rendah dalam bentuk modal benih, modal kerja dan manfaat takaful. Benefisiari bagi program-program ini termasuk para usahawan *asnaf*[1] dan isi rumah 'miskin tegar'. Program-program kewangan ini boleh memberi impak penting untuk meningkatkan daya tahan kewangan dan kesejahteraan sosial dalam masyarakat. Beberapa program perintis sedang dipelopori dengan kerjasama kerajaan negeri dan pihak berkuasa agama. Kejayaan pelaksanaan program ini, dengan sokongan yang kukuh daripada semua pihak berkepentingan dan rakan-rakan pelaksana, akan menjadi model dan pemangkin bagi pembangunan kewangan sosial yang lebih mantap di Malaysia.

Gambar Rajah 3: Penyelesaian berasaskan nilai yang memberi kesan positif

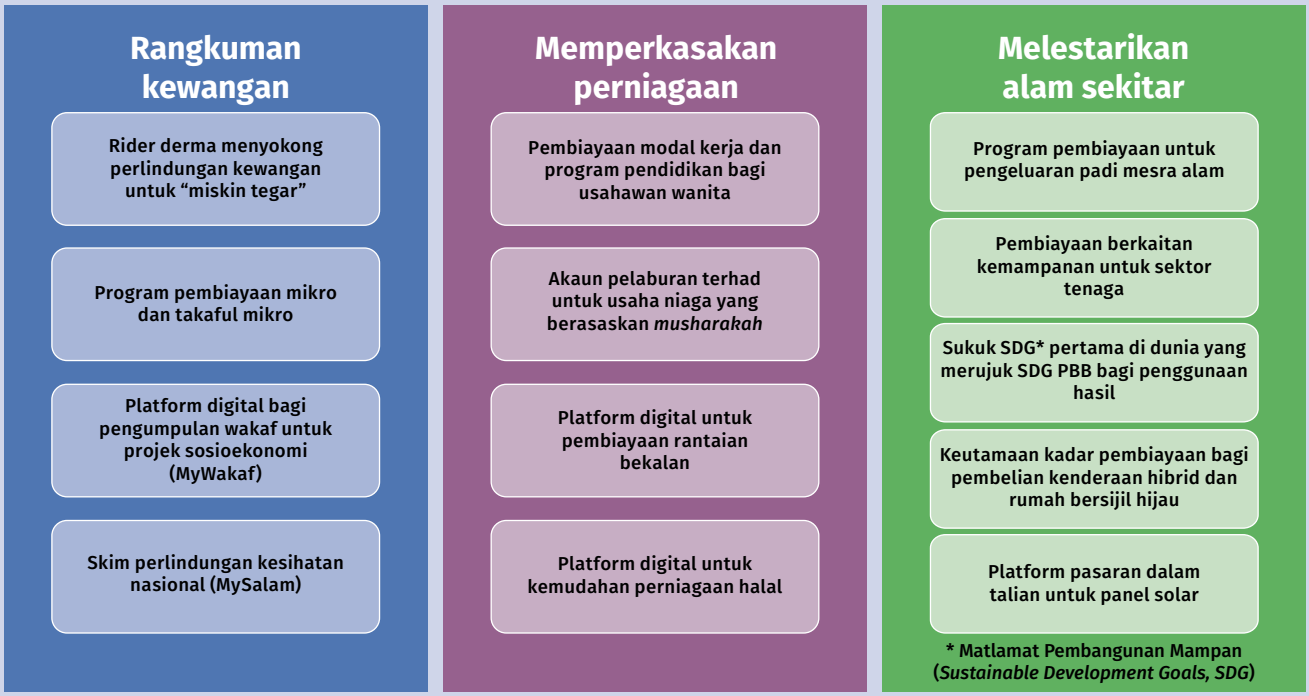

Memupuk jalinan antara kewangan Islam dan perdagangan halal

Kesedaran orang ramai dan permintaan terhadap barangan dan perkhidmatan yang dikeluarkan berasaskan prinsip *halalan-toyyiban* (pematuhan Syariah secara menyeluruh) semakin meningkat. Dalam hal ini, pematuhan Syariah sepanjang rantaian bekalan pengeluaran termasuk pengagihan, pemasaran dan pembiayaan adalah dititikberatkan. Industri kewangan Islam di Malaysia berada pada kedudukan yang baik untuk menyokong pembangunan industri halal. Bank-bank Islam secara kolektif telah memperuntukkan dana sebanyak RM20 bilion untuk membiayai PKS, termasuk perniagaan dalam industri halal. Pelbagai penyelesaian kewangan disediakan untuk menangani keperluan perniagaan yang pelbagai seperti pengurusan tunai dan mudah tunai, modal kerja dan pelaburan, pengurusan risiko dan penyelesaian perlindungan, sewaan peralatan dan jentera serta pembiayaan rantaian bekalan.

Penyelesaian khusus kini tersedia bagi memenuhi keperluan perniagaan halal yang berbeza termasuk perniagaan dalam industri makanan dan minuman, farmaseutikal, kosmetik dan industri fesyen patuh Syariah. Bank telah membenarkan institusi kewangan Islam untuk merintis penyelesaian kewangan baharu bagi tujuan mengembangkan lagi kemudahan pembiayaan perdagangan patuh Syariah seperti kemudahan pengurusan inventori. Usaha ini dipermudahkan dengan rangka kerja pengawalseliaan yang lebih responsif, yang memenuhi ciri-ciri dan risiko khusus berkaitan dengan kontrak Syariah yang terpakai.

Mendukung tadbir urus yang kukuh bagi menggalakkan kestabilan

Perkembangan pengawalseliaan dan pengaturan tadbir urus perlu seiring dengan usaha industri kewangan Islam yang terus meneroka sempadan baharu. Ini bertujuan menggalakkan daya tahan sistem kewangan Islam. Pada tahun 2019, Bank telah memperkukuh piawaian Tadbir Urus Syariah sejajar dengan skala perniagaan kewangan Islam yang semakin meningkat dan rumit. Piawaian ini meningkatkan keperluan berhubung dengan taraf kualiti dan keberkesanan pengaturan tadbir urus dalam institusi kewangan Islam bagi memastikan institusi tersebut patuh Syariah. Ini termasuk mengehendaki institusi kewangan Islam menunjukkan cara

[1] Golongan yang layak menerima sumbangan zakat seperti fakir dan miskin.

mereka menyepadukan pertimbangan tadbir urus Syariah dalam strategi perniagaan dan risiko, serta menggalakkan budaya dan persekitaran pematuhan Syariah yang kukuh. Piawaian tersebut turut menggariskan keperluan kompetensi yang lebih tinggi untuk jawatankuasa Syariah agar sepadan dengan keperluan perniagaan. Piawaian Tadbir Urus Syariah yang baharu ini akan berkuat kuasa pada 1 April 2020.

MPS Bank juga telah menambah baik rangka kerja membuat keputusan yang sedia ada bagi menyokong peranannya sebagai pihak berkuasa utama untuk menentukan hukum Syarak dalam perniagaan kewangan Islam. Dalam memastikan keputusan yang dibuat tepat dan wajar, MPS akan mengambil kira perspektif praktikal yang lebih meluas. Asas-asas yang menyokong setiap keputusan Syariah akan dimaklumkan secara lebih terperinci sebagai panduan tambahan untuk dilaksanakan oleh institusi kewangan Islam.

Merungkai Potensi Inovasi: Persediaan ke Arah Masa Hadapan Digital

Inovasi digital membawa perubahan besar terhadap penggunaan dan penyampaian perkhidmatan kewangan di Malaysia. Gambar Rajah 1 menunjukkan faktor yang memacu pendigitalan dalam negara. Pada peringkat industri, penyedia perkhidmatan kewangan terus meningkatkan usaha untuk mengolah semula model perniagaan dan memanfaatkan potensi inovasi digital. Pada peringkat pelanggan, pengguna akhir sudah menyesuaikan diri dengan gaya hidup yang lebih saling berhubung dan mudah.

Gambar Rajah 1: Faktor memacu pendigitalan di Malaysia

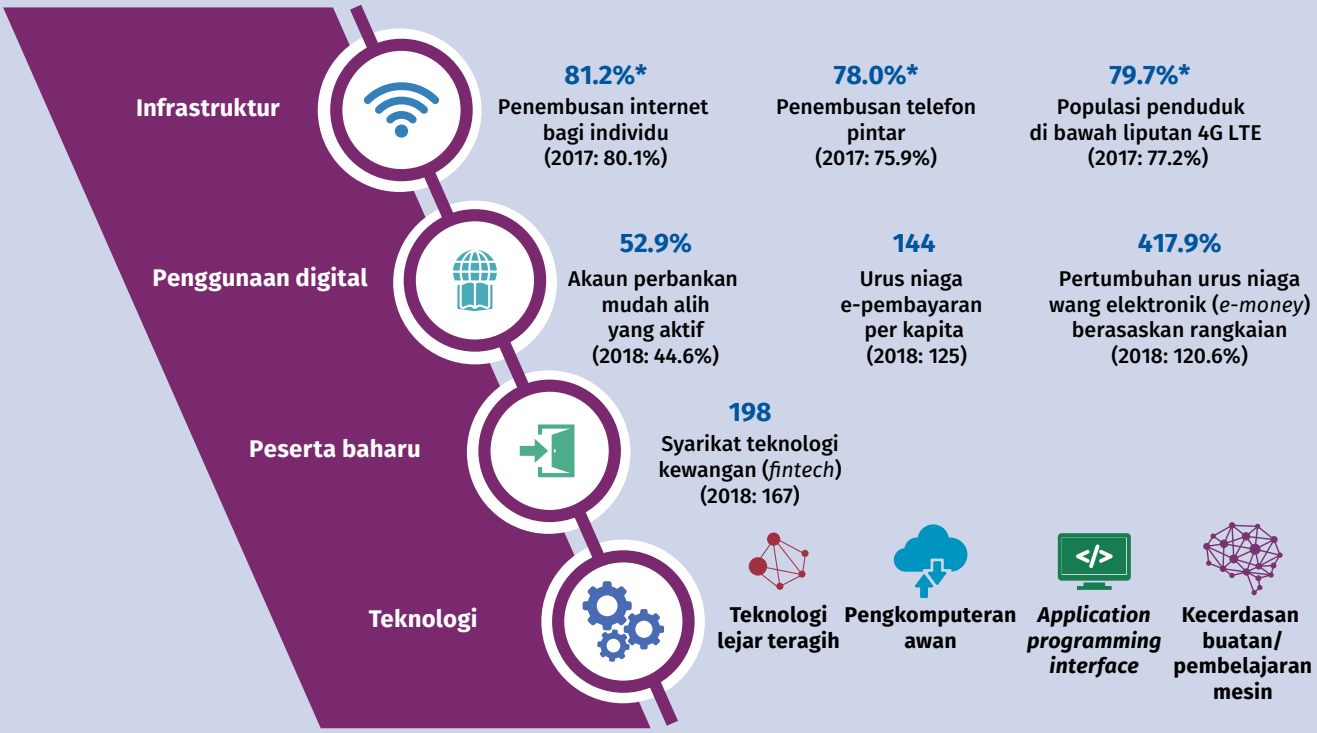

* Data tahun 2018

Sumber: Jabatan Perangkaan Malaysia, Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia Malaysia, Bank Negara Malaysia dan Fintech News Malaysia

Pendekatan Bank terhadap inovasi digital

Sebagai bank pusat, Bank diberi mandat untuk menggalakkan sistem kewangan yang kukuh, progresif dan terangkum. Oleh itu, Bank berusaha untuk memastikan sektor kewangan terus menerapkan inovasi secara bertanggungjawab demi kepentingan ekonomi negara dan kebaikan rakyat Malaysia. Meskipun Bank berusaha ke arah meningkatkan inovasi, Bank juga prihatin terhadap risiko yang muncul berkait dengan kemajuan dalam teknologi kewangan dan model perniagaan baharu. Hal ini memerlukan pendekatan seimbang dengan memberi pertimbangan sewajarnya pada manfaat yang bakal diperoleh dan risiko akibat perkembangan ini.

Pertimbangan Bank adalah berpandukan tiga prinsip:

1. **Pariti.** Bank akan berusaha untuk memastikan peserta baharu dalam pasaran mempunyai peluang saksama dengan peserta yang sedia ada. Meskipun peraturan kehematan dan amalan pasaran perlu disesuaikan untuk menangani teknologi dan model perniagaan baharu, Bank akan memastikan bahawa aktiviti yang sama ditangani dengan cara yang sama bagi setiap kelompok peserta pasaran.
2. **Kesetaraan.** Bank menyedari bahawa tahap ketelitian dan intensiti peraturan hendaklah setara dengan risiko yang terlibat. Oleh itu, pendekatan pengawalan dan penyeliaan yang diguna pakai oleh Bank turut mengambil kira saiz, sifat perniagaan dan kerumitan aktiviti penyedia perkhidmatan terbabit. Bank juga mengambil kira

risiko dari segi impak terhadap keseluruhan sistem kewangan. Sehubungan itu, Bank lazimnya menetapkan piawaian yang lebih tinggi terhadap institusi kewangan yang besar dan kompleks. Institusi yang mempunyai skala operasi yang lebih kecil pula biasanya kurang menimbulkan risiko sistemik dan dengan itu, mungkin dikenakan syarat yang lebih ringkas.

3. **Neutral.** Bank menyedari bahawa peraturan Bank perlu neutral serta memberikan ruang yang sewajarnya untuk membolehkan pendekatan baharu mencapai sesuatu matlamat. Sehubungan itu, Bank mengambil pendekatan terbuka dalam penggunaan perkakasan, sistem dan aplikasi teknologi yang berbeza.

Memupuk amalan inovasi digital

Penggunaan teknologi baharu bukan sahaja menjanjikan peningkatan kecekapan bagi institusi kewangan, teknologi juga membuka peluang baharu kepada institusi kewangan untuk mengembangkan perniagaan dan menambah baik kualiti khidmat pelanggan. Rangka kerja pengawalseliaan Bank diolah agar institusi kewangan dapat menggarap penggunaan platform teknologi baharu dan mengubah sistem legasi, di samping memastikan risiko yang berkaitan diurus dengan baik.

Khususnya, rangka kerja pengawalseliaan Bank[1] menyediakan asas bagi institusi kewangan untuk menguruskan risiko teknologi mereka dengan lebih baik. Misalnya, perkhidmatan awan (*cloud services*) menjanjikan keupayaan untuk organisasi mencapai skala yang lebih besar dan cekap. Walau bagaimanapun, penggunaan perkhidmatan awan juga menimbulkan beberapa risiko dan kebimbangan. Memandangkan pelanggan berkongsi sumber infrastruktur awan pada pelbagai peringkat, tahap kelemahan dan risiko penularan merupakan isu tambahan yang perlu dipertimbangkan. Oleh itu, dokumen dasar Pengurusan Risiko dalam Teknologi (*Risk Management in Technology*, RMiT) yang dikeluarkan oleh Bank pada tahun 2019 telah menetapkan sejumlah perlindungan dan parameter dalam penggunaan pengkomputeran awan oleh institusi kewangan. Setakat ini, lebih 15 institusi kewangan telah menggunakan teknologi awan bagi sistem tidak kritikal seperti perkakasan produktiviti, kerjasama dan pengurusan kajian. Di samping itu, terdapat beberapa institusi kewangan yang telah merujuk kepada Bank untuk menggunakan teknologi awan untuk sistem kritikal. Baru-baru ini, Bank turut menyemak dokumen dasar Penyumberan Luar untuk, antaranya, membenarkan institusi kewangan mengadakan kerjasama teknologi dengan pihak ketiga. Kerjasama sedemikian membolehkan institusi kewangan memperoleh keupayaan teknologi dengan pantas dan pada masa yang sama terus memberi tumpuan terhadap perniagaan teras mereka.

Bank juga berusaha menyediakan persekitaran yang kondusif untuk institusi kewangan berhubung dan berinteraksi dengan pelanggan menerusi penggunaan teknologi. Contohnya, usaha Bank untuk membolehkan pelaksanaan Kenali Pelanggan Anda Menerusi Platform Digital (*electronic Know-Your-Customer*, e-KYC) dan menggalakkan keupayaan saling boleh kendali antara semua pengendali dompet elektronik (*e-wallet*) dapat mengubah peranti mudah alih menjadi titik akses kewangan berimpak tinggi. Butiran lanjut mengenai e-KYC dan pembayaran saling boleh kendali masing-masing dihuraikan dalam bab ini dan bab 'Menggalakkan Sistem Pembayaran dan Pengiriman Wang yang Selamat dan Cekap'. Sepanjang tahun 2019, Bank juga telah mengeluarkan draf dedahan mengenai perniagaan pengagregatan insurans dan takaful. Agregator memudahkan pelanggan mencari dan membandingkan produk insurans dan takaful daripada penyedia yang berbeza.

Pada masa yang sama, *Sandbox* Pengawalseliaan Teknologi Kewangan (*Sandbox*) yang diperkenalkan oleh Bank pada tahun 2016 berfungsi sebagai platform untuk membolehkan penyelesaian inovatif dilaksanakan dan diuji dalam persekitaran sebenar, berlandaskan parameter dan jangka masa tertentu. Sehingga kini, *Sandbox* telah membolehkan Bank menjajarkan dasar menggunakan pendekatan berasaskan bukti nyata di samping membantu peserta *Sandbox* mengesahkan dan memperhalus tawaran nilai penyelesaian mereka. Pelanggan juga telah meraih manfaat melalui penyelesaian yang lebih mampu milik, mudah diakses dan cekap. Hal ini seterusnya menggalakkan penggunaan perkhidmatan kewangan digital secara lebih meluas. Pada masa hadapan, Bank menjangkakan bahawa *Sandbox* akan terus menjadi saluran yang berwibawa bagi menguji penyelesaian baharu yang berhadapan cabaran pengawalseliaan, terutamanya penyelesaian yang berpotensi tinggi untuk mengisi jurang pasaran.

[1] Seperti dokumen-dokumen dasar Pengurusan Risiko dalam Teknologi (*Risk Management in Technology*, RMiT) dan Penyumberan Luar.

Bank juga menyedari akan kepentingan untuk menggalakkan inovasi digital, terutamanya inovasi yang dapat meningkatkan kualiti dan kemampuan perkhidmatan kewangan. Dalam hal ini, Bank sedang menyediakan rangka pelesenan dan pengawalseliaan yang mendorong kehadiran peserta baharu. Pada tahun 2019, Bank telah mengumumkan rancangan untuk mengeluarkan lesen bank digital, dan seterusnya mengadakan konsultasi tentang rangka kerja pelesenan yang berkenaan. Melalui penggunaan teknologi yang inovatif, bank digital dapat meningkatkan akses kepada penyelesaian kewangan yang termampu dan berkualiti, khususnya bagi segmen pasaran yang kurang mendapat perkhidmatan kewangan dan sukar dijangkau. Melalui model perniagaan baharu dan inovatif yang menjanjikan kesan positif kepada pelanggan, bank digital juga dijangka dapat melengkapi penyedia perkhidmatan yang sedia ada untuk menangani jurang pasaran. Butiran lanjut mengenai perbankan digital disediakan dalam bab ini.

Langkah selanjutnya

Bank akan terus memberikan tumpuan pada pembangunan industri perkhidmatan kewangan yang memenuhi keperluan rakyat Malaysia dengan sebaiknya. Seiring dengan ini, Bank juga akan memantau rapi risiko yang mungkin timbul atau meningkat apabila inovasi digital digunakan dengan lebih meluas dalam sistem kewangan negara. Keselamatan data, perlindungan pengguna dan integriti kewangan khususnya, adalah antara isu penting yang akan terus diberikan perhatian.

Penambahbaikan Proses Tuntutan Kenderaan Bermotor

Pemandu yang terlibat dalam kemalangan sering memaklumkan bahawa tempoh masa yang panjang serta kesukaran dalam proses membuat tuntutan insurans dan takaful merupakan antara cabaran yang sering dihadapi. Secara purata, tuntutan kerosakan persendirian mengambil masa dua bulan untuk dibayar bermula daripada masa pemakluman. Tuntutan kerosakan harta benda yang melibatkan pihak ketiga selalunya mengambil masa yang lebih panjang sebelum dibayar. Bagi pemandu yang sumber pendapatannya bergantung pada akses kepada kenderaan, proses tuntutan yang lama boleh menambah bebanan serta melambatkan penerimaan bantuan yang diperlukan.

Mengapakah proses tuntutan mengambil masa yang panjang?

Proses tuntutan perlu melalui beberapa peringkat yang melibatkan pelbagai pihak (lihat Jadual 1). Proses ini merangkumi beberapa pemeriksaan dan kawalan bagi memastikan hanya tuntutan yang layak sahaja dibayar. Sebagai contoh, laporan polis diperlukan sebagai rekod rasmi mengenai kemalangan tersebut. Sementara itu, ajuster kerugian memberikan anggaran profesional tentang kerosakan yang dialami dan menilai anggaran kos yang dikemukakan oleh pengusaha bengkel untuk memastikan keseluruhan tuntutan adalah munasabah. Tambahan lagi, kesilapan yang mungkin dilakukan oleh pemandu sepanjang proses tuntutan juga boleh melambatkan proses tuntutan. Contohnya, pemandu mungkin tidak mengetahui tindakan wajar semasa terlibat dalam kemalangan dan tidak sengaja mendapatkan perkhidmatan trak tunda atau bengkel yang tidak diiktiraf oleh penanggung insurans atau pengendali takaful.

Jadual 1: Proses tuntutan kenderaan bermotor

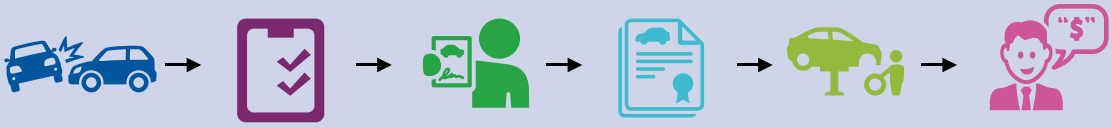

	Peringkat 1 : Kemalangan	**Peringkat 2:** Laporan Polis	**Peringkat 3:** Penilaian Ajuster Kerugian	**Peringkat 4:** Serahan Tuntutan	**Peringkat 5:** Pembaikan Kerosakan	**Peringkat 6:** Penyelesaian Tuntutan
Peringkat Proses Tuntutan	• Mangsa kemalangan memaklumkan penanggung insurans • Trak tunda dihantar	• Laporan polis dibuat dalam masa 24 jam	• Menilai kos pembaikan yang diterima	• Pengusaha bengkel menyerahkan tuntutan kepada penanggung insurans	• Pengusaha bengkel memperoleh alat ganti dan memulakan kerja pembaikan	• Tuntutan diselesaikan dan dibayar balik kepada pihak yang berkaitan
Isu-isu yang Dihadapi	• Kurang kesedaran pengguna mengenai langkah seterusnya • Pihak perantara tidak rasmi di jalan raya (call men) memberi arahan yang salah kepada mangsa kemalangan	• Pihak polis terbeban oleh banyak laporan yang perlu dibuat bagi semua kemalangan, termasuk kemalangan yang tiada kecederaan anggota	• Anggaran tuntutan yang subjektif dan berbeza antara bengkel, penanggung insurans dan ajuster kerugian • Kualiti dan kos pembaikan (upah dan alat ganti) yang subjektif • Kejadian tuduhan pakatan sulit, serta tuntutan yang terlalu tinggi dan palsu			• Pembayaran tuntutan akan lewat sekiranya berlaku isu pada Peringkat 1-5

Setiap peringkat dalam proses membuat tuntutan insurans melibatkan kertas kerja, dan sebarang kesilapan atau percanggahan dalam butiran kertas kerja itu akan mengakibatkan kelewatan. Walaupun tujuan langkah-langkah ini diambil adalah untuk mengenal pasti pihak yang bersalah serta membendung penipuan yang boleh menyebabkan premium insurans motor melonjak, namun tindakan ini juga telah menyumbang kepada masalah kelewatan pembayaran.

Meningkatkan kecekapan proses tuntutan

Proses semakan dan kawalan yang mencukupi adalah perlu demi memastikan hanya tuntutan yang layak akan dibayar. Tanpa kawalan yang sewajarnya, premium insurans motor boleh meningkat dengan ketara dan berkemungkinan mengakibatkan perlindungan insurans tidak mampu dimiliki oleh golongan masyarakat yang kurang berkemampuan. Memandangkan semua pemandu wajib memiliki insurans motor, hal ini akan memberikan kesan negatif yang lebih luas kepada masyarakat dan keselamatan awam.

Beberapa strategi boleh dilaksanakan bagi meningkatkan kecekapan proses tuntutan. Pertama, pemandu perlu mempunyai pemahaman yang betul mengenai proses membuat tuntutan. Pihak Bank telah mewajibkan penanggung insurans dan pengendali takaful untuk menyediakan panduan yang standard mengenai langkah yang perlu diambil apabila pemandu terlibat dalam kemalangan. Panduan ini perlu disertakan bersama polisi insurans motor dan juga boleh didapati di laman sesawang penanggung insurans dan pengendali takaful. Pada tahun 2013, industri insurans dan takaful telah mewujudkan talian Bantuan Kemalangan (*Accident Assist*) (1300-22-11-88), sebagai talian bantuan yang berfungsi 24 jam sehari untuk memberi nasihat serta bantuan kepada pemanggil yang terlibat dalam kemalangan. Pemanggil juga boleh bertanya mengenai perlindungan insurans dan prosedur tuntutan.

Kedua, industri insurans dan takaful perlu terus berusaha untuk memudahkan dan mempercepatkan proses pengurusan tuntutan. Pihak Bank sedang mengkaji semula piawaian sedia ada mengenai panduan garis masa yang perlu dipatuhi oleh penanggung insurans dan pengendali takaful apabila memproses tuntutan. Hal ini bertujuan untuk mengurangkan tempoh masa yang diambil bagi memproses tuntutan melalui pemberian maklumat dan penzahiran yang menyeluruh. Dalam hal ini, Bank menyokong usaha industri bagi mewujudkan pangkalan data pusat berhubung dengan kos alat ganti kenderaan dan masa untuk membaiki kerosakan, serta menggalakkan kualiti pembaikan yang konsisten. Bank juga terus menyediakan persekitaran pengawalseliaan yang menggalakkan industri menggunakan penyelesaian teknologi untuk memendekkan lagi tempoh membuat tuntutan. Contohnya, penggunaan panggilan video dan teknologi dron membolehkan ajuster kerugian memeriksa kenderaan yang rosak dari jarak jauh dan membuat anggaran kerosakan dalam masa nyata tanpa perlu hadir di bengkel.

Ketiga, agensi sektor awam yang terlibat dalam menyelia sektor pengangkutan dan kenderaan bermotor di Malaysia juga memainkan peranan yang penting. Pengawalan dan penguatkuasaan yang berkesan bagi menggalakkan tingkah laku profesional serta mencegah penipuan dan salah guna juga penting untuk memelihara integriti pembaikan kenderaan motor, rawatan kecederaan dan proses tuntutan. Sebagai contoh, menetapkan dan menguatkuasakan piawaian minimum yang jelas untuk kerja pembaikan akan meningkatkan tahap profesionalisme bengkel secara keseluruhannya, menambah keyakinan pengguna dan mengurangkan skop pertikaian semasa penyelesaian tuntutan.

Proses tuntutan kemalangan dan motor juga boleh diperbaiki secara keseluruhannya. Sebagai contoh, beberapa negara telah memansuhkan keperluan untuk melaporkan kelas kemalangan tertentu kepada pihak polis. Kes-kes kemalangan ini sebaliknya dilaporkan kepada pusat yang ditetapkan yang bukan sahaja berfungsi sebagai bengkel, tetapi juga sebagai pusat aduan kemalangan yang dihubungkan dengan penanggung insurans. Aturan ini disokong oleh perjanjian industri dan perubahan perundangan, yang mentakrifkan tanggungjawab pihak yang berkaitan untuk menjalankan pemeriksaan awal ke atas kenderaan yang rosak sebelum dihantar untuk pembaikan, serta menguruskan penentuan liabiliti kepada pihak yang terlibat dalam kemalangan. Mekanisme penyelesaian pertikaian yang berkesan yang melibatkan penimbang tara bebas bagi menyelesaikan sebarang rasa tidak puas hati adalah juga penting. Bagi pihak yang menuntut, langkah ini membolehkan proses tuntutan diselesaikan dengan lebih cepat, kerja pembaikan kenderaan dibuat oleh pihak yang dipercayai dan pampasan kewangan diperoleh dengan segera sekiranya berlaku kecederaan.

Mengawal Inflasi Tuntutan Insurans Perubatan

Di Malaysia, peningkatan kemudahan rawatan penjagaan kesihatan swasta sebagai alternatif kepada hospital awam telah diiringi oleh peningkatan permintaan terhadap insurans dan takaful perubatan dan kesihatan (*medical health insurance and takaful,* MHI). MHI merupakan segmen produk yang penting dan sedang berkembang, mencakupi 15.5% daripada jumlah premium kasar bagi sektor insurans hayat dan takaful keluarga pada tahun 2019. Sejajar dengan permintaan yang semakin meningkat ini, kos rawatan perubatan di Malaysia dilaporkan bertambah melebihi purata global dan merupakan antara yang tertinggi di Asia Tenggara[1].

Dari tahun 2016 sehingga 2019, tuntutan MHI telah meningkat sebanyak 11.6% setahun. Peningkatan ini telah menyebabkan tekanan ke atas prestasi pengunderaitan penyedia MHI kerana kadar peningkatan tuntutan melebihi kadar peningkatan premium. Dalam tempoh yang sama, premium MHI meningkat pada purata 9.5% setahun. Dalam tempoh itu juga, premium bagi 96 produk MHI telah dinaikkan dan tindakan ini melibatkan 4.5 juta pemegang polisi. Hal ini telah menimbulkan kebimbangan kerana premium yang lebih mahal akan menyebabkan lebih ramai orang tidak mampu memiliki perlindungan MHI.

Apakah faktor yang meningkatkan kadar inflasi tuntutan MHI?

Pada masa ini, rakyat Malaysia memiliki jangka hayat yang lebih panjang dan mempunyai akses kepada rawatan perubatan yang lebih maju. Walaupun hal ini merupakan perkembangan yang positif dan menandakan kemajuan hasil penjagaan kesihatan dalam negara, perkembangan ini juga menyumbang kepada peningkatan kos perubatan.

Pada masa yang sama, terdapat beberapa faktor lain yang sepatutnya tidak menyumbang kepada peningkatan kos perubatan. Antaranya, terdapat penerangan anekdot tentang penyedia perkhidmatan kesihatan yang mengamalkan pembezaan harga dengan mengenakan bayaran yang lebih tinggi bagi pesakit yang memiliki polisi insurans atau takaful. Hal ini menjadi lebih teruk kerana "sindrom bufet", iaitu apabila pemegang polisi ingin memaksimumkan nilai premium yang telah dibayar. Mereka cenderung untuk menggunakan perkhidmatan perubatan tanpa memberi pertimbangan kepada kos yang berkaitan. Tindakan seperti ini menyumbang kepada peningkatan kos tuntutan insurans perubatan yang akhirnya mengakibatkan premium menjadi lebih tinggi. Data tuntutan insurans dari tahun 2013 sehingga 2018 menunjukkan bahawa bekalan dan perkhidmatan hospital[2] membentuk komponen kos bil perubatan terbesar dan merupakan salah satu daripada faktor utama yang mendorong kenaikan caj hospital. Dalam jangka panjang, faktor ini akan mengurangkan kemampuan pemegang polisi untuk terus memiliki polisi MHI serta meningkatkan kemungkinan sesetengah kumpulan yang berisiko tinggi terpinggir daripada mendapat akses kepada insurans perubatan.

Pertimbangan untuk masa hadapan

Ekosistem perkhidmatan perubatan di Malaysia melibatkan pelbagai pihak berkepentingan termasuk pembayar, penyedia perkhidmatan penjagaan kesihatan, pengawal selia, organisasi pengurusan perubatan dan pengguna akhir. Oleh itu, usaha mengawal inflasi tuntutan insurans perubatan memerlukan tindakan secara bersepadu oleh semua pihak untuk menyelaraskan kepentingan yang berbeza. Pihak Bank telah mengeluarkan Garis Panduan Perniagaan Insurans Perubatan dan Kesihatan yang menetapkan keperluan minimum untuk penanggung insurans dan pengendali takaful bagi menggalakkan amalan pengunderaitan dan penentuan harga yang mantap. Di samping mengambil maklum akan keperluan untuk menyesuaikan harga premium insurans agar selaras dengan kos tuntutan, pihak Bank juga telah menghendaki penanggung insurans dan pengendali takaful

---

[1] Willis Towers Watson 2019 *Global Medical Trends Survey Report*:
- Malaysia - 13.1%;
- Purata global - 7.6%; dan
- Negara-negara Asia Tenggara: Indonesia - 10.9%; Filipina - 11.5%; Singapura - 9.1%; Thailand - 8.5% dan Vietnam - 16.3%.

[2] Merangkumi item seperti servis makmal dan pengimejan, ubat-ubatan, kejururawatan dan peralatan perubatan (sebagai contoh, mesin pernafasan, mesin dialisis dan mikroskop mata), dan secara purata meliputi lebih dari 50% daripada bil perubatan.

untuk menyediakan pilihan alternatif bagi pemegang polisi yang terjejas akibat peningkatan harga premium, untuk membolehkan mereka mengekalkan atau mengubah suai perlindungan insurans perubatan. Walau bagaimanapun, penyelesaian jangka panjang untuk menggalakkan perlindungan MHI yang mampan memerlukan pembaharuan secara menyeluruh dalam beberapa bahagian.

Sebagai permulaan, tahap ketelusan awam dalam kepelbagaian kos prosedur perubatan perlu ditingkatkan. Hal ini boleh dicapai menerusi penerbitan rujukan kos penanda aras bagi prosedur perubatan lazim. Rujukan ini akan membolehkan pesakit, terutamanya mereka yang menanggung sendiri kos rawatan perubatan, untuk membuat keputusan berdasarkan maklumat yang mencukupi berhubung dengan tahap perkhidmatan penjagaan kesihatan yang diingini serta kos-kos yang berkaitan. Bagi pesakit yang dilindungi insurans, pada masa kini kos tidak merupakan faktor yang penting dalam keputusan pilihan perubatan. Bagi memupuk tanggungjawab bersama, penerapan skim pembayaran bersama atau deduktibel dalam pelan MHI membolehkan pemegang polisi mempunyai kawalan yang lebih baik ke atas kos penjagaan kesihatan mereka. Hal ini penting bagi memastikan perlindungan MHI terus mampu dimiliki. Perubahan ini yang turut diperhatikan di negara lain seperti Singapura dan Australia, boleh membantu mengawal peningkatan kos penjagaan kesihatan melalui disiplin pasaran yang lebih baik.

Selain itu, penyeragaman dan pengumpulan data yang boleh digunakan oleh industri perubatan serta industri insurans dan takaful juga perlu digalakkan. Data ini boleh dimanfaatkan untuk meningkatkan kecekapan, mengurangkan pembaziran, mengelakkan penipuan dan menambah baik reka bentuk produk insurans dan takaful. Antaranya, hal ini memerlukan penggunaan piawaian pengelasan diagnostik yang konsisten dan format bil yang standard bagi meningkatkan ketelusan kos perubatan. Pendigitalan rekod perubatan dan sistem maklumat perubatan yang bersepadu juga berpotensi menjana kecekapan operasi yang ketara dan menyumbang ke arah pengawalan inflasi tuntutan perubatan.

Pembaharuan untuk menangani inflasi tuntutan perubatan

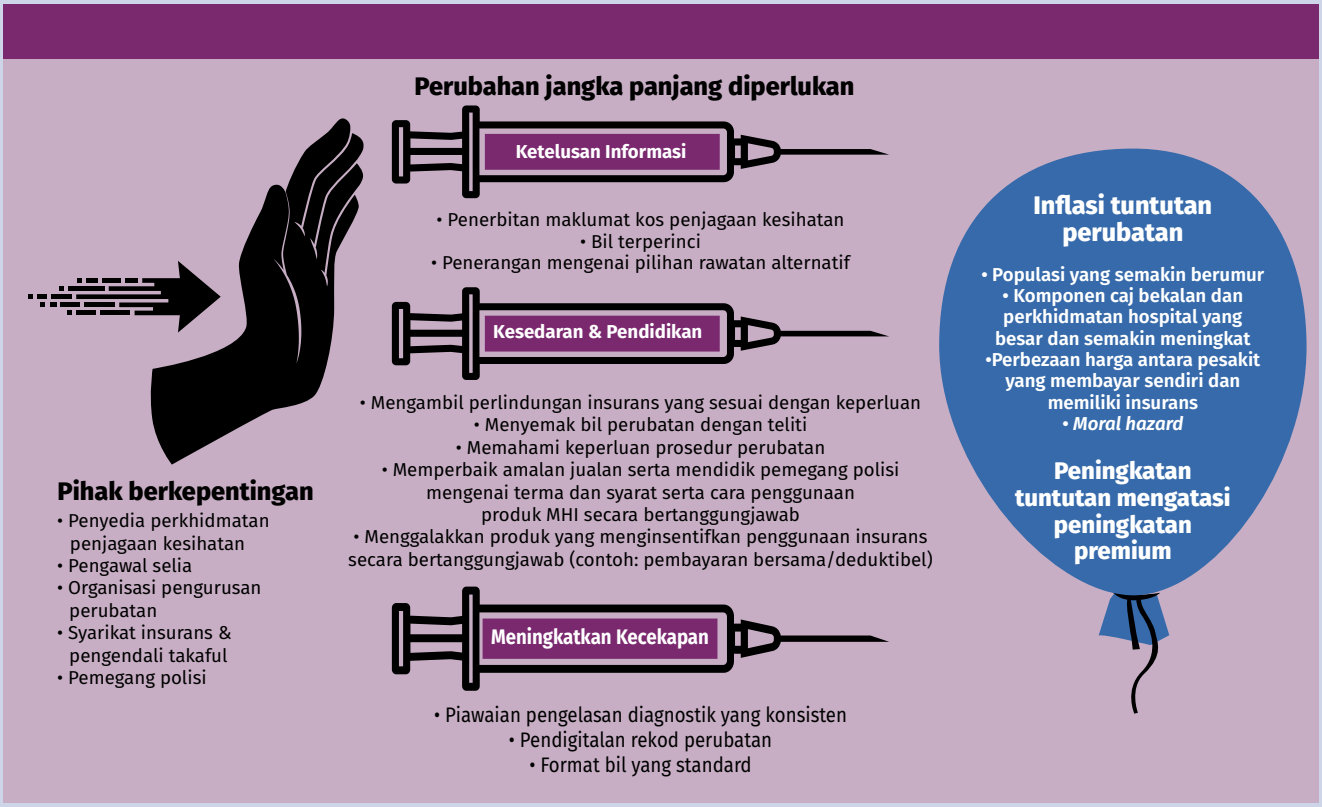

Menggalakkan Sistem Pembayaran dan Pengiriman Wang yang Selamat dan Cekap

Sistem pembayaran dan pengiriman wang ialah nadi kepada ekonomi moden. Sistem ini memudahkan orang ramai dan perniagaan menjalankan urus niaga seperti membeli barangan runcit, membeli-belah dalam talian, membayar pembekal dan mengirim wang ke luar negara. Berdasarkan kepentingannya kepada ekonomi, Bank mengawal selia sistem ini dan menyelia peserta industri bagi memastikan sistem pembayaran dan pengiriman wang yang selamat dan cekap.

Bagi memenuhi keperluan ekonomi moden dan kemajuan teknologi, Bank juga berusaha untuk mewujudkan persekitaran yang kondusif untuk meningkatkan lagi penggunaan pembayaran dan pengiriman wang elektronik. Selain meningkatkan produktiviti, peningkatan penggunaan perkhidmatan yang sedemikian akan menggalakkan rangkuman kewangan, memelihara integriti kewangan dan bertindak sebagai pemangkin kepada pertumbuhan ekonomi digital. Di samping itu, Bank juga berusaha untuk memperteguh infrastruktur pembayaran negara untuk kegunaan masa hadapan bagi memenuhi keperluan ekonomi yang baharu dan yang akan datang.

Trend utama dalam pembayaran dan pengiriman wang

Pada tahun 2019, RENTAS[1] — sistem pembayaran nilai tinggi Malaysia — dan sistem pembayaran runcit beroperasi dengan lancar tanpa sebarang gangguan besar.

Kemajuan yang ketara telah dicapai dalam usaha untuk menggalakkan penggunaan e-pembayaran dan e-pengiriman wang secara lebih meluas (Gambar Rajah 1). Secara purata, setiap rakyat Malaysia melakukan 144 transaksi e-pembayaran pada tahun 2019, meningkat daripada 125 transaksi pada tahun 2018. Peningkatan ini disokong oleh penerimaan e-pembayaran yang semakin meluas dalam kalangan peniaga, dengan 668,744 terminal semasa jualan (*point-of-sale*, POS) telah disediakan dan lebih 288,000 pendaftaran pembayaran kod Respons Pantas (*Quick Response*, QR) dicatatkan pada akhir tahun 2019. Jumlah ini merupakan peningkatan daripada 514,818 terminal POS dan lebih 65,000 pendaftaran pembayaran kod QR pada akhir tahun 2018.

Seiring dengan peningkatan penggunaan e-pembayaran, penggunaan cek terus menurun di mana hanya 84.4 juta cek dijelaskan pada tahun 2019, berbanding dengan 101.4 juta pada tahun 2018. Sementara itu, perkhidmatan e-pengiriman wang terus mencapai kemajuan dengan pengiriman wang keluar sebanyak RM3.2 bilion pada tahun 2019, meningkat daripada RM2.5 bilion pada tahun 2018. Peningkatan ini disokong, antara lain, oleh kos e-pengiriman wang yang lebih rendah, yang berkurang kepada 1.9% daripada nilai transaksi pada tahun 2019 berbanding dengan 2.4% melalui saluran pengiriman wang fizikal.

[1] Sistem Pemindahan Dana dan Sekuriti secara Elektronik Masa Nyata.

Memastikan keselamatan dan memupuk keyakinan terhadap sistem pembayaran dan pengiriman wang

Kami menjalankan pengawasan yang berterusan ke atas RENTAS dan sistem pembayaran runcit untuk memastikan keselamatan, kebolehpercayaan dan daya tahan sistem ini. Pada tahun 2019, aktiviti pengawasan Bank ke atas RENTAS tertumpu pada usaha menilai kecukupan kawalan bagi mengurangkan kegagalan penyelesaian pembayaran, memastikan kesinambungan perniagaan dan memperkukuh daya tahan terhadap ancaman siber.

Kami juga menjalankan penyeliaan yang berterusan ke atas pengeluar wang elektronik (*e-money issuer*, EMI) yang diluluskan dan penyedia perkhidmatan pengiriman wang (*remittance service provider*, RSP) berlesen untuk menilai amalan pengurusan risiko dan pematuhan terhadap keperluan pengawalseliaan. Pada tahun 2019, Bank mempergiat pengawasan luar premis ke atas EMI dan juga menjalankan pemeriksaan di premis ke atas beberapa EMI utama yang memiliki bahagian pasaran yang besar. Semakan penyeliaan terhadap EMI ini mencakupi beberapa isu dan bidang, termasuk kekukuhan kewangan, pengurusan dana pelanggan dan amalan bagi menangani penipuan. Apabila menyelia RSP berlesen, kami juga meneruskan penggunaan alat analitik data dan pemodelan, termasuk pemprofilan risiko untuk penyeliaan yang lebih mantap dan bersasar.

Gambar Rajah 1: Sorotan tahun 2019

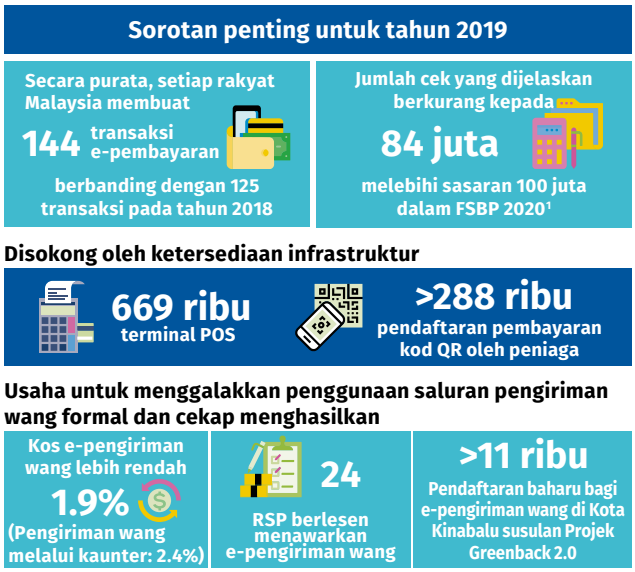

[1] Pelan Sektor Kewangan 2011 – 2020.

Bagi memupuk keyakinan orang ramai terhadap sistem pembayaran dan pengiriman wang, Bank dan industri juga terus memperkukuh perlindungan daripada penipuan pembayaran. Dari semasa ke semasa, kami mengeluarkan amaran keselamatan kepada industri berkaitan dengan kaedah-kaedah baharu yang digunakan oleh penjenayah dan mengehendaki institusi kewangan menambah baik kawalan pengurangan risiko mereka secara berterusan. Bank juga bekerjasama dengan kumpulan industri dan agensi Kerajaan untuk mengenal pasti langkah-langkah pengurangan risiko dan meningkatkan pendidikan pengguna.

Penyeliaan dan pengawasan pintar dalam industri pengiriman wang

Kemajuan teknologi dan ketersediaan data yang lebih baik membuka peluang baharu untuk menambah baik pendekatan pengawalan dan penyeliaan Bank terhadap institusi kewangan secara radikal. Dalam bidang pengiriman wang, Bank telah memperluas penggunaan teknologi penyeliaan (*supervisory technology*, SupTech) untuk mendigitalkan dan menganalisis jumlah laporan yang besar untuk menghasilkan pemantauan pematuhan risiko yang lebih cekap dan proaktif.

1. Analitik data sebagai alat penyeliaan dan pengawasan

Industri pengiriman wang terdedah kepada ancaman risiko pengubahan wang haram dan pembiayaan keganasan (*money laundering and terrorism financing*, ML/TF) berikutan sifatnya yang melibatkan penggunaan wang tunai secara intensif dan merentas sempadan. Sehubungan itu, Bank menggunakan analitik ramalan ke atas data transaksi untuk memantau risiko ML/TF pada tiga peringkat, iaitu pada peringkat industri dan sektor, peringkat pemegang lesen serta peringkat pelanggan dan transaksi.

Tiga peringkat pemantauan ML/TF

- **Penggunaan analitik data membolehkan potensi dedahan kepada kegiatan haram dikesan secara lebih pintar, pantas dan meluas.** Kami berjaya mengesan beberapa transaksi yang berkemungkinan berkaitan dengan penipuan, penyeludupan dan aktiviti haram lain.
- **Fungsi penyeliaan dan pengawasan lebih tertumpu dan didorong oleh data.** Fungsi ini telah menyumbang kepada aktiviti penyeliaan di premis secara tematik seperti menyiasat anomali dalam pola transaksi dan tingkah laku pelanggan, serta aktiviti pemantauan yang disusuli dengan tindakan penguatkuasaan yang bersesuaian. Kajian empirikal menggunakan SupTech juga telah menyumbang kepada penggubalan dasar berasaskan bukti dalam industri pengiriman wang.
- **Hasil analitik data didokumentasikan sebagai produk pengetahuan yang dikongsi dengan pihak berkepentingan.** Hal ini termasuk perbincangan dengan peserta industri bagi memperkukuh tahap kewaspadaan terhadap penyalahgunaan saluran pengiriman wang formal, serta perkongsian maklumat risikan dengan agensi penguatkuasaan undang-undang lain bagi membantu siasatan.

2. Kecerdasan buatan (*artificial intelligence*, AI): Kini dan masa hadapan

Pada tahun 2019, kami mula meneroka potensi penggunaan pembelajaran mesin dan pengkomputeran awan (*cloud computing*) untuk menambah baik kerja analitik Bank:

- **Membangunkan sistem pelaporan berasaskan *application programming interface* (API)** yang membolehkan penyerahan laporan masa nyata dengan pengesahan data berautomasi.
- **Memanfaatkan teknik pembelajaran mesin yang diselia dan tidak diselia** untuk mengesan anomali dalam tingkah laku dan pola transaksi yang janggal.
- **Aplikasi pengecaman aksara optik (*optical character recognition*, OCR)** digunakan untuk membolehkan pembacaan keperluan pelaporan oleh mesin untuk analisis seterusnya.

Pada masa hadapan, Bank akan terus meneroka penggunaan teknologi inovatif lain untuk menyokong fungsi penyeliaannya. Walau bagaimanapun, penilaian individu berdasarkan maklumat yang mencukupi masih penting dalam memahami dan mengesahkan hasil analitik data.

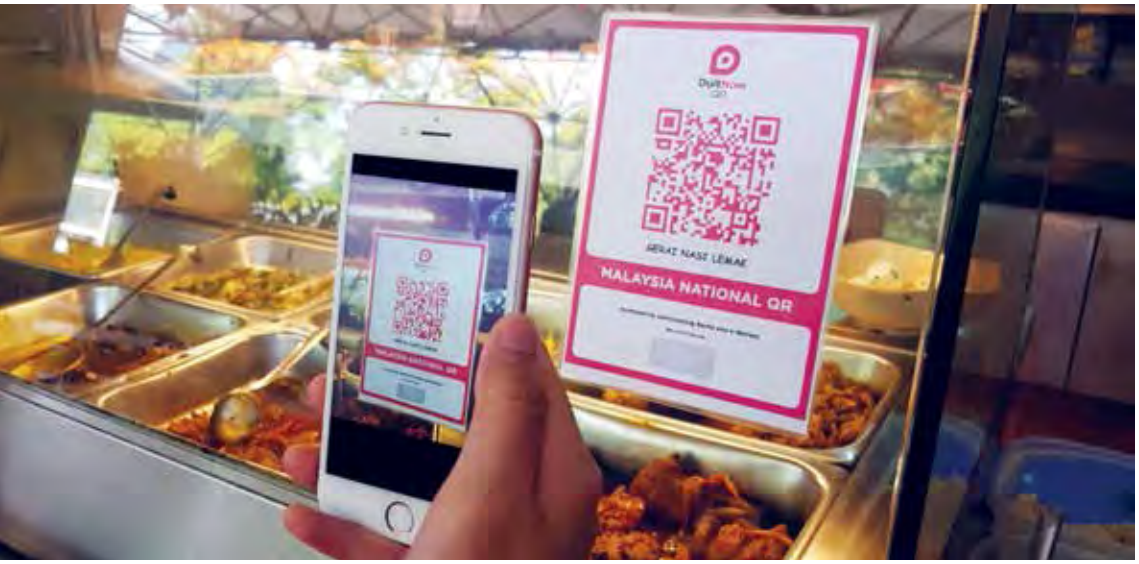

DuitNow QR sedang dilancarkan secara berperingkat sepanjang tahun 2020.

Menggalakkan penggunaan e-pembayaran dan e-pengiriman wang yang lebih meluas

Bank telah menumpukan usaha untuk mempercepat perpindahan kepada e-pembayaran[2]. Langkah-langkah yang diambil telah meningkatkan kebolehmampuan, akses serta kualiti perkhidmatan e-pembayaran di Malaysia.

Pada tahun 2019, usaha kami bertumpu kepada pelaksanaan sistem saling boleh kendali bagi perkhidmatan dompet elektronik (*e-wallet*) yang ditawarkan oleh bank dan EMI bukan bank. Bagi pasaran yang mempunyai berbilang pengendali *e-wallet*, pembayaran yang lancar adalah kunci untuk menambah baik pengalaman pelanggan. Seperti yang dikehendaki di bawah Rangka Kerja Pemindahan Kredit Saling Boleh Kendali (*Interoperable Credit Transfer Framework*, ICTF), PayNet[3] telah membangunkan satu infrastruktur pembayaran yang dikongsi bersama — Platform Pembayaran Runcit Masa Nyata (*Real-time Retail Payments Platform*) atau ringkasnya RPP — dengan akses yang terbuka dan sama rata kepada bank dan EMI bukan bank yang layak. Melalui RPP, pengguna dan peniaga boleh membuat dan menerima pembayaran serta-merta menggunakan dana daripada akaun bank atau akaun wang elektronik.

Setakat ini, dua perkhidmatan utama telah ditawarkan menerusi RPP. Perkhidmatan pertama, DuitNow, memudahkan pengirim memindahkan dana menggunakan nombor telefon bimbit, nombor Kad Pengenalan Pendaftaran Negara atau nombor pendaftaran perniagaan penerima. Perkhidmatan kedua, DuitNow QR merupakan perkhidmatan pembayaran QR kebangsaan yang membolehkan pelanggan pengendali *e-wallet* menerima dana dengan mudah daripada pelanggan-pelanggan pengendali *e-wallet* lain yang menyertai RPP. Kami bekerjasama rapat dengan pihak berkepentingan utama untuk memastikan terdapat akses yang inklusif untuk semua peserta yang berminat. Selain bank, terdapat empat EMI bukan bank yang telah menyertai RPP pada masa ini.

Dalam sektor pengiriman wang, pelbagai usaha telah dilaksanakan pada tahun 2019 untuk memudahkan peralihan ke saluran pengiriman wang yang formal. Pada tahun itu, empat RSP berlesen telah mendapat kelulusan untuk melaksanakan e-KYC[4]. Bank juga bekerjasama dengan Persatuan Perniagaan Perkhidmatan Wang Malaysia (*Malaysian Association of Money Services Business*, MAMSB) untuk menambah baik aplikasi mudah alih Penasihat Perniagaan Perkhidmatan Wang. Aplikasi ini merupakan agregator dalam

[2] Pembaharuan pada tahun-tahun kebelakangan ini merangkumi Rangka Kerja Pembaharuan Harga (2013), Rangka Kerja Dana Insentif untuk e-Pembayaran (ePIF) (2015), Rangka Kerja Pembaharuan Kad Pembayaran (2015) dan Rangka Kerja Pemindahan Kredit Saling Boleh Kendali (2018).

[3] Payments Network Malaysia Sdn. Bhd. (PayNet) merupakan pengendali sistem pembayaran yang dikongsi bersama dan infrastruktur pasaran kewangan di Malaysia yang dimiliki secara bersama oleh Bank Negara Malaysia dan 11 bank tempatan.

[4] Untuk butiran lanjut mengenai e-KYC, sila rujuk Laporan Tahunan BNM 2019 bab bertajuk 'Menggalakkan Sistem Kewangan yang Progresif dan Terangkum'.

DuitNow QR: Perkhidmatan pembayaran QR kebangsaan

Berikutan kemunculan pengendali-pengendali *e-wallet* yang saling bersaing di Malaysia, peniaga menghadapi masalah dari segi masa dan kecekapan kerana mereka perlu berdaftar dengan setiap pengendali dan perlu menyelaraskan pelbagai laporan hasil jualan menggunakan sistem yang berlainan secara manual.

Cabaran ini dapat ditangani dengan DuitNow QR. Peniaga hanya perlu berdaftar dengan satu pengendali *e-wallet* dan memaparkan satu kod QR bersepadu yang boleh digunakan untuk menerima pembayaran daripada pelanggan pengendali *e-wallet* lain yang mengambil bahagian dalam DuitNow QR.

Pada masa yang sama, melalui penggunaan satu akaun dengan pengendali *e-wallet*, pelanggan akan dapat membuat pembayaran kepada peniaga yang berdaftar dengan pengendali *e-wallet* lain yang mengambil bahagian dalam DuitNow QR.

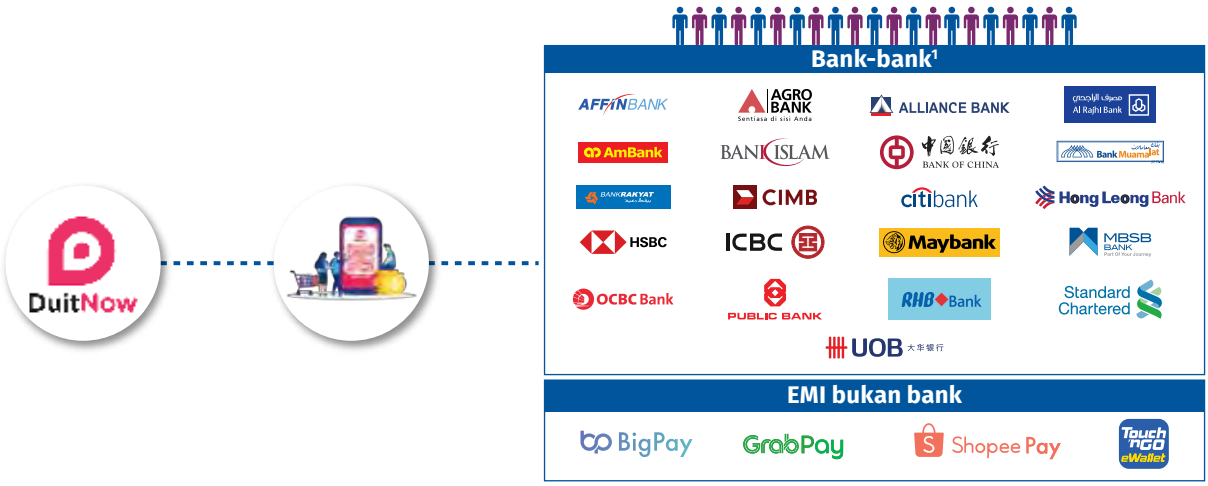

1 Berdaftar dengan satu pengendali *e-wallet*

2 Pamerkan DuitNow QR anda

3 Mula menerima pembayaran daripada pelanggan semua pengendali *e-wallet* yang mengambil bahagian dalam DuitNow QR[2]

[1] Termasuk subdiari perbankan Islam.
[2] Sehingga tarikh penerbitan, sebanyak empat peserta RPP (AmBank, Bank Muamalat, HSBC Bank dan Public Bank) telah menawarkan DuitNow QR dalam aplikasi perbankan mudah alih mereka. Peserta lain dijangka mula menawarkan DuitNow QR dalam tahun 2020.

talian yang membolehkan pengguna membuat perbandingan harga, mencari RSP berlesen yang terdekat, menyemak dan membuat aduan mengenai perkhidmatan mereka, serta melaporkan aktiviti RSP yang tidak sah kepada Bank.

Usaha Bank untuk menggalakkan penggunaan perkhidmatan e-pembayaran juga melibatkan kerjasama erat dengan kumpulan sasaran dan pihak berkepentingan. Pada tahun 2019, kami terus menyertai pelbagai platform yang melibatkan kumpulan yang berlainan, seperti persatuan pengguna, Perusahaan Kecil dan Sederhana (PKS) dan agensi Kerajaan. Bank juga terus menggalakkan dan menyokong usaha-usaha untuk menangani cabaran yang menghalang penggunaan e-pembayaran dalam sektor awam. Kemajuan yang menggalakkan telah dicapai. Setakat ini sebanyak 52.2% daripada bilangan bayaran yang dikutip oleh agensi Kerajaan Persekutuan adalah melalui saluran elektronik berbanding dengan 36.0% pada tahun 2015[5].

Bank juga menjalankan beberapa program jangkauan dan kesedaran di kawasan-kawasan terpilih. Sebagai contoh, program "Bayo Dok Guna Pitih" (bayar tanpa menggunakan wang tunai) untuk menggalakkan penggunaan e-pembayaran di Pulau Redang mencatatkan hampir 75% daripada

[5] Sumber: Unit Pemodenan Tadbiran dan Perancangan Pengurusan Malaysia (MAMPU).

PKS di pulau itu mula menerima e-pembayaran. Di Kota Kinabalu, Bank bekerjasama dengan Bank Dunia, MAMSB dan penyedia perkhidmatan pengiriman wang untuk Projek Greenback 2.0, iaitu inisiatif untuk menggalakkan penggunaan saluran pengiriman wang formal dalam kalangan komuniti pekerja asing. Inisiatif ini berjaya menurunkan kos pengiriman wang di Sabah, daripada 4.5% pada tahun 2018 kepada 2.2% pada tahun 2019. Kadar ini jauh lebih baik daripada sasaran Matlamat Pembangunan Mampan (*Sustainable Development Goals*, SDG) Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu iaitu 3.0%. Karnival e-pengiriman wang dengan skala yang lebih kecil juga dianjurkan di beberapa lokasi di Lembah Klang yang mempunyai bilangan pekerja asing yang tinggi.

Memperteguh infrastruktur pembayaran utama untuk masa hadapan

Pada tahun 2019, Bank memulakan beberapa inisiatif untuk memperteguh RENTAS untuk persediaan masa hadapan dan memenuhi keperluan pengguna yang semakin berubah.

Sejak tahun 2008, kami telah melaksanakan aturan penyumberan luar bagi aktiviti pengendalian RENTAS kepada PayNet bagi memastikan pemisahan antara fungsi pengendali dan fungsi pengawasan. Namun, infrastruktur teknologi maklumat (*information technology*, IT) dan tanggungjawab sokongan IT masih kekal di bawah Bank. Aturan ini disokong oleh dua perjanjian tahap perkhidmatan (*service level agreement*) yang menggariskan tanggungjawab Bank dan PayNet bagi memastikan keselamatan, kecekapan dan kebolehpercayaan sistem ini. Sebagai penyelia RENTAS, Bank juga menetapkan jangkaan pengawalseliaan terhadap PayNet.

Untuk mengukuhkan pengurusan risiko secara menyeluruh berikutan risiko keselamatan siber yang semakin meningkat, Bank akan beralih kepada model pengendalian baharu di mana kami akan mengendalikan RENTAS secara langsung, di samping menyediakan sokongan IT untuk sistem tersebut. Sejajar dengan amalan terbaik antarabangsa, usaha ini akan dirangka dengan peraturan tadbir urus yang jelas dan telus. Hal ini termasuk mengasingkan fungsi pengawasan dan pengendalian di dalam Bank, dan menubuhkan jawatankuasa khusus untuk mengawasi pengendalian, pengurusan risiko dan tadbir urus RENTAS. Bank menjangkakan untuk mengambil alih aktiviti pengendalian RENTAS menjelang akhir tahun 2021.

Untuk mengukuhkan daya tahan operasi RENTAS, Bank telah menubuhkan kemudahan sokongan peringkat ketiga pada bulan November 2019 untuk bertindak sebagai RENTAS Mini. Sebagai sistem RENTAS dengan skala aplikasi lebih kecil, RENTAS Mini berfungsi sebagai rancangan luar jangka untuk memastikan ketahanan terhadap gangguan operasi daripada senario yang tidak

Wakil BNM sedang membuat demonstrasi cara menggunakan perkhidmatan e-pengiriman wang.

Mengawal aset digital[1] di Malaysia

Aset digital yang dikeluarkan secara persendirian telah menarik minat ketara baru-baru ini. Walau bagaimanapun, aset digital lazimnya tidak digunakan untuk membuat pembayaran kerana tidak memiliki ciri-ciri wang serta mempunyai pelbagai batasan termasuk harga yang tidak menentu dan pendedahan kepada ancaman siber. Oleh itu, Bank terus mengingatkan orang ramai bahawa aset digital bukan wang yang sah diperlakukan dan supaya berhati-hati apabila berurusan dalam aset digital.

Penggunaan aset digital untuk membuat pembayaran adalah tertakluk pada undang-undang dan peraturan Bank. Hal ini penting untuk memastikan kestabilan sistem kewangan dan monetari Malaysia. Suruhanjaya Sekuriti Malaysia mengawal aktiviti pengeluaran aset digital untuk tujuan pemerolehan dana dan urus niaga jual beli aset digital. Pengawalan ini adalah bertujuan untuk memastikan pelabur dilindungi dan bagi menggalakkan urus niaga yang adil dan teratur. Aktiviti aset digital juga tertakluk pada peraturan pencegahan pengubahan wang haram dan pencegahan pembiayaan keganasan yang ditadbir oleh pihak berkuasa masing-masing.

Kesedaran mengenai potensi teknologi teras bagi aset digital — teknologi lejar teragih (*distributed ledger technology*) — untuk menambah baik kaedah pembayaran sedia ada semakin meningkat. Kesannya, komuniti bank pusat sedang mengkaji kebaikan dan kebolehlaksanaan penerbitan mata wang digital bank pusat (*central bank digital currencies*, CBDC). Bank juga tidak terkecuali dan kami terus melibatkan diri secara aktif dalam perbincangan dengan bank pusat lain berkenaan CBDC.

[1] Secara amnya, aset digital merujuk perlambangan digital sesuatu nilai yang boleh dipindahkan, disimpan atau didagangkan secara elektronik yang lazimnya menggunakan kriptografi dan teknologi lejar teragih.

dijangka di mana kedua-dua premis operasi utama dan pusat pemulihan untuk RENTAS gagal berfungsi secara serentak.

Selain pembayaran domestik, penambahbaikan kecekapan pembayaran merentas sempadan juga penting memandangkan kegiatan perdagangan merentas sempadan, e-dagang dan pelancongan semakin berkembang. Pada peringkat ASEAN, usaha telah dilaksanakan untuk memupuk integrasi serantau yang lebih kukuh melalui pautan infrastruktur sistem pembayaran runcit masa nyata (*real-time retail payment system*, RT-RPS). Melalui penyertaan Bank dalam Jawatankuasa Kerja ASEAN untuk Sistem Pembayaran dan Penyelesaian (ASEAN *Working Committee for Payment and Settlement Systems*), kami telah menyumbang kepada penubuhan Rangka Kerja Dasar Pembayaran ASEAN yang menggariskan satu set prinsip bagi menubuhkan pautan RT-RPS. Bank juga telah menandatangani Memorandum Persefahaman dengan Bank Indonesia untuk memupuk kerjasama yang lebih erat dalam inovasi kewangan, termasuk meneroka penubuhan pautan pembayaran runcit antara Malaysia dengan Indonesia. Inisiatif yang sama dengan negara-negara ASEAN lain juga sedang diteroka, termasuk Singapura dan Thailand.

Langkah selanjutnya

Bank akan terus menumpukan sumber pengawalan dan penyeliaannya untuk melindungi keselamatan dan keteguhan sistem pembayaran dan pengiriman wang. Kami juga akan meningkatkan usaha untuk menambah keyakinan dan penerimaan orang ramai terhadap perkhidmatan e-pembayaran dan e-pengiriman wang, terutamanya dalam kalangan segmen yang kurang mendapat perkhidmatan kewangan.

Bank juga akan berusaha memperteguh infrastruktur pembayaran negara untuk masa hadapan bagi memenuhi keperluan pasaran yang berubah, termasuk merangka agenda pembangunan sistem pembayaran masa hadapan dan merumuskan strategi yang menyeluruh untuk pemindahan sistem pembayaran kepada ISO 20022. Sebagai piawaian pemesejan global dengan kandungan data yang lebih meluas, ISO 20022 berpotensi untuk memacu kecekapan yang lebih tinggi dan memudahkan peserta industri untuk menyediakan perkhidmatan kewangan yang inovatif kepada pelanggan mereka.

Pengeluaran Mata Wang

Bank ialah pengeluar tunggal mata wang ringgit yang merupakan satu-satunya mata wang yang sah diperlakukan di Malaysia.

Mandat Bank adalah untuk memastikan bekalan mata wang ringgit sentiasa mencukupi untuk memenuhi permintaan orang ramai selain mengekalkan kualiti dan integriti mata wang dalam edaran (*currency in circulation*, CIC). Dalam melaksanakan mandat ini, Bank juga berusaha untuk menguruskan operasi mata wang secara kos efektif.

Operasi mata wang

Mata wang fizikal digunakan sebagai medium pertukaran bagi memudahkan transaksi pembayaran dan juga sebagai aset penyimpan nilai. Mata wang fizikal ini terus digunakan secara meluas dalam ekonomi Malaysia dengan sejumlah RM114.1 bilion wang kertas dan duit syiling berada dalam edaran pada akhir tahun 2019. Pada tahun 2019, CIC meningkat pada kadar 3.6%, iaitu pertumbuhan yang lebih rendah berbanding dengan purata lima tahun sebanyak 7.9%. Walau bagaimanapun, kadar CIC berbanding dengan Keluaran Dalam Negara Kasar (KDNK) adalah sekitar 6.5% ke 7% sejak lima tahun lalu. Walaupun CIC Malaysia terus meningkat sejajar dengan pertumbuhan ekonomi, terdapat tanda yang menunjukkan pertumbuhannya semakin berkurangan ekoran peningkatan penggunaan pembayaran secara elektronik bagi semua transaksi ekonomi.

Dalam menguruskan operasi mata wang bagi memenuhi keperluan ekonomi, Bank memperoleh bekalan wang kertas daripada pencetak antarabangsa melalui proses tender terbuka dan menempa duit syiling di Kilang Wang Bank yang terletak di Shah Alam.

Rajah 1: Kadar purata pertumbuhan CIC (%)

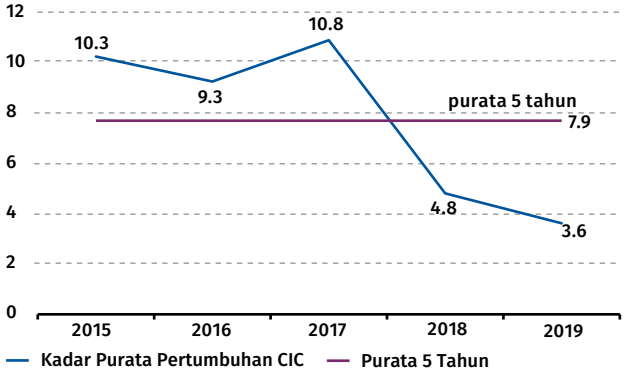

Sumber: Bank Negara Malaysia

Rajah 2: Kadar CIC berbanding KDNK (%)

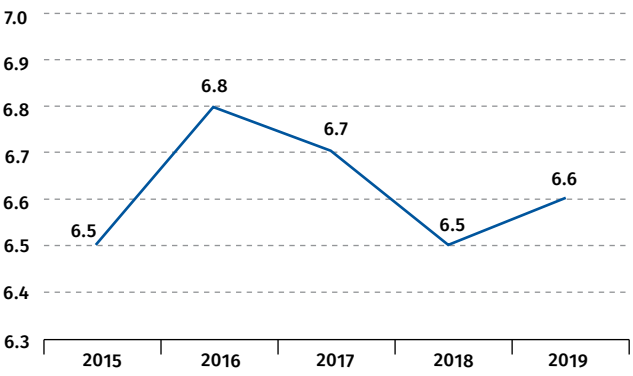

Sumber: Jabatan Perangkaan Malaysia dan Bank Negara Malaysia

Pemeriksaan kualiti merupakan sebahagian daripada proses menempa duit syiling di Kilang Wang.

Pengukir sedang membuat sentuhan terakhir pada acuan induk yang merupakan sebahagian daripada proses menempa syiling peringatan.

Pada tahun 2019, Bank menempa hampir satu bilion keping duit syiling. Bank juga menjalankan penilaian terhadap kapasiti dan kawalan yang diterima pakai oleh pencetak yang berkelayakan.

Operasi mata wang Bank juga bertujuan untuk memastikan CIC adalah berkualiti tinggi bagi mengukuhkan keyakinan orang ramai terhadap mata wang ringgit. Hal ini melibatkan aktiviti pelupusan wang lusuh dan wang rosak daripada edaran, dan menggantikannya semula dengan wang kertas baharu atau wang kertas yang sesuai untuk edaran (*fit banknotes*). Wang kertas yang sesuai untuk edaran ialah wang kertas terpakai yang menepati standard kualiti untuk edaran semula. Setiap tahun, Bank memproses kira-kira tiga bilion keping wang kertas, dengan hampir separuh daripada jumlah ini diproses oleh Pusat Mata Wang Automatik (*Automated Cash Centre*, ACC) yang terletak di Shah Alam. Separuh lagi wang kertas diproses oleh lima pejabat wilayah Bank yang terletak di Johor Bahru, Pulau Pinang, Kuala Terengganu, Kuching dan Kota Kinabalu. ACC yang mula beroperasi pada tahun 2016, telah mengurangkan tempoh pemprosesan mata wang[1] daripada tiga bulan kepada satu bulan. Hal ini membolehkan Bank memenuhi permintaan terhadap wang kertas yang sesuai untuk edaran dengan lebih cekap sepanjang tahun, seterusnya mengurangkan kos untuk mencetak wang kertas baharu.

Bagi memastikan bekalan mata wang ringgit yang berterusan di seluruh negara, Bank bekerjasama dengan Polis Diraja Malaysia (PDRM) untuk memastikan setiap penghantaran selamat sampai ke ACC dan pejabat wilayah Bank berdasarkan keperluan masyarakat setempat. Wang kertas dan duit syiling kemudiannya diedarkan ke cawangan dan mesin khidmat tunai[2] milik institusi kewangan oleh syarikat perkhidmatan perpindahan wang tunai (*cash-in-transit company*, CIT) dan ejen duit syiling. Syarikat-syarikat ini memainkan peranan yang penting dalam rantaian pengurusan bekalan mata wang kerana mereka bertanggungjawab bagi memastikan pengedaran ringgit adalah selamat dan cekap.

[1] Wang kertas yang didepositkan ke Bank diperiksa tahap kualitinya menggunakan mesin pemproses berkelajuan tinggi. Mesin ini digunakan untuk mengasingkan wang kertas yang lusuh, rosak atau palsu. Hanya wang kertas yang berkualiti tinggi dan tulen akan diedar semula.

[2] Merujuk kepada mesin juruwang automatik (*automated teller machine*), mesin kitar semula tunai (*cash recycler machine*) dan mesin deposit tunai (*cash deposit machine*).

Pemprosesan mata wang dilakukan dengan cekap di ACC.

Bank juga bertindak menjaga integriti ringgit terhadap wang kertas dan duit syiling palsu. Pemalsuan mata wang merupakan satu jenayah serius yang boleh menjejaskan keyakinan orang ramai terhadap ringgit dan peranan Bank sebagai pengeluar tunggal mata wang. Bagi memerangi pemalsuan mata wang di Malaysia, Bank bekerjasama rapat dengan agensi penguat kuasa undang-undang, seperti PDRM dan Jabatan Peguam Negara, yang bertanggungjawab untuk menyiasat dan membuat pertuduhan terhadap jenayah pemalsuan mata wang. Bank juga menjalankan program kesedaran dan pendidikan mata wang. Orang ramai boleh mendapatkan maklumat tentang wang kertas dan duit syiling termasuk ciri-ciri keselamatannya di laman sesawang Bank dan aplikasi mudah alih *MyRinggit*. Pada tahun 2019, Bank telah memperakui lebih 160 pelatih daripada pelbagai institusi rakan kongsi - seperti agensi kerajaan, persatuan perniagaan dan pengguna, serta peruncit - untuk menjalankan program kesedaran dan pendidikan mata wang bagi melengkapi usaha Bank. Usaha yang berterusan ini telah menyumbang kepada kadar pemalsuan mata wang yang rendah secara konsisten di Malaysia. Pada akhir tahun 2019, kadar pemalsuan mata wang di Malaysia adalah satu bagi setiap satu juta keping mata wang (*piece per million*, PPM), jauh lebih rendah berbanding negara penanda aras global.

Dalam menjalankan operasi mata wang, Bank juga berusaha memastikan kos operasi kekal rendah. Usaha ini dilaksanakan dengan mengutamakan pengagihan

Rajah 3: Kadar pemalsuan mata wang Malaysia dan negara lain

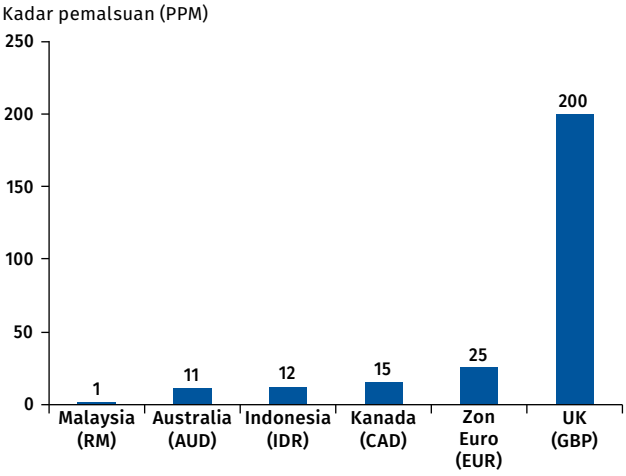

Nota: • Data untuk tahun 2018, kecuali Malaysia dan Australia (2019)
• Tidak termasuk duit syiling
• PPM: keping bagi setiap juta

Sumber: Bank Negara Malaysia, laman sesawang dan laporan tahunan bank-bank pusat

wang kertas yang sesuai untuk edaran, memandangkan kos untuk memproses wang kertas sedia ada adalah jauh lebih rendah berbanding dengan mengeluarkan wang kertas baharu. Di samping itu, pengedaran semula wang kertas yang sesuai untuk edaran sebagai gantian kepada wang kertas baharu boleh meminimumkan kesan operasi mata wang terhadap sumber alam sekitar. Pengeluaran wang polimer untuk denominasi rendah iaitu RM1 dan RM5 juga telah mengurangkan keperluan Bank untuk mengeluarkan wang kertas

Sebagai sebahagian daripada kempen kesedaran untuk orang ramai yang berterusan, Bank mendidik orang ramai dan peniaga pasar malam tentang cara mengenal pasti wang kertas tulen.

baharu, terutamanya ketika musim perayaan. Hal ini disebabkan oleh ketahanan wang polimer yang lebih tinggi, iaitu empat kali ganda berbanding dengan wang kertas. Wang polimer juga tidak mudah kotor dan tahan lembap. Pada tahun 2019, lebih kurang 20% wang polimer dan wang kertas yang diproses didapati tidak sesuai untuk edaran dan dimusnahkan.

Dari semasa ke semasa, Bank juga mengeluarkan wang kertas dan duit syiling peringatan untuk memperingati peristiwa penting dan istimewa bagi negara. Pada tahun 2019, Bank telah mengeluarkan satu siri duit syiling peringatan bersempena pertabalan DYMM Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong XVI. Pengedaran siri ini juga dilaksanakan seiring dengan pelancaran kemudahan tempahan dan pembayaran dalam talian bagi memudahkan pembelian duit syiling peringatan oleh orang ramai. Proses pengundian berkomputer juga diperkenalkan bagi mengagihkan bekalan duit syiling peringatan yang terhad ini untuk tempahan yang diterima.

Undang-undang mata wang

Tahun ini juga menyaksikan pembentangan Rang Undang-Undang Mata Wang di Dewan Rakyat dan Dewan Negara pada bulan Disember. Undang-undang baharu ini – Akta Mata Wang 2020 – akan menjadi pelengkap kepada Akta Bank Negara Malaysia 2009 dengan menetapkan

Bahagian hadapan dan belakang duit syiling peringatan yang dikeluarkan sempena dengan pertabalan DYMM Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong XVI.

rangka kerja pengawalseliaan dan pengendalian yang menyeluruh untuk pengurusan operasi mata wang. Penambahbaikan utama undang-undang ini ialah peruntukan bagi Bank untuk mengawasi dan mengawal selia syarikat CIT yang terlibat dalam aktiviti pemprosesan mata wang. Memandangkan kira-kira 70% wang kertas yang diedarkan adalah diproses oleh pemproses mata wang ini, pemantauan yang lebih ketat ke atas mereka dapat memastikan kualiti yang tinggi bagi pemprosesan mata wang, lantas mengekalkan CIC yang berkualiti dan berintegriti tinggi.

Undang-undang baharu ini juga menetapkan beberapa peruntukan yang terpakai kepada orang ramai tentang penggunaan mata wang yang betul.

Langkah selanjutnya

Seterusnya, Bank akan melaksanakan keperluan yang terdapat dalam Akta Mata Wang 2020. Hal ini melibatkan pelaksanaan rejim pendaftaran untuk mengawal selia pemproses mata wang.

Peruntukan penting Akta Mata Wang 2020

Terdapat beberapa peruntukan penting dalam Akta Mata Wang 2020:

a. Tiada entiti selain Bank boleh mengeluarkan mata wang atau apa-apa instrumen lain yang sah diperlakukan. Ini termasuk instrumen yang berkemungkinan sah diperlakukan berdasarkan ciri-ciri yang digariskan dalam undang-undang.
b. Had transaksi tunai boleh ditetapkan untuk melarang transaksi wang tunai berjumlah besar.
c. Had sah laku bagi duit syiling ditetapkan pada 25 keping. Penerima boleh menolak pembayaran yang menggunakan duit syiling melebihi 25 keping.
d. Rejim pendaftaran akan diperkenalkan untuk mengawal selia pemproses mata wang. Mereka hendaklah mematuhi piawaian mengenai pemprosesan mata wang bagi memastikan kualiti dan integriti CIC adalah tinggi.
e. Bank, institusi kewangan dan pemproses mata wang berdaftar diberi kuasa untuk merampas mata wang yang disyaki palsu. Pembawa mata wang palsu yang dirampas dikehendaki memberi maklumat peribadi mereka untuk membantu siasatan. Kegagalan berbuat demikian merupakan satu kesalahan.
f. Tiada sesiapa dibenarkan untuk melebur duit syiling dengan niat untuk mendapatkan keuntungan.

Mengekalkan Integriti Kewangan

Malaysia terus komited untuk mencegah penyalahgunaan perkhidmatan kewangan untuk tujuan jenayah dan keganasan. Sehubungan itu, satu rejim pencegahan pengubahan wang haram dan pencegahan pembiayaan keganasan (*anti-money laundering/ counter-financing of terrorism*, AML/ CFT) yang teguh telah diwujudkan untuk menangani tahap risiko dan kelemahan yang sentiasa berubah.

Sebagai pihak berkuasa yang berwibawa di bawah Akta Pencegahan Pengubahan Wang Haram, Pencegahan Pembiayaan Keganasan dan Hasil daripada Aktiviti Haram 2001 (*Anti-Money Laundering, Anti-Terrorism Financing and Proceeds of Unlawful Activities Act* 2001, AMLA 2001), Bank bertanggungjawab menjalankan tugas sebagai Unit Perisikan Kewangan negara untuk menganalisis laporan yang dikemukakan oleh institusi-institusi pelapor. Institusi-institusi pelapor ini terdiri daripada institusi kewangan, perniagaan dan profesion bukan kewangan yang ditetapkan (*designated non-financial businesses and professions*, DNFBP)[1] serta institusi kewangan bukan bank (IKBB)[2]. Hasil analisis risikan kewangan daripada laporan-laporan yang diterima disalurkan kepada agensi-agensi penguatkuasaan undang-undang yang berkaitan bagi tujuan penyiasatan dan tindakan penguatkuasaan.

[1] Termasuk kasino, peguam, akauntan, peniaga logam dan batu permata, perniagaan perjudian, pemegang pajak gadai, syarikat amanah ejen harta tanah, setiausaha syarikat dan pemberi pinjam wang.

[2] Termasuk syarikat kredit, perniagaan pemajakan dan pemfaktoran, pengeluar kad caj dan kad kredit bukan bank dan perkhidmatan kewangan melalui pos.

Bank turut menjalankan aktiviti penyeliaan dan penguatkuasaan AML/CFT ke atas institusi-institusi pelapor yang dikawal selia oleh Bank.

Bank juga merupakan sekretariat kepada Jawatankuasa Penyelaras Kebangsaan bagi Pencegahan Pengubahan Wang Haram (*National Coordination Committee to Counter Money Laundering*, NCC), iaitu badan yang bertanggungjawab untuk menyelaras, melaksana dan memantau perkembangan inisiatif AML/CFT pada peringkat kebangsaan. NCC diwakili oleh 16 kementerian dan agensi kerajaan.

Memperkukuh rangka kerja AML/CFT

Pada tahun 2019, Bank telah mengambil beberapa langkah untuk memperkukuh lagi rangka kerja AML/ CFT di Malaysia.

Pada bulan Januari 2019, Bank telah mengubah nilai ambang bagi institusi-institusi pelapor tertentu[3] daripada RM50,000 kepada RM25,000 bagi pelaporan terhadap transaksi tunai kepada Bank. Pengurangan nilai ambang tunai bagi obligasi pelaporan (*cash threshold reporting*, CTR) ini telah menambah baik proses pengumpulan data yang digunakan sebagai sokongan untuk mengenal pasti risiko pengubahan wang haram dan pembiayaan keganasan (*money laundering and terrorism financing*, ML/TF) yang berkaitan dengan wang tunai. Usaha ini seterusnya telah menghasilkan risikan kewangan yang lebih berkesan dan praktikal bagi membantu agensi penguatkuasaan undang-undang yang berkaitan untuk menjalankan siasatan terhadap jenayah, seperti penipuan, pengelakan cukai dan rasuah.

[3] Bank komersial, bank pelaburan, bank-bank Islam, Bank Kerjasama Rakyat Malaysia Berhad, Bank Simpanan Nasional, Lembaga Tabung Haji dan syarikat yang diberi lesen untuk menjalankan perniagaan perjudian menurut Akta Rumah Perjudian Terbuka 1953.

Institusi-institusi pelapor memainkan peranan yang penting sebagai barisan pertahanan pertama bagi mencegah sistem kewangan daripada disalah guna untuk memudahkan kegiatan jenayah dan keganasan. Bagi tujuan ini, satu rangka kerja pengawalseliaan dibentuk untuk memperjelas tanggungjawab institusi kewangan, DNFBP dan IKBB dalam mengurus risiko ML/TF, termasuk obligasi mereka untuk mematuhi keperluan sekatan kewangan bersasaran[4]. Pada tahun 2019, Bank telah menjalankan kajian semula yang menyeluruh terhadap rangka kerja pengawalseliaan AML/CFT. Kajian semula ini adalah bertujuan untuk menjadikan rangka kerja pengawalseliaan AML/CFT Malaysia selari dengan piawaian antarabangsa dan amalan terbaik terkini, serta menyelaraskan keperluan institusi-institusi pelapor yang berbeza merentas pelbagai sektor. Pada bulan September 2019, Bank telah mengeluarkan draf dasar untuk mendapatkan maklum balas daripada industri yang berkaitan dan orang ramai. Hasilnya, dasar ini telah dimuktamadkan pada bulan Disember 2019[5], dan seterusnya telah dikuatkuasakan pada bulan Januari 2020. Selain memperkukuh keperluan sekatan kewangan bersasaran terhadap pembiayaan keganasan dan percambahan besar-besaran serta sekatan rejim lain oleh Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu, dasar ini memperuntukkan pendekatan yang lebih berasaskan risiko dan prinsip pengurusan risiko ML/TF. Contohnya, institusi-institusi pelapor boleh menggunakan pendekatan yang lebih sensitif terhadap aspek risiko ketika menjalankan usaha wajar pelanggan (*customer due diligence*, CDD), termasuk menggunakan teknologi baharu bagi menentusahkan identiti pelanggan.

Perkongsian risikan kewangan dan menyokong penguatkuasaan undang-undang

Tanggungjawab utama Bank sebagai Unit Perisikan Kewangan Malaysia adalah untuk mengumpul, menganalisis dan menyalurkan maklumat kepada agensi penguat kuasa undang-undang tentang kesalahan yang disyaki berkaitan dengan pengubahan wang haram, pembiayaan keganasan serta jenayah serius lain.

Institusi-institusi pelapor dikehendaki memfailkan laporan transaksi yang mencurigakan (*suspicious transaction report*, STR) kepada Bank sekiranya mereka mempunyai alasan yang munasabah untuk mengesyaki sesuatu transaksi itu luar biasa atau ada kaitan dengan kegiatan jenayah. Pada tahun 2019, Bank menerima sejumlah 113,353 STR, iaitu peningkatan sebanyak 30 peratus berbanding dengan 87,034 STR yang diterima pada tahun 2018. Peningkatan ini menunjukkan kesedaran yang semakin meluas dalam kalangan institusi-institusi pelapor tentang peranan mereka sebagai pertahanan barisan pertama dalam membantu membanteras jenayah kewangan. Maklumat ini, berserta dengan laporan lain yang dikemukakan oleh institusi-institusi pelapor (contohnya CTR) akan dianalisis, dan hasil risikan kewangan tersebut disalurkan kepada agensi-agensi penguat kuasa tempatan dan unit perisikan kewangan asing untuk tujuan penyiasatan dan pendakwaan. Pada tahun 2019, 75 peratus daripada hasil risikan yang dikemukakan kepada agensi penguat kuasa adalah berkaitan dengan jenayah yang berisiko tinggi[6]. Pecahannya adalah seperti yang berikut:

Rajah 1: Peratus hasil risikan berkaitan dengan jenayah berisiko tinggi

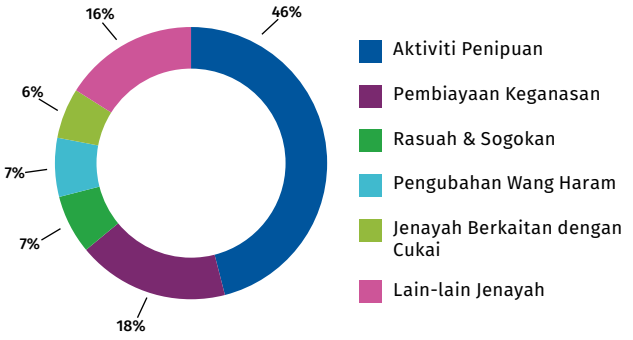

Daripada jumlah hasil risikan ini, 46 peratus berkait dengan aktiviti penipuan, 18 peratus merupakan pembiayaan keganasan, 7 peratus berkait dengan rasuah dan sogokan, 7 peratus berkait dengan pengubahan wang haram, 6 peratus berkait dengan kesalahan melibatkan cukai dan baki 16 peratus

[4] Sekatan kewangan bersasaran adalah obligasi yang dikenakan ke atas institusi pelapor bagi memastikan pematuhan terhadap rejim pembiayaan keganasan, rejim pembiayaan percambahan besar-besaran dan rejim sekatan lain oleh Pertubuhan Bangsa-bangsa Bersatu.

[5] Pencegahan Pengubahan Wang Haram, Pencegahan Pembiayaan Keganasan dan Sekatan Kewangan Bersasaran (*Anti-Money Laundering, Countering Financing of Terrorism and Targeted Financial Sanctions*, AML/CFT dan TFS) bagi institusi kewangan, DNFBP dan IKBB.

[6] Seperti yang dikenal pasti dalam Penilaian Risiko Negara 2017. Penilaian Risiko Negara (*National Risk Assessment*, NRA) ialah penilaian yang dijalankan setiap tiga tahun ke atas risiko pendedahan Malaysia terhadap jenayah lazim dalam dan luar negara serta kelemahan pelbagai sektor terhadap risiko pengubahan wang haram dan pembiayaan keganasan.

Gabenor Nor Shamsiah Yunus menyatakan peningkatan ketara CTR yang diterima berikutan perubahan nilai ambang pelaporan telah memberikan maklumat tambahan yang menyumbang kepada peningkatan kualiti penzahiran maklumat risikan kewangan kepada agensi penguatkuasaan undang-undang, sewaktu pelancaran MyFINet di Persidangan Antarabangsa 2019 Mengenai Jenayah Kewangan dan Pembiayaan Keganasan Ke-11 (11th International Conference on Financial Crime and Terrorism Financing) pada 5 November 2019.

adalah berkait dengan jenayah-jenayah lain. Bank turut menggunakan hasil risikan tersebut untuk membuat kajian kes ("tipologi") bagi menggambarkan kaedah lazim dan trend semasa yang digunakan dalam kegiatan jenayah, pengubahan wang haram dan pembiayaan keganasan. Kajian-kajian ini dikongsi dengan institusi-institusi pelapor untuk membantu mereka meningkatkan keupayaan pengesanan risiko.

Selain pengemukaan STR dan CTR, beberapa inisiatif telah diperkenalkan pada tahun-tahun kebelakangan ini untuk meningkatkan kerjasama dan perkongsian maklumat antara sektor kewangan dengan agensi-agensi penguatkuasaan dalam usaha memerangi jenayah kewangan dan pembiayaan keganasan. Sejak tahun 2017, kerjasama yang erat antara sektor awam dengan sektor swasta telah menghasilkan penangkapan, pendakwaan dan pengusiran 22 individu yang terlibat dalam aktiviti pembiayaan keganasan dan pembiayaan percambahan di negara ini. Rangkaian Perisikan Kewangan Malaysia (*Malaysia Financial Intelligence Network*, MyFINet) telah dilancarkan dengan rasminya pada bulan November 2019, untuk menambah baik inisiatif perkongsian maklumat. MyFINet terdiri daripada Polis Diraja Malaysia, Suruhanjaya Pencegahan Rasuah Malaysia, Jabatan Kastam Diraja Malaysia dan Suruhanjaya Sekuriti Malaysia, serta beberapa institusi kewangan yang mengambil bahagian. Tujuan utama MyFINet adalah untuk mewujudkan perkongsian risikan yang lebih sistematik antara agensi penguatkuasa dengan institusi kewangan tentang jenayah khusus dan isu semasa dalam mengurus ancaman jenayah terhadap negara.

Penjenayah, pengganas dan pihak yang bersekongkol dengan mereka sentiasa pantas untuk mengeksploitasi kelemahan sistem kewangan antarabangsa. Oleh sebab itu, Bank telah menjalinkan kerjasama yang erat dengan rakan strategik di negara lain. Bank berkongsi hasil risikan dengan unit perisikan asing di 41 negara, termasuk dari Australia, Hong Kong SAR, Indonesia, Singapura, United Kingdom dan Amerika Syarikat. Di samping itu, Bank turut menerima permintaan daripada Jabatan Peguam Negara (*Attorney General's Chambers*) berhubung dengan bantuan perundangan bersama dari 21 negara asing sebagai sokongan untuk penyiasatan atau prosiding jenayah yang sedang dijalankan di mahkamah luar negara.

Bank juga terus memperkukuh kerjasama dan hubungan baik dengan rakan strategik pada peringkat antarabangsa dan pihak berkepentingan yang lain dalam usaha memerangi jenayah kewangan di seluruh dunia. Bank mengambil bahagian secara aktif dalam organisasi antarabangsa seperti Pasukan Petugas Tindakan

Kewangan (*Financial Action Task Force*, FATF), Kumpulan Asia/Pasifik Mengenai Pengubahan Wang Haram (*Asia/Pacific Group on Money Laundering*, APG) dan Kumpulan Unit Perisikan Kewangan Egmont (*Egmont Group*). Malaysia juga akan menjadi Pengerusi Bersama APG bersama-sama dengan Australia pada tahun 2020–2022. Malaysia juga merupakan ahli Kumpulan Perunding Risikan Kewangan (*Financial Intelligence Consultative Group*, FICG), iaitu forum yang bertujuan meningkatkan pemahaman mengenai risiko pembiayaan keganasan serantau yang penting di samping memperkukuh kerjasama berhubung dengan keutamaan jenayah merentasi negara yang telah dipersetujui. Pada tahun 2019, Bank mengambil bahagian secara aktif dalam beberapa projek FICG, seperti Projek Instrumen Untuk Mengganggu Pembiayaan Keganasan (*Terrorism Financing Disruption Toolkit Project*) yang menyediakan pelbagai pilihan dasar untuk dipertimbangkan pelaksanaannya oleh unit perisikan kewangan berhubung dengan strategi untuk mengganggu pembiayaan keganasan. Bank dan unit perisikan kewangan Indonesia, iaitu Pusat Pelaporan dan Analisis Transaksi Keuangan juga bersama-sama menerajui Penilaian Ancaman Serantau Mengenai Pengubahan Perolehan Rasuah Transnasional (*Regional Threat Assessment on Transnational Laundering of Corruption Proceeds*) untuk meningkatkan pemahaman mengenai pengubahan perolehan rasuah rentas sempadan yang melibatkan negara-negara FICG, di samping mengatur strategi untuk bersama-sama membanteras jenayah tersebut.

Langkah selanjutnya

Bank akan meneruskan inisiatif dan langkah untuk mengukuhkan integriti sistem kewangan. Bagi mengelakkan penyalahgunaan wang tunai untuk menyokong kegiatan haram, NCC akan mengadakan sesi konsultasi berkenaan cadangan had transaksi tunai pada kadar RM50,000. Mana-mana jumlah yang melebihi had yang ditetapkan itu perlu menggunakan kaedah yang boleh dikesan (seperti cek, pembayaran elektronik). Memandangkan pembanterasan jenayah kewangan merupakan tanggungjawab yang dikongsi dengan pelbagai pihak berkepentingan, maka Bank perlu memainkan peranannya dalam memastikan integriti sektor kewangan dipelihara dengan baik. Bank juga akan terus memantau perkembangan dan trend antarabangsa untuk melindungi rejim AML/CFT Malaysia. Usaha ini merangkumi perumusan strategi untuk menghadapi trend dan ancaman yang bakal muncul dan pada masa yang sama bergerak seiring dengan kemajuan teknologi yang pesat.

